

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-2015 ರ ವರೆಗೆ
ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ
ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ,

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮತ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ,

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಇವರಿಗೆ

ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್‌ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ

5 ಆರ್, ಬ್ಲಾಕ್ ಎ, ಕಾಂತಿ ಶಿಖರ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಪಂಜಗುಟ್ಟ,

ಹೈದರಾಬಾದ್ - 500082, ತೆಲಂಗಾಣ.

ಬಾಹ್ಯ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2017

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು 2019ರ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ಬರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮೂಲದ ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್‌ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ 12342 ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂದರೆ, ಶೇ. 95.5 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಅಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಬಳಸುವವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ವರಮಾನ, ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮಾನಸಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯ ಶೋಧನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶೇ 100 ರಷ್ಟು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಇಲಾಖೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹಾ ಅವಶ್ಯಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಕರಡು ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಉಪಯುಕ್ತ ಒಳನೋಟ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕರಡು ವರದಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನೆರವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

11/10/17

ಮುಖ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧಿಕಾರಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್‌ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಲು ನೆರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ಕೆಳಕಂಡ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್‌ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತದೆ.

- ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಜ್ ಸಿಂಗ್, ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್, ಮುಖ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧಿಕಾರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ,
- ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸತತವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಸ್ತೃತ ಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ನೈಜ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ

ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿದ ಎಲ್ಲ ಗಣತಿದಾರರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಣತಿದಾರರ ಸಮರ್ಪಣೆಯಿರದಿದ್ದರೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ನೈಜ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪೂರ್ಣಒಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಹ ದಾಖಲಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು,

(ನೀರಜ್ ಮೊಹಂತಿ)

Niraj Mohanty

ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್‌ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಖಾಸಗಿ ನಿಯಮಿತ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಹೈದರಾಬಾದ್.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಾರಾಂಶ.....	1
1. ಪರಿಚಯ.....	5
2. ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ.....	10
3 ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹೇಳಿಕೆ	13
4 ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.....	19
5 ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿನ್ಯಾಸ.....	24
6 ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿಧಾನ.....	29
7. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.....	41
8 ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ	45
9. ವಿವರವಾದ ಶೋಧನೆಗಳು	137
10. ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು	154
11 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳು.....	161
ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ.....	174
ಅನುಬಂಧ - 1.....	175
ಅನುಬಂಧ - 2 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರಗಳು	183
ಅನುಬಂಧ - 3 ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಾರಾಂಶ	194
ಅನುಬಂಧ 4: ಪ್ರಾರಂಭ ವರದಿ.....	223
ಅನುಬಂಧ 5: ಪ್ರಾರಂಭ ವರದಿ.....	236
1. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:	237
2. ಸಂದರ್ಭ:-	237
3. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು:-	239
4. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶಾಲವಾದ ಗುರಿ:-	240
5. ಅನುಸಂಧಾನ:-	243
6. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ:	244

7. ಅನುಸರಣೆಯ ಮಾತ್ಸಕೆ	251
8. ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ:.....	255
9. ಇತಿಮಿತಿಗಳು	257

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 1	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತಗಳು.....	15
ಕೋಷ್ಟಕ 2	ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನಾ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು.....	34
ಕೋಷ್ಟಕ 3	ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು.....	35
ಕೋಷ್ಟಕ 4	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೂಲಗಳ ಮಾತೃಕೆ.....	41
ಕೋಷ್ಟಕ 5	ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ.....	51
ಕೋಷ್ಟಕ 6	ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೂಲ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು.....	56
ಕೋಷ್ಟಕ 7	ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06ರಿಂದ 2014-15)...	59
ಕೋಷ್ಟಕ 8	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	60
ಕೋಷ್ಟಕ 9	ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	62
ಕೋಷ್ಟಕ 10	2005-06ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	63
ಕೋಷ್ಟಕ 11	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	64
ಕೋಷ್ಟಕ 12	ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)...	67
ಕೋಷ್ಟಕ 13	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	68
ಕೋಷ್ಟಕ 14	ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	609
ಕೋಷ್ಟಕ 15	2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	70
ಕೋಷ್ಟಕ 16	ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ವಿವರಗಳು.....	71
ಕೋಷ್ಟಕ 17	ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06ರಿಂದ 2014-15).....	75
ಕೋಷ್ಟಕ 18	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	76
ಕೋಷ್ಟಕ 19	ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	77
ಕೋಷ್ಟಕ 20	2005-06 ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	78
ಕೋಷ್ಟಕ 21	ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	78
ಕೋಷ್ಟಕ 22	ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15).....	81
ಕೋಷ್ಟಕ 23	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	82

ಕೋಷ್ಟಕ 24	ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	83
ಕೋಷ್ಟಕ 25	2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	84
ಕೋಷ್ಟಕ 26	ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	85
ಕೋಷ್ಟಕ 27	ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಮಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15).....	88
ಕೋಷ್ಟಕ 28	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬೀದರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	89
ಕೋಷ್ಟಕ 29	ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	91
ಕೋಷ್ಟಕ 30	2005-06ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	92
ಕೋಷ್ಟಕ 31	ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	93
ಕೋಷ್ಟಕ 32	ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಮಿತಿ (2005-06ರಿಂದ 2014-15)	96
ಕೋಷ್ಟಕ 33	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ	97
ಕೋಷ್ಟಕ 34	ಚಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	98
ಕೋಷ್ಟಕ 35	2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	99
ಕೋಷ್ಟಕ 36	ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	100
ಕೋಷ್ಟಕ 37	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಮಿತಿ (2005-06ರಿಂದ 2014-15)...	103
ಕೋಷ್ಟಕ 38	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ	104
ಕೋಷ್ಟಕ 39	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	105
ಕೋಷ್ಟಕ 40	2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	106
ಕೋಷ್ಟಕ 41	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	107
ಕೋಷ್ಟಕ 42	ಗದಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಮಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15).....	110
ಕೋಷ್ಟಕ 43	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಗದಗದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	111
ಕೋಷ್ಟಕ 44	ಗದಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	112

ಕೋಷ್ಟಕ 45	2005-06 ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	113
ಕೋಷ್ಟಕ 46	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	114
ಕೋಷ್ಟಕ 47	ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)	117
ಕೋಷ್ಟಕ 48	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	118
ಕೋಷ್ಟಕ 49	ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	120
ಕೋಷ್ಟಕ 50:	2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	121
ಕೋಷ್ಟಕ 51	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	122
ಕೋಷ್ಟಕ 52	ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15).....	125
ಕೋಷ್ಟಕ 53	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	127
ಕೋಷ್ಟಕ 54	ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	128
ಕೋಷ್ಟಕ 55	2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	129
ಕೋಷ್ಟಕ 56	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	130
ಕೋಷ್ಟಕ 57	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06ರಿಂದ 2014-15).	133
ಕೋಷ್ಟಕ 58	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	134
ಕೋಷ್ಟಕ 59	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.	135
ಕೋಷ್ಟಕ 60	2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	136
ಕೋಷ್ಟಕ 61	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	137
ಕೋಷ್ಟಕ 62	ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-07 ರಿಂದ 2010-15...	140
ಕೋಷ್ಟಕ 63	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.....	141
ಕೋಷ್ಟಕ 64	ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	142
ಕೋಷ್ಟಕ 65:	ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ.....	143
ಕೋಷ್ಟಕ 66	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು.....	144
ಕೋಷ್ಟಕ 67	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	147

ಕೋಷ್ಟಕ 68	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	148
ಕೋಷ್ಟಕ 69	ವಿವಿಧ ನಿಯತಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿತರಣೆ.....	150
ಕೋಷ್ಟಕ 70	ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಇರುವವರ ವಿತರಣೆ.....	151
ಕೋಷ್ಟಕ 71	ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆ.....	153
ಕೋಷ್ಟಕ 72 (ಎ):	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	154
ಕೋಷ್ಟಕ 73 (ಬಿ)	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು.....	155
ಕೋಷ್ಟಕ 74	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ತುಲನೆ (2010-15)	156

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷೇಪಣಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ವಿಸ್ತೃತ ಫಾರ್ಮ್	ಸಂಕ್ಷೇಪಣಗಳ
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ	ಜಿಓಕೆ
ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್
ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ	ಓಡಿಎಫ್
ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಕೇಂ.ಗ್ರಾ.ನಿ.ಕಾ.
ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನ	ಒ.ನೈ.ಅ.
ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ	ನಿ.ಭಾ.ಅ.
ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ	ಸ್ವ.ಭಾ.ಅ.
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ	ಗ್ರಾ.ಅ.ಪಂ.ರಾ.
ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ	ಸ್ವ.ಭಾ.ಅ.
ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ	ಬಿಪಿಎಲ್
ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ	ಎಪಿಎಲ್
ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ	ಎಫ್‌ಡಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	ಕೆಇಎ
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾ.ಪಂ.
ಉಲ್ಲೇಖ ನಿಯಮಗಳು	ಉ.ನಿ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹಲವಾರು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣದ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತವಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ನೈಜ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ವರದಿಯು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಗುಂಪು ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇಚ್ಛಿತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವವೇ, ಹಾಗೂ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಇಂತಿವೆ:

- 1) ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- 2) ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು.

3) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು:

- ಎ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.
- ಬಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಳಸದಿರಲು ಕಾರಣಗಳು; ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಬಳಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವವು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಆಯ್ದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲೇ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ ದರ/ಹೆಚ್ಚು ನಗರೀಕರಣ ಅಥವಾ ಎರಡೂ	ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕೊಪ್ಪಳ
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹಾಸನ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಬೀದರ
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಅಥವಾ ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇರುವ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ	ಕೋಲಾರ	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಗದಗ	ಯಾದಗಿರಿ

ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು:

- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಯೋಜನೆ ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ

ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. "ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನ"/ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

- ನಮ್ಮ ಯೋಜನಾ ತಂಡವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.
- ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 12342 ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವು: 1. ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನ, 2. ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು, 3. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, 4. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹಾಗೂ 5. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾಗಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ: 1. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನಯುವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾಹಾರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, 2. ನೀರಿನ (ಜಲದ) ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ 3 ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ದೊರೆಯುವ ಸಹ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು.

ಆದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

1. ತಮ್ಮ ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವೇ ಪಮುಖ ಕಾರಕವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವರು.

2. ಬಯಲು ಅಥವಾ ಮುಚ್ಚಿದ ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಕ್ರಮಗಳ ನಡುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಜನರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಕಗಳಾಗಿರುವವು.

3. 20 ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಕರ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ವನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ತೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು ಎಂಬುದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

4. ಬಯಲು ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಥವಾ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕನಿಷ್ಠವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವರೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ರಚನೆ, ಗುಂಡಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಗಳಂತಹ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

1. ಪರಿಚಯ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪರಿಸರ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳ ಅವಳಿ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಬೃಹತ್ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಾಳಿಯ-ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನೀರಿನ-ಮೂಲಕ ಹರಡುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಅನೇಕ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಲ್ಪಡುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವರ್ಧಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನೇ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಗಳು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಿವೆ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳೆಂದರೆ ನೀರಿನ ತೀವ್ರ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೇವಲ ಹಣಕಾಸಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಾಂಗಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಇಚ್ಛಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾದುದರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹಲವು ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವವು. ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರದಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದೇ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರುವವು. ಗುರುತಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಗಳ ಅವಳಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನೀಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಆಶಯ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

1986 ರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, 2001 ರ ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನ, 2012 ರ ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಮೊದಲಾದವು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು.

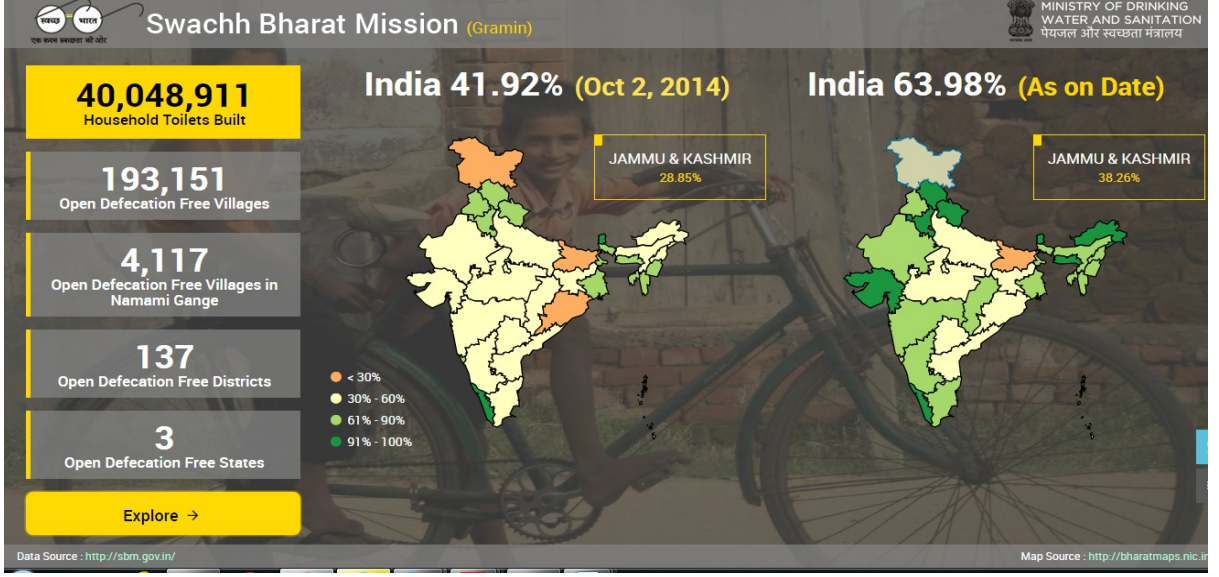
ಆದರೆ 2014 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಎಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನವು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡೆಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಗಮನವನ್ನು ತಂದಿದೆ, ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ವೆಚ್ಚಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ (ಕೋಷ್ಟಕ 1) ಹಾಗೂ 100% ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಎಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತುನೀಡುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿರುವವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಒದಗಿಸಲಾದ ಮೊತ್ತಗಳು (ಕೋಟಿ ಭಾರತೀಯ ರೂ. ಗಳು)	ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತಗಳು (ಕೋಟಿ ಭಾರತೀಯ ರೂ. ಗಳು)
1	2010-11	810,104	58.54	78.62
2	2011-12	414,782	125.66	68.13
3	2012-13	296,429	193.53	96.68
4	2013-14	101,928	94.01	199.76
5	2014-15	876,919	451.55	591.83
ಒಟ್ಟು		2500,162	923.29	1045.02

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಕಾರಣದಿಂದ 2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ರ ನಂತರ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 22.07% ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು (2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ರ ನಂತರ) ಈಗಿನ ದಿನಾಂಕದಂದು (19 ಮೇ 2017 ರಂದು) 400.48 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಇರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂಲ: ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಕ

ದೇಶದಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 63.98%ರಷ್ಟು ಇರುವುದಾದರೂ, ಕೇರಳ, ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಖಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸರಿಸುಮಾರು 100% ದಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 65.69% ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ¹.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 1,91,791 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಅದು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ (2011 ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ) 6.11 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 5.05%ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ.. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಕರಾವಳಿಯ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶ (ಕರಾವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ), ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ (ಮಲೆನಾಡು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶ (ಬಯಲುಸೀಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ) ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

¹ <http://sbm.gov.in/sbmreport/home.aspx>

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕೋಲಾರ, ರಾಮನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ
ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ: ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಯಾದಗಿರಿ
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ: ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಹಾಸನ, ಕೊಡಗು, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಉಡುಪಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯು 49.71 ಲಕ್ಷ, ಹಾಗೂ ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳ 67.38% ಆಗಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2019 ರೊಳಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನವು ಭಾರತವನ್ನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಂದಿದೆ.

ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು 137 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಕೊಡಗು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ನಗರಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ನಗರಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 6020 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, 176 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಯ, ಹಣ ಮತ್ತು ಗುರಿಯಿರಿಸಲಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿರುವ ಗಮನದ ಮಟ್ಟಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಲುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿತು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- 1) ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- 2) ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು.
- 3) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು:

ಚಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ.

ಛಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಳಸದಿರಲು ಕಾರಣಗಳು; ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಬಳಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ವರದಿಯು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮೂಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 1985 ರಿಂದಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಬಾಹ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಡ್ಯಾನಿಷ್ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಯಲ್ ನೆದರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್, ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಕ್ಷಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, "ನಿರ್ಮಲ ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆ" ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು 1995 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು ಹಾಗೂ 2003 ರವರೆಗೆ 8 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ನಂತರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿತು, ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯು 2005 ರಿಂದ 2012 ರವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಇದರ ನಂತರ "ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ" ಮತ್ತು ಅದರ ನಂತರ "ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ" ವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳು, ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು (ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ), ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ರೈತರು, ಭೂರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಂಗವಿಕಲ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಗವಾದ ರೂ. 9000 ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಗವಾದ ರೂ. 3000, ಎರಡೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 12000 ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ/ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪಯೋಜನೆ ಹಂಚಿಕೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 15000/- (ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಗಿಂತಲೂ ರೂ. 3000/- ಹೆಚ್ಚು) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1985 ರಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದರೂ, 2012 ರವರೆಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿರಲಿಲ್ಲ. 2012 ರಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಹೊಂದಿರದಿದ್ದ ಮೂಲಾಧಾರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಾಧಾರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಂತೆ, 85.14.554 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು 54,99,270 ಕುಟುಂಬಗಳು, ಅಂದರೆ, 64.6% ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಾಗ 2022 ರೊಳಗಾಗಿ ಆ ಅಭಿಯಾನದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

ವಿವಿಧ ವರದಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮೂಲಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ, ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೂಡ:

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಸರತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಬಳಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಗೋವುಗಳ ಹಟ್ಟಿಯನ್ನಾಗಿ, ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ, ಸ್ನಾನದ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿ, ತೊಳೆಯುವ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು/ಕೈಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ಇರುವವು.
2. ವರ್ತನೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಹಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.

ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮನವೊಲಿಸುವುದು ಕೂಡ ಅಗತ್ಯ. ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಅವಳಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇಚ್ಛಿತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವವೇ, ಹಾಗೂ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಅಂದರೆ ಬಯಲು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಮಲ ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ 1 ಶತಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಜನರು ಈ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳು ಹರಡುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 15% ವಿಶ್ವದ ಸುಮಾರು 1 ಶತಕೋಟಿ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಜಾಗತಿಕ ದರದ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ; ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸುಮಾರು 54% ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವರು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಾ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದೆ; ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 60%-70% ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣದಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. 1986 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನೀಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಆಶಯ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ 1986 ರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 2001 ರ ಒಟ್ಟು ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನ 2012 ರ ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು. ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಅಲ್ಪಕಾಲಿಕವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅದನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ರಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಅಥವಾ "ಕ್ಲೀನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಿಷನ್" ನೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿ 2019 ರೊಳಗಾಗಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಭಾರತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕರೆ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು 2019 ರೊಳಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ:

- ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುರಿ ಇರಿಸಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.
- ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ತೀವ್ರ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಂತಹ ಅನಧಿಕೃತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನೆಹರೂ ಯುವಕೇಂದ್ರ ಸಂಗಾತನದ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು, ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಇಚ್ಛಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳಿರುವವು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಕಾರಣ ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟ , ಬಳಕೆ, ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ(ಸ್ಯಾನಿಟೇಶನ್ ಕ್ವಾಲಿಟಿ, ಯೂಸ್, ಅಕ್ಸೆಸ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೆಂಡ್ಸ್) ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಉಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ತನೆಯು ಪಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟ , ಬಳಕೆ, ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ತನ್ನ ಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

ಎ ಬಳಸಬಹುದಾದಂತಹ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಹಳ ದುಬಾರಿಯಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಕೈಗೆಟುಕದಾಗಿದೆ.

ಬಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಜನರು ಬಳಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ಬಹಳ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ.

ಸಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಸುಖದಾಯಕ, ಆರಾಮದಾಯಕ ಅಥವಾ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಆ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವರೆಂದು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರಲ್ಲಿ 47% ಜನರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆ. ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಜನರಲ್ಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ 74% ಜನರು ಇದೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಇ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ, ಸಂಪದ್ಧರಿತ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು.

ಹಲವು ಇತರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು/ಲೇಖನಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವವು; ಅವುಗಳು ಇಂತಿವೆ:

ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು 2013-14 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 100 ಪ್ರತಿಶತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವ್ಯಯಕ್ತವಾದ, ಸಮುದಾಯದ ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವರಲ್ಲಿನ ಕೇವಲ 81.56 ಪ್ರತಿಶತ ಜನರು ಅದನ್ನು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು.

ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ವರದಿಯು ಮುಖ್ಯಾಯ್ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಥುರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಜನರು ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರಲು ನೀಡಿದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ನೀಡಿದ ಕಾರಣಗಳು: ಮನೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿರುವುದು ಅಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಲ್ಲ; ಗುಂಡಿಯ ಗಾತ್ರ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದು; ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಳಂಕ; ಹಾಗೂ ಆ ಗುಂಡಿಗಳು ಬೇಗನೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೊರಗಿನ ಮುಕ್ತವಾದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಸೌತಿಕ್ ಬಿಸ್ನಾಸ್ ಬರೆದಿರುವ ಒಂದು ಲೇಖನವಾದ "ಭಾರತದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು ಏನು?" ದಲ್ಲಿ ಸೌತಿಕ್ ಬಿಸ್ನಾಸ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, "ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಹರ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಲಿಲ್ಲ; ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿರುವರು. ಹಾಗೂ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದರ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದು."

ನವ ದೆಹಲಿ ಮೂಲದ ರೈಸ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಗುಂಪಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಸಂಗೀತಾ ವ್ಯಾಸ್ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: "ತಮ್ಮ ಗುಂಡಿಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಯಾರೂ ಲಭ್ಯವಿರದಿರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಜನರು ಹೆದರುವರು. ಈ ಭಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಜನರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಳಸದಿರುವಂತೆ ಅಧ್ಯಯನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರಲು, ಬದಲಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಅಥವಾ ಬಳಸದೆಯೇ ಇರಲು ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಭೂಪೇಶ್ ಭಂಡಾರಿಯವರು ಬಿಸಿನೆಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ 28 ಆಗಸ್ಟ್ 2014 ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ "ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ" ಎಂಬ ಒಂದು ಲೇಖನವು, "ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ನಂತರ ದುರ್ಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮರ್ಥಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಬಡಾವಣೆ (ಉಪ-ಜಿಲ್ಲೆ) ಯು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ-ಅದು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ಜಲ-ವಿರಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಚುರುವಿನಲ್ಲಿದೆ. ತದನಂತರ, ಅದೇ ಲೇಖನವು ನೀಡುವ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯು ಇಂತಿದೆ: "ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಿರೋಧಕತೆಯು ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ ... ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೊಠಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಗೋವುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಗಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು, ಆದರೆ, ಅವುಗಳು ಬಹಳ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಮೂಲೆಗುಂಪಾದವು."

ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಸತಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ (ಓ'ರೈಲಿ 2010).

ದಿ ಹಿಂದು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ (ಎಂಸಿಸಿ) ಯು ತನ್ನ ನಗರದ 75 ಉಳಿದಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ನಗರವನ್ನು 100% ಸ್ವಚ್ಛವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗದೇ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಪೂರ್ಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವಂತೆ ಮನವೊಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕೂಡ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. 2019 ರೊಳಗೆ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಭಾರತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಕೆಲವು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿ ಘಟಕದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವೂ ಕೂಡ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 2019 ರೊಳಗೆ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜದ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆರಂಭಿಕ-ಅವಧಿಯ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ-ಕಾಲಾವಧಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

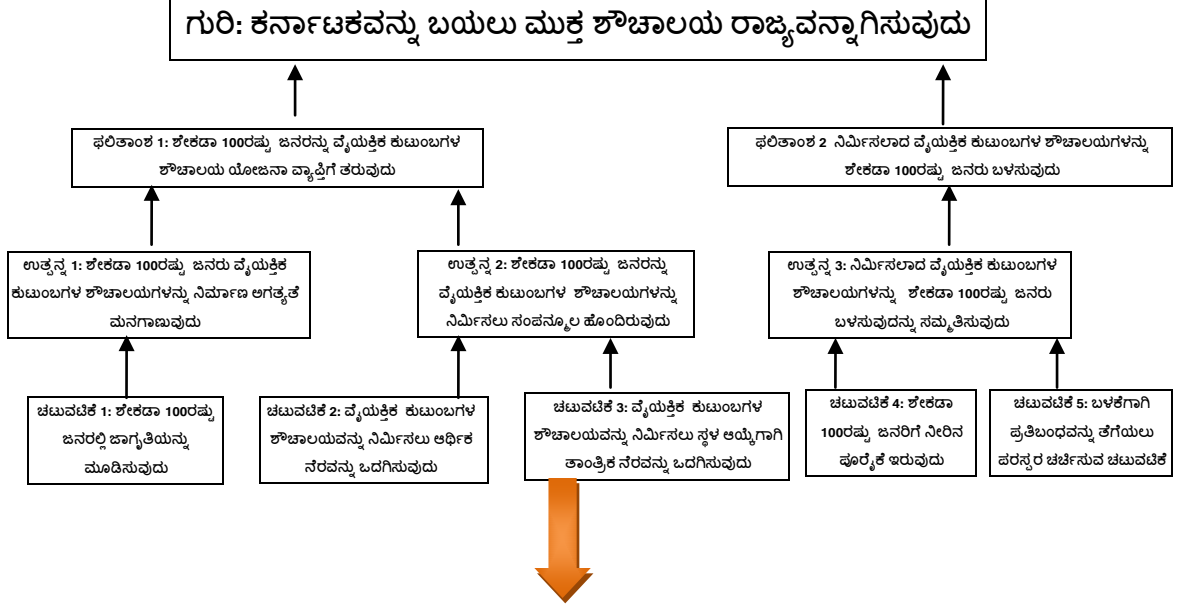

4 ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶ

ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೂಡ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು. ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು: (ಅ) ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಬಳಸದಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಪ್ರತಿಶತವಾರು ಸಂಖ್ಯೆ, ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳು; (ಆ) ಒಂದು ವೇಳೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲದೆಯೇ ಇನ್ನಾವ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಬಳಕೆದಾರ ಜನರ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

6. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮೂಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತದೆ:

- 1) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ: (ಅ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ (ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಬಳಸದೆಯೇ ಇರಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಣಿಸದೆಯೇ), (ಆ) ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ (ಇ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.
- 2) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿರುವ, ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 3) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು, ಹಾಗೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಅವರು ಯಾರೆಂಬ (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ), ಬಗ್ಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
- 4) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 5) (ಅ) ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಳಸಿ ನಂತರ ಬಳಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುವ, ಹಾಗೂ, (ಆ) ಎಂದಿಗೂ ಬಳಸಿರದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಹಾಗೂ

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಬಳಸಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪಡೆಯಿರಿ.

- 6) (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ದಿನ ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಗೂ/ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೊಠಡಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಥಳ, ಪಶುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದ ಸ್ಥಳ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು.
- 7) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 8) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 9) 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಆದರೆ ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ಬಳಕೆಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ಪ್ರತಿಶತಗಳು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳಿಂದ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 10) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು 2005 ರಿಂದ

2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವವೇ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಭಿನ್ನತೆಗಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

11) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾದರಿ ಇರುವುದೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ. ಯಾವುದೇ ಮಾದರಿ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅದರ ವಿಧವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

12) ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ವೃತ್ತಿ, ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸು ಆ ಕುಟುಂಬವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದೇ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

13) ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಒಂದು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವವೇ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಮೇಲಿನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುವ ವಿಧಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವಂತೆ ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ಪರಿಣತರು, ಮೂಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಯೋಜನಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಯೋಜನಾ ತಂಡವು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು:

- ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಒಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಂಡದ ನಾಯಕರು;
- ಬೃಹತ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅನುಭವವುಳ್ಳ ಮೂಲ ತಂಡದ ಎರಡನೆಯ ಸದಸ್ಯರು; ಹಾಗೂ
- ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ ತಂಡದ ಮೂರನೆಯ ಸದಸ್ಯರು.

ಯೋಜನಾ ತಂಡಕ್ಕೆ ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್ ಎಕ್ಸ್ ಸಲೂಷನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯೋಜನಾ ಲೀಡ್, ಯೋಜನಾ ಸಹಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಗಾರರು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು. ಯೋಜನಾ ಸಹಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಗಾರರು ತಂಡಕ್ಕೆ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸಿದರು.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆದಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಯೋಜನಾ ಸಹಯೋಗಿ-ಸಮೀಕ್ಷಕರು ನಡೆಸಿದರು, ಹಾಗೂ ಅವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ವಿಭಾಗಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

ಮೂಲ ತಂಡವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಸದಸ್ಯರು, ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೋರೋಧಿಗಳನ್ನು ಅಳೆದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 2: ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನಾ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು

ತಂಡದ ವಿಧ	ಹೆಸರು	ತಂಡದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಾನ
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡ	ಡಾ. ಎಸ್. ಪಿ. ಶ್ರೀಮತಿ	ಪ್ರಧಾನ ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿ
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡ	ಕು. ಶೈಲಿ ಮಾಲಾ	ಮೊದಲ ಸದಸ್ಯರು, ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡ	ಕು. ಮಂಜರಿ ಚಂದ್ರ	ಎರಡನೆಯ ಸದಸ್ಯರು, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ನೀರಜ್ ಮೊಹಂತಿ	ಯೋಜನೆ ಮುಂದಾಳತ್ವ/ಯೋಜನಾ ಲೀಡ್
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್	ಯೋಜನಾ ಸಹಯೋಗಿ - ಸಮೀಕ್ಷೆ
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಶೈಲೇಂದ್ರ ಕೇವಟ್	ಯೋಜನಾ ಸಹಯೋಗಿ - ಸಮನ್ವಯತೆ
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಆಶೀಶ್ ಚೌಧರಿ	ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಗಾರರು - ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ವಿನಯಾಕ್ ಮಹಾಜನ್	ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಗಾರರು - ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ
ಮೂಲ ತಂಡ	ಕು. ಪಿ. ವೈಷ್ಣವಿ	ವಿಶ್ಲೇಷಕರು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಕು. ಟಿ. ಅಖಿಲ	ವಿಶ್ಲೇಷಕರು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಕು. ಎನ್. ರಾಧಿಕ	ವಿಶ್ಲೇಷಕರು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಶಿವ ಶಂಕರ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಕಾರ್ತಿಕ್ ರಾವ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಆಶೀಶ್ ದಾಸ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಕುಮಾರ ರಾಜ	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ವಿ. ಅನಿಲ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಕ್ಲೈವ್ ಟೆರನ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಸಾದಿಕ್	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಮೂಲ ತಂಡ	ಶ್ರೀ. ವಿ. ಮಂಜು	ಸಲಹೆಗಾರರು - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 6020 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, 176 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 25,00,162 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೃಹತ್ತಾಗಿದ್ದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ

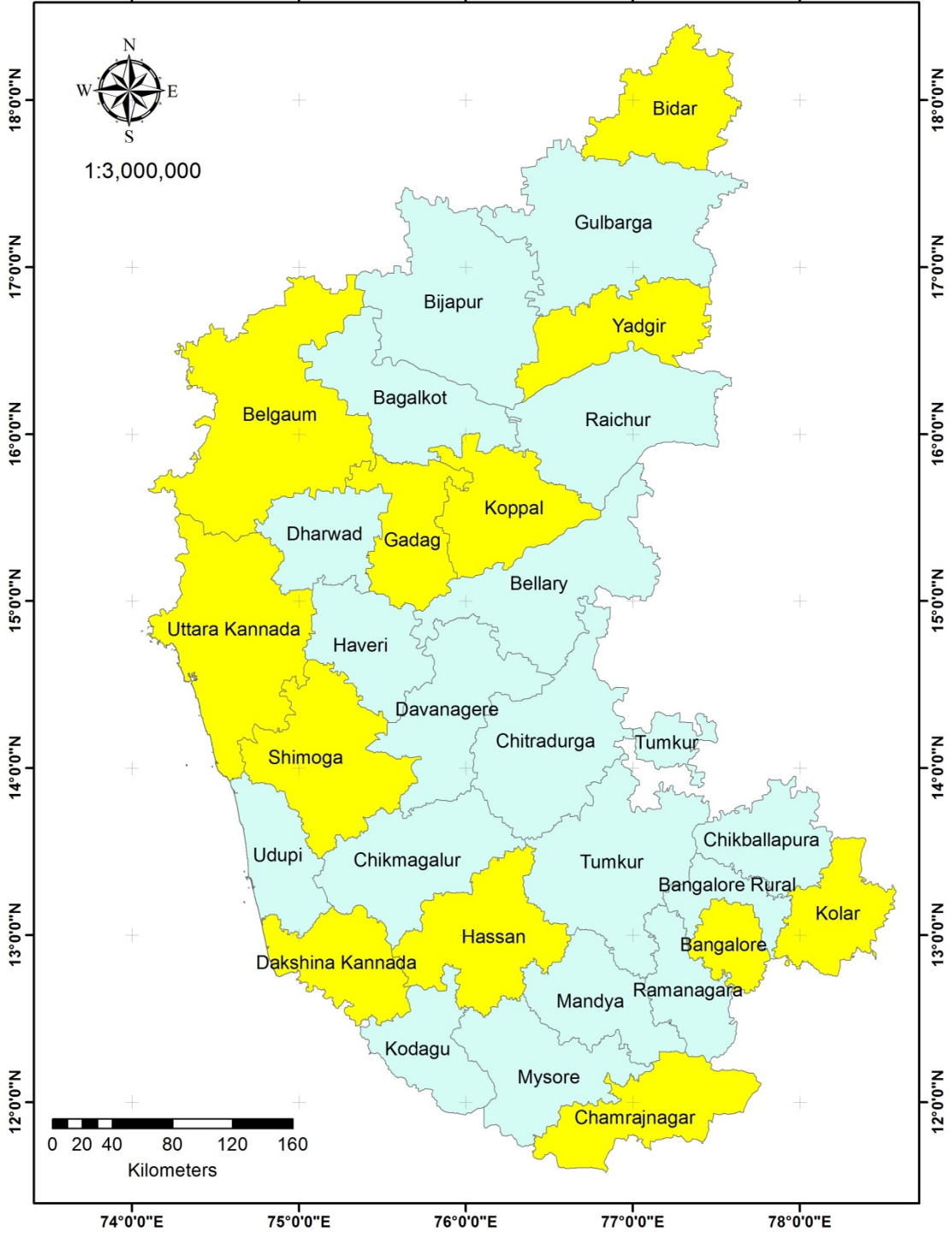
ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಮೂಹಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಮೂಲ ತಂಡ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಏಪ್ರಿಲ್ 2016 ರಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ 2017 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3: ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು

ಸೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣ	ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗ			
	ಬೆಂಗಳೂರು	ಮೈಸೂರು	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕಲಬುರಗಿ
	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು			
ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ ದರ/ ನಗರೀಕರಣ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ	ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕೊಪ್ಪಳ
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹಾಸನ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಬೀದರ
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಅಥವಾ ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇರುವ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ	ಕೋಲಾರ	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಗದಗ	ಯಾದಗಿರಿ

ಚಿತ್ರ 1: ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಂಚಿಕೆ (ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು)

Karnataka District Map

ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ 2 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹಾಗಾರರು ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ/ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉಲ್ಲೇಖ ನಿಯಮದಲ್ಲಿನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಸೂಚಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಆದಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು 1) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಹಾಗೂ 2) ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಎರಡು ಸ್ಥೂಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

ಎ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಬಿ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿವರ

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಭೌತಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ರಚನೆಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾಲುಹೊಂದುಗರ ತೊಡಗುವಿಕೆಯೂ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯವಿರುವುದು. ಈ ರಚನೆಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಧೋರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ನಡತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡ ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೀಮಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಡೆಸಿ ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮಾದರಿ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ:

ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲಾಯಿತು:

- ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕ್ಷರತೆ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಗರೀಕರಣಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಈ ಎರಡೂ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇರಬೇಕು.

- ಆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ನೀರು ಲಭಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಈ ಎರಡೂ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು.

ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ: ಸಮೂಹ 2 ರಲ್ಲಿಂದ, ಅಂದರೆ, ಆಯ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಂದ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು:

- 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಾದರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವಂತಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು.
- 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 100 ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವಂತಹ ಹಾಗೂ 2010-11 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 1000 ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವಂತಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು.

ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಗುರುತಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ 25 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

12 ಮಾದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಂದ, ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು (ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 5 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ). ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಕನಿಷ್ಠ 1000 ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, 2005-07 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

- ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶವು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಮೇಲೆ ಸಂಬಂಧಿತ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕೂಷವಾಗಿ ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ದೇಶದ ಮತ್ತು ಉಪ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಗೆಗಿನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ಹಿರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಘಟಕಗಳು, ಅನುಷ್ಠಾನ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು—ಇಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ವಿವರವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ರಚನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

ಕೋರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ಗಳು, ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಅನುಭವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಭೇಟಿಗಳಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರ ನಡುವೆ ಆಳವಾದ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಸಂಬೋಧಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ/ಬಳಸಲಾದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾದ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4: ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೂಲಗಳ ಮಾತೃಕೆ

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
1. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು: (ಅ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ (ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬಳಸದೆಯೋ ಇರಲಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಣಿಸದೆಯೇ), (ಆ) ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.	1. ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ 2. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ 3. ಆಯ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು	1. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಬಲ್ಲ ಡೇಟಾ ಶೀಟ್ ಗಳು 2. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ 1 3. ಆಯ್ಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ 4. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
ಹಾಗೂ (ಇ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.		
<p>2. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿರುವ, ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ವರ್ಷವಾರು ಒದಗಿಸಬಹುದು.</p>	<p>1. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆದಾರರು 2. ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ 3. ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಸಂಕಲನ/ದಾಖಲಾತಿಗಳು</p>	<p>ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ/ಅನುಸೂಚಿಗಳು, ಕುಟುಂಬಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದಗಳು, ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವರ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.</p>
<p>3. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ.), ಹಾಗೂ ಅವರು ಬಳಸದೇ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು? ಹಾಗೆಯೇ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ,</p>	<p>ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕುಟುಂಬದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳು</p>	<p>ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಅನುಸೂಚಿಗಳ ಮೂಲಕ (ಕಿ-1) ಕುಟುಂಬಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.</p>

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
<p>ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ.)? ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?</p>		
<p>4. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಬಳಸಲಾದ/ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬಳಸಿ ನಂತರ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತಹ/ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು: (ಅ) ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬಳಸಿದ ನಂತರ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿರುವುದು, ಹಾಗೂ (ಆ) ಎಂದಿಗೂ ಬಳಸಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಮೇಲಿನ (ಅ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳೇನು ಹಾಗೂ (ಆ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸದೆಯೇ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು ಏನು?</p>	<p>ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. (7-1)</p>	<p>ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಲೀಕರಿಂದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ. ಕುಟುಂಬಗಳೊಡನೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನ.</p>
<p>5. (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ</p>	<p>ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ</p>	<p>ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು</p>

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
<p>ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ದಿನ ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾದ ದಿನದಂದು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ? (ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೊಠಡಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಥಳ, ಪಶುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದ ಸ್ಥಳ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಇತರ ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು.)</p> <p>6. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಶತ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ವರ್ಷವಾರು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು</p>	<p>ತಂಡದವರಿಂದ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ</p>	<p>ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳ ಬಳಕೆ/ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದಗಳು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು</p>

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?		
7. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ?	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆದಾರರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು/ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ. ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ.	ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಸೂಚಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂವಾದಗಳು/ಚರ್ಚೆಗಳು ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ
8. 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವರ್ಷ ಸಾಕಾಗುವುದು) ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಶತ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಸಲಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ? ಈ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಇದೇ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ, 2006-07 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2010-11 ಮತ್ತು 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ ಘಟಕಗಳು	ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯು 2005-07 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಲಂಬಸಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಶತಗಳು ಮತ್ತು

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
<p>ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆಯೇ?</p>		<p>ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಈ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳೊಡನೆ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುವುದು.</p>
<p>9. 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತವು 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತದಿಂದ</p>	<p>ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ (ಅ) 2005-07 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು, ಹಾಗೂ (ಆ) 2010-2015 ರ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು.</p>	<p>ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರಿಂದ ಪಡೆದ ಆದಾನಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಹಾಗೂ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು.</p>

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವವೇ? ಏಕೆ?		
10. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ವರೆಗಿನ ಬಳಕೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಂತೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ, ಎರಡೂ ಬಳಗೊಂಡಂತೆ) ಯಾವುದೇ ಮಾದರಿ ಇರುವುದೇ? ಅದು ಏನು?	ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು/ಬಡಾವಣೆಗಳು/ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ನಡೆಸಲಾದ ಬಳಕೆದಾರರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಕುಟುಂಬದ ಸಂಖ್ಯೆ 1
11. ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಅತಿ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಸದಸ್ಯರು) ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ವೃತ್ತಿ, ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸು ಆ ಕುಟುಂಬವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದೇ? ಹಾಗೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಯಾವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವು?	ಕುಟುಂಬಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಆಯ್ಕೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಸಂವಹನಗಳು	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಸಂಖ್ಯೆ 1
12. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಒಂದು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ	1. ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ	ಕುಟುಂಬದ ಸಂಖ್ಯೆ 1

ಪ್ರಶ್ನೆ	ದತ್ತಾಂಶದ ಮೂಲ	ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು/ವಿಧಾನಗಳು
<p>ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ (ಸಮಾನರು/ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವೀಕಾರ) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದೇ?</p>	<p>ಸ್ಥಿತಿಯ/ಆಯೋಜನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, 2. ಆಯ್ಕೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅಧ್ಯಯನ 3. ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನ</p>	<p>ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಡನೆ ಸಂವಾದಗಳು</p>
<p>13. ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತಾಗಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ?</p>	<p>1. ಸಂಬಂಧಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ದೊರೆತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದ್ವಿತೀಯಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳು. 2. ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು/ಅಧ್ಯಯನಗಳು</p>	<p>ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ದೊರೆತ ಆಧಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು</p>

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಈ ವರದಿಯ ಅನುಬಂಧ 1 ಗಿ ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿರುವ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯು (1) ಹಳೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (2005-07) ಮತ್ತು (2) ಇತ್ತೀಚಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (2010-11 ರಿಂದ 2014-15)—ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಎಂಎಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಲೆ ಬಳಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿತ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಟಿ-ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಉಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಂತರದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿತು.

2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳನ್ನು

ಕೂಡ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. "ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ

ಅಭಿಯಾನ"/ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಗಳ ಹಿಂದಿನ

ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ

ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ

ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ

ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ

ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು

ಎಲ್ಲಾ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಶೀಲನಾಧಿಕಾರಿಯು ನಂತರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ

ಗ್ರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಈ

ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಯಿಂದ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಶೌಚಾಲಯದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಅವುಗಳ ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್‌ನಿಂದಿಗೆ

ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳ ವರದಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಜಿಯೋ-ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಯೋಜನಾ ತಂಡವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಪಟ್ಟಿಯ ಅನುಸಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 5: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ

ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಭೇಟಿಯ ದಿನಾಂಕ
ಕಲಬುರಗಿ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	08.06.2016 ರಿಂದ 11.06.2016
ಬೆಳಗಾವಿ	ಗದಗ	ಗದಗ	15.06.2016 ರಿಂದ 18.06.2016
ಬೆಳಗಾವಿ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಶಿರಸಿ	24.06.2016 ರಿಂದ 27.06.2016
ಮೈಸೂರು	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಮಂಗಳೂರು	04.07.2016 ರಿಂದ 27.06.2016
ಮೈಸೂರು	ಹಾಸನ	ಹಾಸನ	11.07.2016 ರಿಂದ 13.07.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹೊಸನಗರ	29.06.2016 ರಿಂದ 1.07.2016
ಮೈಸೂರು	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಚಾಮರಾಜನಗರ	19.07.2016 ರಿಂದ 22.07.2016
ಮೈಸೂರು	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ	19.07.2016 ರಿಂದ 22.07.2016
ಮೈಸೂರು	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಯಳಂದೂರು	19.07.2016 ರಿಂದ 22.07.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	ಬೆಂಗಳೂರು ಪೂರ್ವ	17.08.2016 ರಿಂದ 24.08.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	17.08.2016 ರಿಂದ 24.08.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಕೋಲಾರ	ಕೋಲಾರ	16.09.2016 ರಿಂದ 21.09.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಕೋಲಾರ	ಮುಳಬಾಗಿಲು	16.09.2016 ರಿಂದ 21.09.2016
ಬೆಂಗಳೂರು	ಕೋಲಾರ	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	16.09.2016 ರಿಂದ 21.09.2016
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	28.09.2016 ರಿಂದ 3.10.2016
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	28.09.2016 ರಿಂದ 3.10.2016
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಖಾನಾಪುರ	28.09.2016 ರಿಂದ 3.10.2016
ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಯಾದಗಿರಿ	11.10.2016 ರಿಂದ 8.10.2016
ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಶಹಪುರ	11.10.2016 ರಿಂದ 8.10.2016
ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಶೋರಾಪುರ	11.10.2016 ರಿಂದ 8.10.2016

ಕಲಬುರಗಿ	ಬೀದರ	ಬೀದರ	25.10.2016 ರಿಂದ 30.10.2016
ಕಲಬುರಗಿ	ಬೀದರ	ಔರಾದ್	25.10.2016 ರಿಂದ 30.10.2016
ಕಲಬುರಗಿ	ಬೀದರ	ಭಾಲ್ಕಿ	25.10.2016 ರಿಂದ 30.10.2016

ಮೂಲಾಧಾರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ, ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್ ಎಕ್ಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಮೂದನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

- ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುವುದು
- ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು
- ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು
- ದೋಷಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು
- ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದು

ಯೋಜನೆಯು ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಮೂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಮೂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶದ ನಮೂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿದ್ದವು. ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸರ್ವೆ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಫಾ ಮ್.ಆಕ್ಸಿಸ್.ನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಯೋಜನಾ ತಂಡವು ಸರ್ವೆ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಫಾ ಮ್.ಆಕ್ಸಿಸ್ ನಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವ, ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಪತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಆದಾನವು ಸರಿಯಾಗಿರುವುದೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಲಹಾಗಾರರು ನಮೂದಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಮಂಜನ ಅಥವಾ ತರ್ಕಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಉತ್ತರಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ತಂಡಗಳು ಮುಂದಿನ

ಗ್ರಾಮ ಹಾಗೂ/ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ದತ್ತಾಂಶ ನಮೂದನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಸರಿಪಡಿಸಿದರು.

ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸಾಂಖ್ಯಿಕವಾಗಿ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬಹು-ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿದ್ದಾಗ, ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ತೆರೆದ ಅಥವಾ ಅರೆ-ತೆರೆದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ, ಉತ್ತರಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅರೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಉತ್ತರಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರು ಉತ್ತರ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ವಿಫಲವಾದಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆವಿಲ್ಲದಿರುವ ಉತ್ತರವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಗಾರರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಗಾರರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿರುಚಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅರೆ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆವಿಲ್ಲದಿರುವ ಉತ್ತರವು ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದು.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗಳು ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಂತಗಳು. ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅಥವಾ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುವ (ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ) ನಮೂದನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಯಿತು. ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು (ಉಹೆಗಳನ್ನು) ತಪ್ಪಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅಂತಿಮ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ತಪಾಸಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

8.1 ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿ

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 6,10,95,297 (ಪುರುಷರು 3,09,66,657 ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು 3,01,28,640) ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ, ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 968 ಮಹಿಳೆಯಿರುವ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳು 83%, ಮುಸಲ್ಮಾನರು 11%, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು 4%, ಜೈನರು 0.78% ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧರು 0.73% ಇರುವರು.

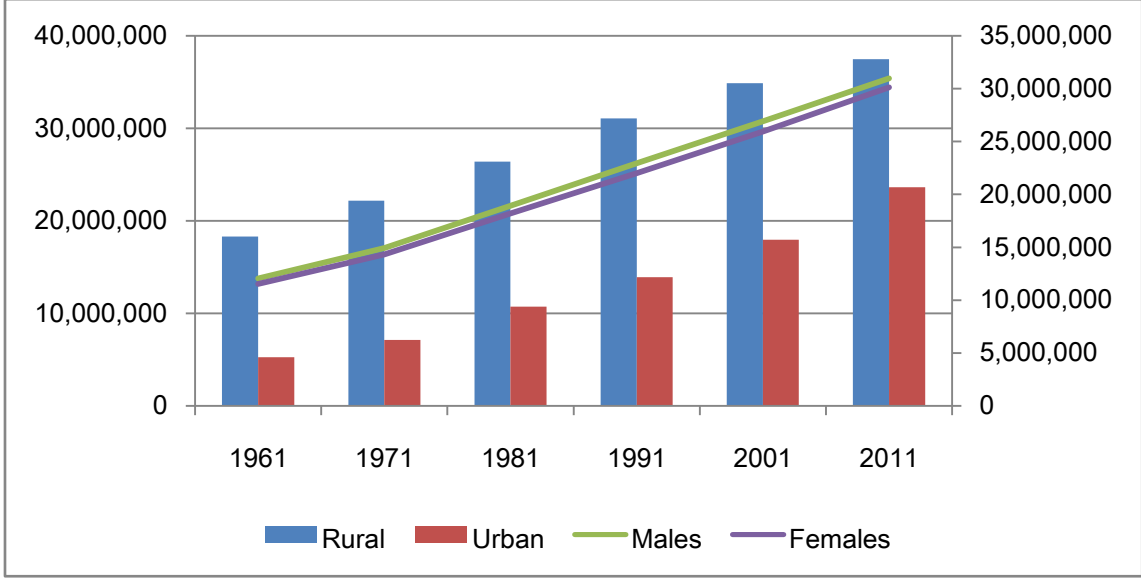
2001 ರಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 5,28,50,562 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ 2,68,98,918 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 2,59,51,644 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ 28 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 9 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 96,21,551 ಜನರು ಇದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 15.75% ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 0.91% ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ (9,90,923) ಮತ್ತು ಕೊಡಗು (5,54,519) ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ 28 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಇರುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ 61.33% ಜನರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು ಹಾಗೂ 38.67% ಜನರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವರು.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ನಗರೀಕೃತ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರ 90.94% ಜನರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ (56.82%) ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (47.67%), ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ (41.5%) ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ (37.52%) ಗಳು ಇರುವುವು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ನಗರೀಕೃತವಾದ ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂದರೆ ಕೊಡಗು (14.61%), ಹಾಗೂ ಅದರ ಪೂರ್ವಸ್ಥಾದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ

ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ (16.81%), ಮಂದಗ (17.08%), ಚಾಮರಾಜನಗರ (17.14%) ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ (18.79%) ಇರುವವು.

ಚಿತ್ರ 2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 1961 ರಿಂದ 2011 ರವರೆಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನೋಟ.

ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಲ್ಲಿನ 1,04,01,918 ರಿಂದ 2011 ರಲ್ಲಿ 1,33,57,027 ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ, ಹಾಗೂ 28.41% ದಷ್ಟು ದಶಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು, ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದ ಗಾತ್ರವು 5.1 ರಿಂದ 4.6 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಈ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಚಲಿಸುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೇವಲ 44.5% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು. 37.3% ಕುಟುಂಬಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 500 ಮೀಟರುಗಳ ದೂರದೊಳಗಿರುವ ನೀರಿನ ಮೂಲದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 18.2% ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು 100 ಮೀಟರುಗಳ ದೂರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6: ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೂಲ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು

ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ ಪ್ರದೇಶ	ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ
ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	7946657	5410370	1335027
ಸಾಕ್ಷರತೆ ದರ			
ಮಹಿಳೆಯರು	59.71%	81.36%	68.08%
ಪುರುಷರು	77.61%	90.04%	82.47%

8.2 ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳ ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗಳು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 5-10 ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯು 30-40 ಜನರವರೆಗೂ ಇತ್ತು. ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ (ಸ್ಥಳೀಯ) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆದಾರರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ತೊರೆಯದಂತಿರಲು ಜಾಗೃತಿ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು/ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅರಿವು

ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು. ಪ್ರತಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ - 3 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ

8.3 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

1. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 9,621,551 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 5,022,661 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 4,598,890 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ/ಮಹಾನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 6,537,124 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 3,426,599 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 3,110,525 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 47.18% ಬೆಳೆಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 2,985 ರಿಂದ 4,381 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 87.67% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (91.01%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (84.01%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 10.94% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 1105 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಈ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 96.11% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. (ಕೆಳಗಿನ

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.) ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1104 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ವಿವರಗಳಂತೆ). ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 1 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯವು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1103 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. 2005 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 100% ವಿರುವುದು. ಆದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ). 2005-06 ಮತ್ತು 2011-12 ರಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು 100% ಇತ್ತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆಯು 93% ದಿಂದ 97% ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ಹಾಗೂ 2010-2011 ರಿಂದ 2014-15ರ ನಡುವಿನ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7: ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸಿತಿ

(2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	14	14	100.00	0	-	0	0
2006-07	86	86	100.00	0	-	0	0
2010-11	76	76	100.00	0	-	0	0
2011-12	13	13	100.00	0	-	0	0
2012-13	163	163	100.00	0	-	0	0
2013-14	377	377	100.00	0	-	0	0
2014-15	376	376	100.00	0	-	0	0
ಒಟ್ಟು	1105	1105	100.00	0	-	0	0

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ: 1105 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1062 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 43 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 3.89% ಕುಟುಂಬಗಳ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿರುವವು. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳು ಭಾಗಶಃವಾಗಿಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 8: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಸುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	14	14	100.00
2006-07	86	83	96.51
2010-11	76	71	93.42
2011-2012	13	13	100.00
2012-2013	163	159	97.55
2013-14	377	366	97.08
2014-15	376	356	94.68
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1105	1062	96.11

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 56 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 10 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬೆಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಸುವ 96% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 9: ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ

ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	1	13	12	1	1	0	0	0	0	0	14
ತಾಯಿ	0	1	7	8	0	0	0	0	0	7	0	1
ಮಗಂದಿರು	2	3	0	0	2	2	1	0	0	5	0	0
ಮಗಳು	2	1	0	1	0	2	0	0	0	3	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	13	9	3	0	1	0	0	13	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	13	13	0	0	0	0	0	13	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರ 93.42% ದಿಂದ 100% ರ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಜನರಿಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಯಾವುದೇ ಹೋಲಿಕೆಗಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 10: 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	14	14	14	100.00	0	0	-
2006-07	86	86	83	96.51	0	0	-
2010-11	76	76	71	93.42	0	0	-
2011-12	13	13	13	100.00	0	0	-
2012-13	163	163	159	97.55	0	0	-
2013-14	377	376	365	97.07	1	1	100
2014-15	376	376	356	94.68	0	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1105	1104	1061	96.10	1	1	100

2005ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 100% ವಿರುವುದು. ಆದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ (ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ). 2005-06 ಮತ್ತು 2011-12 ರಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು 100% ಇತ್ತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆಯು 94% ದಿಂದ 98% ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರುವವು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆಯುವ

ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವೂ ಸಹ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ, ಅಂದರೆ, ಈಗ ನಿರ್ಮಾಣದ 50% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 2006 ರಲ್ಲಿ 28% ಇತ್ತು ಹಾಗೂ 2014-15 ರಲ್ಲಿ 67% ಇತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 11: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು ರೂ.ಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	4234	1200	3612	1200
2006-07	2991	1200		
2010-11	7778	3000	10304	5620
2011-12	3750	3700		
2012-13	8340	4700		
2013-14	13686	4700		
2014-15	17963	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು

ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

2. ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,752,753 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 877,415 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 875,338 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,642,545 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 830,559 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 811,986 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 6.71% ಬೆಳೆಯಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 193 ರಿಂದ 207 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 80.45% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (86.07%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (74.84%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 10.43% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ 1152 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 96.11% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.) ಎಲ್ಲಾ 1152 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 20

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 12: ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸಿತಿ

(2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	36	36	100.00	0	-	0	-
2006-07	106	106	100.00	0	-	0	-
2010-11	35	35	100.00	0	-	0	-
2011-12	31	31	100.00	0	-	0	-
2012-13	81	81	100.00	0	-	0	-
2013-14	86	86	100.00	0	-	0	-
2014-15	777	777	100.00	0	-	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1152	1152	100.00	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ : 1152 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1113 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 39 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ

ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	36	36	100.00
2006-07	106	104	98.11
2010-11	35	34	97.14
2011-12	31	31	100.00
2012-13	81	79	97.53
2013-14	86	83	96.51
2014-15	777	746	96.01
ಒಟ್ಟು	1152	1113	96.61

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 57 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 15 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 14: ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ

ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ತಂದೆ	0	3	18	17	3	1	0	0	0	11	0	10
ತಾಯಿ	0	4	10	14	0	0	0	0	0	13	0	1
ಮಗಂದಿರು	3	2	0	1	2	1	1	0	0	5	0	0
ಮಗಳು	2	1	0	0	3	0		0	0	3	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	11	11	0	0	0	0	0	11	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	3	3	0	0	0	0	0	3	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿರುವವು. 2011-12 ರಲ್ಲಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಕೂಡ 100% ಇತ್ತು. ನಂತರ, ಅದು ಸುಮಾರು 96% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಸರಾಸರಿಯಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಅವಧಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು

ಸುಮಾರು 97% ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 100% ರಷ್ಟು ಇರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 15: 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	36	36	36	100.00	0	0	-
2006-07	106	100	98	98.00	6	6	100
2010-11	35	35	34	97.14	0	0	-
2011-12	31	28	28	100.00	3	3	100
2012-13	81	81	79	97.53	0	0	-
2013-14	86	82	79	96.34	4	4	100
2014-15	777	770	739	95.97	7	7	100
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1152	1132	1093	96.55	20	20	100

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಾದರೂ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿನ

ಎಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರವೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2005-07 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

2005 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 100% ವಿರುವುದು. ಆದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005-06 ಮತ್ತು 2011-12 ರಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು 100% ಇತ್ತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆಯು 96% ದಿಂದ 98.0% ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 2005-2007 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 3762 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಅದು ಈಗ (ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ) 11324 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, 2014-15 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 90% ವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 16: ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	6289	1200	3762	1200
2006-07	1235	1200		
2010-11	8027	3000	11324	5620
2011-12	9203	3700		
2012-13	12099	4700		
2013-14	13212	4700		

2014-15	14080	12000		
---------	-------	-------	--	--

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ/ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ನಿರ್ಮಲ ಶೌಚಾಲಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮರಳಿಪಡೆದ ಕಥೆ

ಇಂದ್ರಮ್ಮ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯು ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಸೊನಾಥಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಕಳಗಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಕಳಗಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸರಿಯಾದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆಕೆಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಜೀವನಶೈಲಿಯು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ರೂಪಿತವಾಗಿತ್ತು. "ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರದ ಮೊದಲ ದಿನ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ನಾನು ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ."

ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. "ಅದರ ನಂತರವೇ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು." ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಹಿಡಿಯಿತು, ಆದರೆ ಹೇಗೋ ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲದ ಹೊಸ ವಿಧದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು. ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು ಹಾಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಜೀವನ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ಸಂದರ್ಭಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕರೆಗಾಗಿ ಕೂಡ ಕತ್ತಲೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಬಹಳ ಮುಜುಗರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯದೆ, ಇದು ಅವರ ಹಣೆಬರಹವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಹಳ್ಳಿಯಾದ ಕಳಗಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾದಾಗ, ಆಕೆಯ ಮನೆ ಕೂಡ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಇತರ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಆಕೆಯೂ ಕೂಡ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವರು. "ಜನರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅತಿಭೇದಿಯಿಂದ ಬಳಲುವುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೋಡಿರುವೆವು. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಅಂತಹ ಸಂಕಟಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಈಗ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆ. ಅತಿಭೇದಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಈಗ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ."

ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದರು. "ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶಬ್ದಗಳೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತರರಿಗೆ ಇದು ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಹೇಗೋ ನನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಸುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಘನತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು." ಎಂದರು ಇಂದ್ರಮ್ಮ, ಹಾಗೂ ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

3. ಕೋಲಾರ

ಕೋಲಾರವು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,536,401 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 776,396 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 760,005 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,387,062 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 603,312 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 685,385 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 10.77% ಬೆಳೆಯಿತು. ಕೋಲಾರದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 346 ರಿಂದ 386 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕೋಲಾರದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 74.39% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (81.81%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (66.84%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 11.09% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ 1071 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1071 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯವು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1070 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 17: ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	%	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	6	6	100	0	-	0	-
2006-07	9	9	100	0	-	0	-
2010-11	114	114	100	0	-	0	-
2011-12	82	82	100	0	-	0	-
2012-13	78	78	100	0	-	0	-
2013-14	334	334	100	0	-	0	-
2014-15	448	448	100	0	-	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1071	1071	100	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ: 1071 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1019 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 52 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಸುಮಾರು 86.66% ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದು 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 95.26% ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ಹಾಗೂ 2010-2011 ರಿಂದ 2014-15ರ ನಡುವಿನ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 18: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	6	4	66.67
2006-07	9	9	100.00
2010-11	114	109	95.61
2011-12	82	76	92.68
2012-13	78	74	94.87
2013-14	334	324	97.01
2014-15	448	423	94.42
ಒಟ್ಟು	1071	1019	95.14

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 73 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 46 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 19: ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	0	14	11	3	0	0	0	0	7	0	7
ತಾಯಿ	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0
ಮಗಂದಿರು	22	0	0	20	1	1	0	0	0	22	0	0
ಮಗಳು	18	3	0	16	3	0	2	0	0	21	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	5	5	0	0	0	0	0	4	1	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	5	5	0	0	0	0	0	5	0	0
ಇತರೆ	2	1	2	4	1	0	0	0	0	5	0	0

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಹಾಗೂ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯು 95.14% ಇದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 20: 2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	6	6	4	66.67	0	0	-
2006-07	9	9	9	100	0	0	-
2010-11	114	114	109	95.61	0	0	-
2011-12	82	82	76	92.68	0	0	-
2012-13	78	78	74	94.87	0	0	-
2013-14	334	334	324	97.01	0	0	-
2014-15	448	447	422	94.41	1	1	100
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1071	1070	1018	95.14	1	1	100

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 2005-2007 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 4533 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಅದು ಈಗ (ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ) 8734 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, 2014-15 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 90% ವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 21: ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	3833	1200	4533	1200
2006-07	5233	1200		
2010-11	5930	3000	8734	5620
2011-12	6865	3700		
2012-13	8195	4700		

2013-14	8984	4700		
2014-15	13696	12000		

ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಅಂದರೆ, 100%)

ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಸ್ತಂದಕರು ಗುರುತಿಸಿರುವರು, ಹಾಗೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಭಾಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 68 ಜನರು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿದ ವರಮಾನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (100%) ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

4. ಬೆಳಗಾವಿ

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 4,779,661 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 2,423,0623 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 2,356,598 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 4,214,505 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 2,150,090 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 2,064.415 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 13.41% ಬೆಳೆಯಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 314 ರಿಂದ 356 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 73.48% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (82.20%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (64.58%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 13.10% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ 1105 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ರಚನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ, 59 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1046 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 22: ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	70	70	100	0	-	0	-
2006-07	31	31	100	0	-	0	-
2010-11	59	59	100	0	-	0	-
2011-12	24	24	100	0	-	0	-
2012-13	78	78	100	0	-	0	-
2013-14	409	409	100	0	-	0	-
2014-15	434	434	100	0	-	0	-
ಒಟ್ಟು	1105	1105	100	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ: ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1105 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 99% ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 1% ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2005-2007 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯು (ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ) ಸುಮಾರು 99% ಇರುವುದು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 98% ದಿಂದ 100% ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ಹಾಗೂ 2010-2011 ರಿಂದ 2014-15ರ ನಡುವಿನ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 23: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	70	69	98.57
2006-07	31	31	100.00
2010-11	59	58	98.31
2011-12	24	24	100.00
2012-13	78	77	98.72
2013-14	409	405	99.02
2014-15	434	431	99.31
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1105	1095	99.09

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 11 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 4 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 24: ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0
ತಾಯಿ	0	0	3	3	0	0	0	0	0	3	0	0
ಮಗಂದಿರು	2	1	0	1	1	1	0	0	0	3	0	0
ಮಗಳು	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿರುವವು. ಇಂತಹ ಒಟ್ಟು 10 ಕುಟುಂಬಗಳು ಇರುವವು. ಆದರೆ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು ಕೂಡ ಸುಮಾರು

99% ಇದೆ, ಹಾಗೂ ಇದು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ

ಕೋಷ್ಟಕ 25: 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	70	64	63	98	6	6	100
2006-07	31	31	31	100	0	0	-
2010-11	59	56	55	98	3	3	100
2011-12	24	23	23	100	1	1	100
2012-13	78	76	75	99	2	2	100
2013-14	409	398	394	99	11	11	100
2014-15	434	398	395	99	36	36	100
ಒಟ್ಟು	1105	1046	1036	99	59	59	100

2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 2005-2007 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 4388 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಅದು ಈಗ (ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ) 12564 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, 2014-15 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 63% ವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿತ್ತು. 2005-06 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 27% ವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 26: ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	4454.29	1200	4388.83	1200
2006-07	4323.38	1200		
2010-11	12138.89	3000	12564.74	5620
2011-12	9391.30	3700		
2012-13	11134.38	4700		
2013-14	10525.88	4700		
2014-15	19633.26	12000		

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ 94.26% ದಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದವು. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಗಳಾದವು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ 93.39% ದಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಭಾಗವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 33.7% ಕುಟುಂಬಗಳು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರೇಪಣಾ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ 94.35% ಜನರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ 94.26% ಜನರು ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 94.43% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

5. ಬೀದರ

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಬೀದರದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,703,300 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 870,665 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 832,635 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಬೀದರದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,502,373 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 771,022 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 731,351 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 13.37% ಬೆಳೆಯಿತು. ಬೀದರದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 276 ರಿಂದ 313 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬೀದರದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 70.51% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (79.09%)ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (61.55%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 13.18%

0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬೀದರದಲ್ಲಿ 1049

ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಬೀದರ ಒಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬೀದರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವವು. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ನೋಡಿ). ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 1049 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, 1028 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ

ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, 21 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವವು ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಾಣ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು 2012-13 ಹಾಗೂ 2014-15 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದವು, ಹಾಗೂ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 50 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 999 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. 99% ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ 1% ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವವು ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯವು ಕಾಣೆಯಾದ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 27: ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	12	12	100	0	0	0	-
2006-07	14	14	100	0	0	0	-
2010-11	22	22	100	0	-	0	-
2011-12	35	35	100	0	0	0	-
2012-13	230	229	100	0	0	1	.43
2013-14	217	217	100%	0	0	0	-
2014-15	519	499	96.14%	0	0	20	3.85
ಪ್ರಸ್ತುತ	1049	1028	97.99%	0	0	21	2.01

ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು							
---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1028 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ, 939 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 89 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 91.51% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 8.66% ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2005-07 ರಿಂದ, ಸುಮಾರು 84.61% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2010-2015ರ ನಡುವಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 28: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬೀದರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	12	11	91.67
2006-07	14	11	78.57
2010-11	22	20	90.91
2011-12	35	33	94.29
2012-13	229	215	93.89
2013-14	217	181	83.41
2014-15	499	468	93.79
ಒಟ್ಟು	1028	939	91.34

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 270 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 100 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 29: ಬೀದರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್ ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	14	43	50	6	1	0	0	0	52	0	5
ತಾಯಿ	0	18	31	47	1	1	0	0	0	49	0	0
ಮಗಂದಿರು	15	21	1	34	2	1	0	0	0	37	0	0
ಮಗಳು	16	8	0	21	2	1	0	0	0	24	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	54	53	0	1	0	0	0	54	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	41	41	0	0	0	0	0	41	0	0
ಇತರೆ	2	6	0	5	1	2	0	0	0	8	0	0

ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗಗಳ 50 ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ಅಧ್ಯಯನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವರ್ಷದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದಾಗಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 30: 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	12	11	10	90.91%	1	1	100
2006-07	14	14	11	78.57%	0	0	-
2010-11	22	22	20	90.91%	0	0	-
2011-2012	35	33	31	93.94%	2	2	100
2012-2013	229	215	203	94.42%	14	12	86
2013-14	217	206	171	83.01%	11	10	91
2014-15	499	477	448	93.92%	22	20	91
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1028	978	894	91.41%	50	45	90

ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣದ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮೂರು ಪಟ್ಟಾಗಿರುವಂತೆಯೇ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ 10 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, 2005-06 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, 2014-15 ರಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ 80-90% ಭಾಗವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಭರಿಸಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 31: ಬೀದರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	5250	1200	4758.33	1200
2006-07	4266.67	1200		
2010-11	7527.14	3000	11250.74	5620
2011-12	8447.62	3700		
2012-13	16068.16	4700		
2013-14	9800.00	4700		
2014-15	14410.79	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಅಂದರೆ, 1049 ರಲ್ಲಿನ 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 100% ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ

ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

6. ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,020,791 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 512,231 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 508,560 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 965,462 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 489,940 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 475,522 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 5.73% ಬೆಳೆಯಿತು. ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 181 ರಿಂದ 189 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 61.43% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (67.93%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (54.92%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 9.86% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸಲು ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ 1191 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ 2010-15 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 97% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.) ಎಲ್ಲಾ 1191 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 8 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1183 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದು. (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ).

ಕೋಷ್ಟಕ 32: ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	46	46	100%	0	-	0	-
2006-07	106	106	100%	0	-	0	-
2010-11	93	93	100%	0	-	0	-
2011-12	54	54	100%	0	-	0	-
2012-13	150	150	100%	0	-	0	-
2013-14	184	184	100%	0	-	0	-
2014-15	558	558	100%	0	-	0	-
ಒಟ್ಟು	1191	1191	100%	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1191 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 1152 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 39 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಂದ 2005-07 ಮತ್ತು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ 1152 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು, ಅಂದರೆ, ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ

ಶೌಚಾಲಯಗಳ 96.72% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005 ರಿಂದ 07 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರತಿಶತವು 97% ಇದೆ. ಆದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರತಿಶತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು 94% ದಿಂದ 99% ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ಹಾಗೂ 2010-2015ರ ನಡುವಿನ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 33: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	46	45	97.83%
2006-07	106	103	97.17%
2010-11	93	92	98.92%
2011-12	54	52	96.30%
2012-13	150	145	96.67%
2013-14	184	174	94.57%
2014-15	558	541	96.95%
ಒಟ್ಟು	1191	1152	96.72%

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 170 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 64 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ

ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 34: ಚಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	9	13	15	5	2	0	0	0	0	0	22
ತಾಯಿ	0	13	13	20	3	3	0	0	0	19	0	7
ಮಗಂದಿರು	14	15	3	3	6	16	5	2	0	32	0	0
ಮಗಳು	11	0	0	1	0	7	3	0	0	11	0	0

ಅಜ್ಜ	0	0	5	5	0	0	0	0	0	5	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	8	8	0	0	0	0	0	8	0	0
ಇತರೆ	0	2	1	1	1	0	1	0	0	3	0	0

ಕೋಷ್ಟಕ 35: 2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	46	45	44	97.78%	1	1	100%
2006-07	106	100	97	97.00%	6	6	100%
2010-11	93	93	92	98.92%	0	0	-
2011-12	54	54	52	96.30%	0	0	-
2012-13	150	150	145	96.67%	0	0	-
2013-14	184	184	174	94.57%	0	0	-
2014-15	558	557	540	96.95%	1	1	100%
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1191	1183	1144	96.70%	8	8	100%

ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1183 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 1144 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ

ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಹಾಗೂ ಇತರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 26 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ 13 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬಳಕೆಯ ಎದುರು 3% ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 36: ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	5965.22	1200	6311.85	1200
2006-07	6658.49	1200		
2010-11	8349.46	3000	9346.78	5620
2011-12	7490.74	3700		
2012-13	8583.33	4700		
2013-14	8648.37	4700		
2014-15	13662.01	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 1191 ಸಂಖ್ಯೆಯ 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು, ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಅಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವರು ಎಂದು ಇದರಿಂದ ಖಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1191 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

7. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2,089,649 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 1,034,714 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 1,054,935 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,897,730 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 938,434 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 959,296 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 10.11% ಬೆಳೆಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 416 ರಿಂದ 430 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 88.57% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (93.13%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (84.13%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 9.97% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸಲು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 1119 ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-07 ರಿಂದ 2010-2015 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ಎಲ್ಲಾ 1119 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 17 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1112 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ

ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 37: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	10	10	100	0	-	0	-
2006-07	86	86	100	0	-	0	-
2010-11	106	106	100	0	-	0	-
2011-12	64	64	100	0	-	0	-
2012-13	190	190	100	0	-	0	-
2013-14	352	352	100	0	-	0	-
2014-15	311	311	100	0	-	0	-
ಒಟ್ಟು	1119	1119	100%	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1119 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 1106 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 13 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

2005-2007 ಮತ್ತು 2010-2015 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 99% ಇರುವುದು. ಆದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, 2005-2007 ಹಾಗೂ 2010-2011 ರಿಂದ 2014-2015 ಗಳ ನಡುವಿನ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 38: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	10	9	90.00
2006-07	86	86	100.00
2010-11	106	99	93.40
2011-12	64	64	100.00
2012-13	190	189	99.47
2013-14	352	351	99.72
2014-15	311	308	99.04
ಒಟ್ಟು	1119	1106	98.84

13 ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿರುವವು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 20 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 10 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು

40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 39: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್ ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	0	2	0	1	0	0	1	0	2	0	0
ತಾಯಿ	0	1	3	3	0	1	0	0	0	3	0	1

ಮಗಂದಿರು	2	4	0	5	1	0	0	0	0	6	0	0
ಮಗಳು	3	0	0	3	0	0	0	0	0	3	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	3	3	0	0	0	0	0	3	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2010-2015 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 17 ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 100% ಐಎಚ್‌ಎಚ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವವು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, 1102 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 98% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಬಳಕೆದಾರರ ನಡುವಿನ ಬಳಕೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 40: 2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	10	10	9	90	0	0	-
2006-07	86	86	86	1	0	0	-
2010-11	106	106	99	93.4	0	0	100
2011-12	64	63	63	100	1	1	100
2012-13	190	182	181	99.45	8	8	100
2013-14	352	350	349	99.71	2	2	100
2014-15	311	305	302	99.01	6	6	100
ಒಟ್ಟು	1117	1102	1089	98.81	17	17	100

ಸಮೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 6205 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 15429 ರವರೆಗೆ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1200 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 12000 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿದೆ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 85% ದಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. 2010-2015 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸುಮಾರು 50% ದಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 2005-07 ರಲ್ಲಿ ಪಡೆದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 41: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು (ಭಾರತೀಯ ರೂಪಾಯಿಗಳು).	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ (ಭಾರತೀಯ ರೂಪಾಯಿಗಳು)
2005-06	6205.26	1200	5764.95	1200
2006-07	5324.64	1200		
2010-11	7176.76	3000	10316.84	5620
2011-12	8005.26	3700		
2012-13	9871.36	4700		
2013-14	11101.48	4700		
2014-15	15429.32	12000		

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಕೂಡ ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದವು ಎಂದು 1031 ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿಪರ ಆದಾಯವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕರು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ, ಅಂದರೆ, 100% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು 80% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯವೆಂದು 25% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು 679 (ಅಂದರೆ, ಸುಮಾರು 60.78%) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮಗೆ ತೋಚಿದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು, ಆದರೆ ಉಳಿದವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆದಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಸುಮಾರು 60% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಬೇಕು.

8. ಗದಗ

ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಗದಗದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,064,570 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 537,147 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 527,423 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಗದಗದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 971,835 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 493,533 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 478,302 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 9.54% ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂದು ದತ್ತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಗದಗದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 209 ರಿಂದ 229 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬೀದರದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 75.12% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (84.66%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (65.44%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 12.44% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗದಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗದಗದಲ್ಲಿನ 1088 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 91% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.) 1076 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಆದರೆ, 12 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ

ಬಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 19 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1069 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 42: ಗದಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
2005-06	26	26	100	0	-	0	-
2006-07	43	43	100	0	-	0	-
2010-11	140	139	99.29	1	.7	0	-
2011-12	91	91	100	0	-	0	-
2012-13	98	98	100	0	-	0	-
2013-14	267	267	100	0	-	0	-
2014-15	423	412	97.4	11	2.6	0	-
2011-15	1088	1076	98.9	12	1.1	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1076 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 990 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 61 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, 11 ನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ 3 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಹಾನಿಗೊಂಡು ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 36 ನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 38 ನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 91.3% ಇರುವುದು ಹಾಗೂ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 92.05% ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರತಿಶತ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 43: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಗದಗದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	26	24	92.31
2006-07	43	39	90.70
2010-11	139	116	83.45
2011-12	91	88	96.70
2012-13	98	92	93.88
2013-14	267	261	97.75
2014-15	412	370	89.81
ಒಟ್ಟು	1076	990	92.01

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 298 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 160 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಗದಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ,

ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ . ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 44: ಗದಗದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			<10	ಶಿಕ್ಷಣ					ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40		10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ತಂದೆ	0	24	64	82	0	6	0	0	0	88	0	0
ತಾಯಿ	0	46	46	90	0	2	0	0	0	92	0	0
ಮಗಂದಿರು	35	22	1	40	11	7	0	0	0	58	0	0
ಮಗಳು	21	4	0	18	4	3	0	0	0	25	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	12	11	1	0	0	0	0	12	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	13	13	0	0	0	0	0	13	0	0
ಇತರೆ	0	8	2	9	0	1	0	0	0	10	0	0

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ 19 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 1069 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ, ಹಾಗೂ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 90.24% ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವವು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 45: 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	26	19	17	89.47	7	7	100
2006-07	43	43	39	90.70	0	0	-
2010-11	139	139	116	83.45	0	0	-
2011-12	91	89	86	96.63	2	2	100
2012-13	98	98	92	93.88	0	0	-
2013-14	267	265	259	97.74	2	2	100
2014-15	412	404	362	89.60	8	8	100
ಒಟ್ಟು	1076	1057	971	90.24	19	19	100

ವರ್ಷವಾರು ತುಲನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವೆಚ್ಚಗಳು 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ಯ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, 2014-15 ರಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 95% ದಷ್ಟು ಭರಿಸಿತು. 2005-06 ಮತ್ತು 2006-07 ರಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 5776 ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 1200 ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. 2006-07 ರಿಂದ 2014-15 ರೊಳಗೆ, ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 11924 ಗೆ ಏರಿತು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸರಾಸರಿ 5620 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಭರಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 50% ಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 46: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	6201.69	1200	5776.22	1200
2006-07	5350.75	1200		
2010-11	8149.50	3000	11924.59	5620
2011-12	13313.75	3700		
2012-13	13409.94	4700		
2013-14	12527.56	4700		
2014-15	12222.18	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆಯು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 1064 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ, ಸುಮಾರು 800 ರಿಂದ 900 ಕುಟುಂಬಗಳು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವ/ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಹುತೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

9. ಹಾಸನ

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,776,421 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 883,667 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 892,574 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,721,669 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 859,086 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 862,583 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 3.18% ಬೆಳೆಯಿತು. ಹಾಸನದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 253 ರಿಂದ 261 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹಾಸನದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 76.07% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (83.64%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (68.60%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 9.32% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗದಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ 1228 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 97% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. 100% ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, 1 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯವು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ 1227 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿ

ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ವಿವರಗಳಂತೆ).

**ಕೋಷ್ಟಕ 47: ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ
(2005-06 ರಿಂದ 2014-15)**

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	21	21	100	0	-	0	-
2006-07	189	189	100	0	-	0	-
2010-11	187	187	100	0	-	0	-
2011-12	117	117	100	0	-	0	-
2012-13	52	52	100	0	-	0	-
2013-14	215	215	100	0	-	0	-
2014-15	447	447	100	0	-	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದ ವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1228	1228	100	0	-	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ವಿಸ್ತೃತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1228 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1198 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ, 19 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ, ಇನ್ನಿತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 11 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು, ಅಂದರೆ, ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ 1% ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 98.09% ಇರುವುದು ಹಾಗೂ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 97.44% ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರತಿಶತ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 48: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	21	21	100.00
2006-07	189	185	97.88
2010-11	187	179	95.72
2011-2012	117	117	100.00
2012-2013	52	49	94.23
2013-14	215	214	99.53
2014-15	447	433	96.87

ಒಟ್ಟು	1228	1198	97.56
-------	------	------	-------

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 79 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 39 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 49: ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	4	12	14	0	2	0	0	0	16	0	0
ತಾಯಿ	0	7	12	18	0	1	0	0	0	19	0	0
ಮಗಂದಿರು	6	12	1	2	5	5	6	1	0	19	0	0
ಮಗಳು	4	2	0	4	0	1	1	0	0	6	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	9	9	0	0	0	0	0	9	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	6	6	0	0	0	0	0	6	0	0
ಇತರೆ	0	4	0	2	1	0	1	0	0	4	0	0

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬಳಕೆಯು 100% ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 97.56% ಇರುವುದು. ಈ ಪ್ರತಿಶತವು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, 2011-12 ರಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಕೂಡ 100% ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದವು.

ಕೋಷ್ಟಕ 50: 2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	21	21	21	100.00	0	0	-
2006-07	189	189	185	97.88	0	0	-
2010-11	187	186	178	95.70	1	1	100
2011-12	117	117	117	100.00	0	0	-
2012-13	52	52	49	94.23	0	0	-
2013-14	215	215	214	99.53	0	0	-
2014-15	447	447	433	96.87	0	0	-
ಒಟ್ಟು	1228	1227	1197	97.56	1	1	100

ವರ್ಷವಾರು ತುಲನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವೆಚ್ಚಗಳು 2005-06 ರಿಂದ 2014-15 ಯ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, 2014-15 ರಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 80% ದಷ್ಟು ಭರಿಸಿತು. 2005-06 ಮತ್ತು 2006-07 ರಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 8004 ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 1200 ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರೊಳಗೆ, ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 12274 ಗೆ ಏರಿತು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸರಾಸರಿ 5620 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಭರಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 40% ಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 51: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	8180.18	1200	8004.97	1200
2006-07	7191.75	1200		
2010-11	8035.94	3000	12274.58	5620
2011-12	9249.60	3700		
2012-13	13927.27	4700		
2013-14	14377.19	4700		
2014-15	15782.88	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ (ಅಂದರೆ, 1228 ರಲ್ಲಿನ 100%) ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1228 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

10. ಕೊಪ್ಪಳ

ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,389,920 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 699,926 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 689,994 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,196,089 ಇತ್ತು, ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 603,312 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 592,777 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 16.21% ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂದು ದತ್ತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 215 ರಿಂದ 250 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕೊಪ್ಪಳದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 68% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (78.54%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (57.55%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 14.5% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ 1150 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-07 ರಿಂದ 2010-15 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 89.44% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.) 1127 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. 21 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ 2 ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 2 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 1127 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. 21 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 52: ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ (2005-06 ರಿಂದ 2014-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	9	9	100	0	-	0	-
2006-07	19	19	100	0	-	0	-
2010-11	20	18	90	0	-	2	10.00
2011-12	17	16	94	0	-	1	5.88
2012-13	117	117	100	0	-	0	-
2013-14	319	317	99	0	-	2	0.63
2014-15	649	631	97	2	0.3%	16	2.47
ಒಟ್ಟು	1150	1127	97	2	0.3%	21	4.74

ಒಬ್ಬ ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರೇರಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನದೊಳಗಿನ ಇಣುಕು ನೋಟ

ಕೊಪ್ಪಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಹಿರೇಸಿಂಧೋಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ದೇವದಾಸಿ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಗ್ರಾಮದ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ 9 ನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಎನ್ನುವ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹರಡುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯು ತನಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆಯೇ ಇತರರಿಗೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಳು. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವತಃ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸಂದೇಶಗಳು ಆಕೆಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದವು ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಆಕೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದಳು. ಅವಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಮಿತ್ರವಾಗಿ, ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ—ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆಯೇ ಗ್ರಾ.ಪಂ. ನಾಡ್ಯಂತ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ — ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳು ಈ ವರ್ಷದ ಎರಡನೆಯಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1127 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ, 1011 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 83 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ, 33 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 100% ಇರುವುದು ಹಾಗೂ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 89.4% ಇರುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 53: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	9	9	100.00
2006-07	19	19	100.00
2010-11	18	17	94.44
2011-12	16	16	100.00
2012-13	117	112	95.73
2013-14	317	297	93.69
2014-15	631	541	85.74
ಒಟ್ಟು	1127	1011	89.70

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 401 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 201 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 54: ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)				ಶಿಕ್ಷಣ					ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್ ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	18	84	98	3	0	1	0	0	97	0	5
ತಾಯಿ	0	34	83	113	3	0	1	0	0	117	0	0
ಮಗಂದಿರು	40	46	0	57	11	14	4	0	0	86	0	0
ಮಗಳು	19	8	0	9	8	5	5	0	0	27	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	11	11	0	0	0	0	0	11	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	1	21	21	1	0	0	0	0	22	0	0
ಇತರೆ	10	25	1	30	4	2	0	0	0	36	0	0

ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ (ಸಮೀಕ್ಷಾ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ) ಯಾವುದೇ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಬಳಕೆದಾರರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ತುಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 55: 2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	9	9	9	100.00	0	0	-
2006-07	19	19	19	100.00	0	0	-
2010-11	18	18	17	94.44	0	0	-
2011-12	16	16	16	100.00	0	0	-
2012-13	117	117	112	95.73	0	0	-
2013-14	317	317	297	93.69	0	0	-
2014-15	631	631	541	85.74	0	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1127	1127	1011	89.70	0	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ವರ್ಷ ಕಳೆದಂತೆ ವೃತ್ತಾಂತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಆದಾನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 2010-11 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು, ಅಂದರೆ, 17148 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು ಹಾಗೂ ನಂತರದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು 55% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, 2010-2015 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚವು 12891 ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು

5620 ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಅಂದರೆ, ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 45% ಇತ್ತು. ಆದರೆ, ಮೊದಲು, 2005-06 ರಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚರು 9198 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು 1200 ರೂಪಾಯಿಗಳಿತ್ತು. ಅಂದರೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 13% ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 56: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ

ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	10000	1200	9196.88	1200
2006-07	8393.75	1200		
2010-11	17148.96	3000	12891.33	5620
2011-12	9281.08	3700		
2012-13	12106.36	4700		
2013-14	12242.20	4700		
2014-15	13678.04	12000		

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ, 100% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೇವಲ 552 ಕುಟುಂಬಗಳು ತಾವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರಣ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ, ಅಂದರೆ, 100% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ

ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ 521 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 100% ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

11. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,437,169 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 726,256 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 710,913 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,196,089 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 603,312 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 592,777 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 6.17% ಬೆಳೆಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 132 ರಿಂದ 140 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 84% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (89.63%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (78.39%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 10.45% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ 1122 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-06 ರಿಂದ 2010-15 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 99.18% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು (ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ನೋಡಿ). 1122 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, 1 ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ರೊಚ್ಚು ತೊಟ್ಟಿ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ

ಈ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, 4 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ 1118 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 57: ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸಿತಿ (2005-07 ರಿಂದ 2011-15)

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	47	47	100%	0	-	0	-
2006-07	70	70	100%	0	-	0	-
2010-11	91	91	100%	0	-	0	-
2011-12	97	97	100%	0	-	0	-
2012-13	181	181	100%	0	-	0	-
2013-14	185	184	99.46%	1	.6	0	-
2014-15	451	451	100%	0	-	0	-
ಒಟ್ಟು	1122	1121	99.91%	1	.09	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ : ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ 1121 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 1112 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ, 4 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯು 100% ಇರುವುದು ಹಾಗೂ 2010-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವುಗಳ ಸರಾಸರಿ

ಬಳಕೆಯು 99.1% ಇರುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 58: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	47	47	100.00
2006-07	70	70	100.00
2005-07	117	117	100.00
2010-11	91	91	100.00
2011-2012	97	97	100.00
2012-2013	181	174	96.13
2013-14	184	183	99.46
2014-15	451	450	99.78
2011-15	1121	1112	99.19

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 10 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 1 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 59: ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್ ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ತಾಯಿ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ಮಗಂದಿರು	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
ಮಗಳು	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	9	9	0	0	0	0	0	9	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, 4

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ

1118 ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 99% ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬಳಕೆಯ ಮಟ್ಟವು 99% ಇರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 60: 2005-07 ಹಾಗೂ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	47	46	46	100.00	1	1	100
2006-07	70	69	69	100.00	1	1	100
2010-11	91	90	90	100.00	1	1	100
2011-12	97	97	97	100.00	0	0	-
2012-13	181	181	174	96.13	0	0	-
2013-14	184	184	183	98.92	0	0	-
2014-15	451	450	449	99.78	1	1	100
ಒಟ್ಟು	1121	1117	1108	99.19	4	4	100

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ವರ್ಷ ಕಳೆದಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. 2005-06 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ವೆಚ್ಚವು 6806 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದು 2014-15 ರಲ್ಲಿ 13535 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿತು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದಲ್ಲಿ 10 ಪಟ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, 2005-2007 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಶೌಚಾಲಯದ ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು 25% ವಿತ್ತು. ಹಾಗೂ 2010-1015 ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವು ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚದ 50% ರಷ್ಟಿತ್ತು

ಕೋಷ್ಟಕ 61: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	6806.32	1200	6928.89	1200
2006-07	7051.46	1200		
2010-11	8571.43	3000	11088.89	5620
2011-12	10707	3700		
2012-13	10766.49	4700		
2013-14	11864.36	4700		
2014-15	13535.15	12000		

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆಯು ತಮಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ 100% ಜನರು ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳ ಭಾವನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವ/ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯ ಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ 100% ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು

ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 1022 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ,

ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸವಾಲುಗಳು

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕಾರವಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೇವಲಮಕ್ಕಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ನಿತಿಸಾವರ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಎಕ್ಸ್ ಅವರ ಕುಟುಂಬವು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಎಪ್ಪತ್ತರವನು (ಸಪ್ತತಿ ವರ್ಷೀಯ), ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆತನ ಮೊಮ್ಮಗ ಮತ್ತು ಸೊಸೆ ಆತನ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ಆತನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ಮಲವನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಶೌಚಾಲಯ ಇರದೇ ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ವಾಸದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಲೇವಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಅನಾನುಕೂಲಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ದಿನವೇ ಈ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯು ದೂರವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಎಕ್ಸ್ ನವರ ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಕನ ಮಲವನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಈ "ದೊಡ್ಡ ಸೌಲಭ್ಯ" ವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಟುಂಬವು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

12. ಯಾದಗಿರಿ

ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಯಾದಗಿರಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1,174,271 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 590,329 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 583,942 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾದಗಿರಿನಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 956,180 ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ 482,347 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 473,933 ಮಹಿಳೆಯರು ಇದ್ದರು. ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001 ರಿಂದ 2011 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 22.81% ಬೆಳೆಯಿತು. ಯಾದಗಿರಿಯ ಜನದಟ್ಟಣೆಯು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು) ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ 183 ರಿಂದ 223 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಯಾದಗಿರಿಯ ಜನತೆಯ ಸರಾಸರಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 51.83% ಇತ್ತು. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (62.25%) ವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (41.38%) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 16.20% 0-6 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿನ 1018 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 2005-07 ರಿಂದ 2010-11 ರವರೆಗೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 100% ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 98.72% ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. 1005 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು; ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, 13 ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವವು ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

**ಕೋಷ್ಟಕ 62: ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ
(2005-07 ರಿಂದ 2010-15)**

ವರ್ಷ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ		ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ	
		ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	0	0	-	0	-	0	-
2006-07	0	0	-	0	-	0	-
2010-11	61	61	100	0	.0	0	-
2011-12	111	109	98	2	1.8	0	-
2012-13	272	271	100	1	0.4	0	-
2013-14	130	129	98.72	1	0.8	0	-
2014-15	444	435	98	9	2.0	0	-
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1018	1005	99%	13	1.28	0	-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ: ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ 1005 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 960 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು, ಆದರೆ, 45 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿಘಟನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

**ಕೋಷ್ಟಕ 63: ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ
ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆ**

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಂತಿದೆ		
	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	0	0	-
2006-07	0	0	-
2010-11	61	59	96.72%
2011-12	109	104	95.41%
2012-13	271	261	96.31%
2013-14	129	124	96.12%
2014-15	435	412	94.71%
2010-15	1005	960	95.52%

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 133 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 104 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ . ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ

ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು

ಕೋಷ್ಟಕ 64: ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಘಟನೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ಸ್ವಯಂ												
ತಂದೆ	0	22	13	26	5	2	2	0	0	35	0	0
ತಾಯಿ	0	26	12	14	7	7	0	0	10	38	0	0
ಮಗಂದಿರು	26	6	0	14	7	7	2	2	0	32	0	0
ಮಗಳು	22	2	0	20	1	2	1	0	0	24	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0
ಅಜ್ಜಿ	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0
ಇತರೆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೇ ತುಲನೆ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

2005-2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಕಾಲಾವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಯಾವುದೇ ತುಲನೆ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 2010 ರಿಂದ 2015 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರತಿಶತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಿದ ಮೊತ್ತವು 40% ದಿಂದ 80% ಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 65: ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಭಟನೆ

ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ			ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ		
		ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2005-06	0	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2006-07	0	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2010-11	61	61	59	96.72%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2011-12	109	109	104	95.41%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2012-13	272	271	261	96.31%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2013-14	130	129	124	96.12%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
2014-15	444	435	412	94.71%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)
ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	1018	1005	960	95.52%	0	0	ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ಎನ್ ಎ/ಓಂ)

ಕೋಷ್ಟಕ 66: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
2005-06	0	0	0	0
2006-07	0	0		
2010-11	8245.45	3000	9400.73	5620
2011-12	7745.54	3700		
2012-13	7466.79	4700		
2013-14	7815.38	4700		
2014-15	15730.50	12000		

ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ: ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳು: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ/ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು:

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ಬಹುತೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ

ಸಂಬಂಧಿತ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಶೌಚಾಲಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಅಡುಗೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲು ಒಪ್ಪಿದ ಒಂದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದರೆ ಯಾದಗಿರಿ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು 225.

9. ವಿವರವಾದ ಶೋಧನೆಗಳು

12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ/ವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಂದರ್ಶಿಸಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯದ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಪ್ರತಿಶತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 12342 ಫಲಾನುಭವಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿವರವಾದ ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ ಎ ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು:

1. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು:

(ಅ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ (ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬಳಸದೆಯೇ ಇರಲಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಣಿಸದೆಯೇ), (ಆ) ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ (ಇ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರದ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 12342 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, 99.42% ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವವು. ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿನ 21 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, 0.4% ಕುಟುಂಬಗಳ

ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ಮಾಣ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ (0.1%), ಗದಗ (1.18%), ಬೀದರ (2.05%), ಯಾದಗಿರಿ (1.28%) ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ (0.18%).

ಕೋಷ್ಟಕ 67: ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	%	ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಲ್ಲಿಲ್ಲ	%
ಬೆಳಗಾವಿ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	1005	1004	99.90	1	0.1%	0	0
	ಗದಗ	1019	1007	98.82	12	1.18%	0	0
	ಬೆಳಗಾವಿ	1004	1004	100	0	0%	0	0
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು	1005	1005	100	0	0%	0	0
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1010	1010	100	0	0%	0	0
	ಕೋಲಾರ	1056	1056	100	0	0%	0	0
ಕಲಬುರಗಿ	ಬೀದರ	1023	1002	97.95	0	0%	21	2.05
	ಯಾದಗಿರಿ	1018	1005	98.72	13	1.28%	0	0
	ಕೊಪ್ಪಳ	1122	1099	97.95	2	.18%	21	1.87
ಮೈಸೂರು	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1039	1039	100	0	0%	0	0
	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	1023	1023	100	0	0%	0	0
	ಹಾಸನ	1018	1018	100	0	0%	0	0
	ಒಟ್ಟು	12342	12272	99.43	28	.23%	42	.34

2) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿರುವ, ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ವರ್ಷವಾರು ಒದಗಿಸಬಹುದು.

ಸಂದರ್ಶಿಸಲಾದ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 12342 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ, 95.55% ವಾರ್ಡುಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. 2010-11 (94.4%), 2011-12 (97.5%), 2012-13 (96.33%), 2013-14 (96.4%) ಹಾಗೂ 2014-15 (94.7%) ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ 95% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 68: ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ

ವರ್ಷ	ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2010-11	1001	945	94.41
2011-12	733	715	97.54
2012-13	1688	1626	96.33
2013-14	3071	2963	96.48
2014-15	5779	5479	94.81
ಒಟ್ಟು	12272	11728	95.57

3) ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ), ಹಾಗೂ ಅವರು ಬಳಸದೇ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳೇನು? ಹಾಗೆಯೇ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿ)? ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ 1515 ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 754 ಸದಸ್ಯರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ-ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಗಳು, ತಾಯಿಯಂದಿರು ಮತ್ತು 40 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅನಾನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಅಹಿತಕರವೆನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಕರು ತಮಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಷ್ಟವೆಂದು ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 99% ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರಾಮ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳು ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 69: ವಿವಿಧ ನಿಯತಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿತರಣೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ವಿಧ	ವಯಸ್ಸು (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ಶಿಕ್ಷಣ						ವರಮಾನ		
	0-20	20-40	>40	<10	10 ನೇ ತರಗತಿ	12 ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವೀಧರ	ಪಿಜಿ	ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	0-3000	3000-6000	>6000
ತಂದೆ	0	95	278	327	27	15	3	1	0	310	0	63
ತಾಯಿ	0	150	221	330	15	15	1	0	10	361	0	10
ಮಗಂದಿರು	168	132	6	178	49	55	19	5	0	306	0	0
ಮಗಳು	118	30	0	93	22	21	12	0	0	148	0	0
ಅಜ್ಜ	0	0	134	128	4	1	1	0	0	133	1	0
ಅಜ್ಜಿ	0	1	116	116	1	0	0	0	0	117	0	0
ಇತರೆ	14	46	6	51	8	5	2	0	0	66	0	0

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಸಲು ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ

ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲ ಪರಿಸರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳವಾದಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು.

4) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ), ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಬಳಸಲಾದ/ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬಳಸಿ ನಂತರ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತಹ/ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು: (ಅ) ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬಳಸಿದ ನಂತರ ಬಳಸುವುದನ್ನು

ಕೈಬಿಡಲಾಗಿರುವುದು, ಹಾಗೂ (ಆ) ಎಂದಿಗೂ ಬಳಸಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಮೇಲಿನ (ಅ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳೇನು ಹಾಗೂ (ಆ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸದೆಯೇ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು ಏನು?

ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, 12272 ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸುವವರ ಪ್ರತಿಶತಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 70: ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಇರುವವರ ವಿತರಣೆ

ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಳಗಾವಿ	ಗದಗ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ
1005	1004	1007	1004
0	0	58	1
0.00	0.00	5.76	0.10
		ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ತೊರೆದ ವಸ್ತುಗಳು/ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ /ಉಗ್ರಾಣ
0	0	0	0
0.00	0.00	0.00	0.00
0	0	8	0
0	0	0.79	0
		ತೊರೆಯುವುದು/ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದು	
0	0	3	0
0	0	0.30	0

ಚಾಮರಾಜ ನಗರ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಾದಗಿರಿ	ಬೀದರ	ಕೋಲಾರ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಒಟ್ಟು	ಜಿಲ್ಲೆ
1039	1099	1005	1002	1056	1010	1227 2	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ
11	85	17	26	0	10	220	ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬಳಸಿ ನಂತರ ಕೈಬಿಡಲಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ
1.06	7.73	1.69	2.59	0.00%	.99	1.79	%
ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ತೊರೆದ ವಸ್ತುಗಳು	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ಉಗ್ರಾಣ	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ಉಗ್ರಾಣ	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ಉಗ್ರಾಣ		ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ಉಗ್ರಾಣ		ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಕಾರಣಗಳು
0	0	0	0	0	0	1	ಬಳಸಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	%
							ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಬಳಸದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು
12	7	0	2	0	0	36	ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ
1.15%	1%	0	0.20	0	0	0.29	%
ಲಭ್ಯತೆ/ ತ್ಯಾಜ್ಯಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸ್ಥಳ/ತೊರೆದ	ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ						ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಬಳಸದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು
0	0	0	0	0	0	5	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ನಂತರ ಕೆಡವಲಾಯಿತು
0%	0%	0.00	0	0	0	0.04	%

ಜಿಲ್ಲೆ	ಹಾಸನ	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	1018	1023
ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬಳಸಿ ನಂತರ ಕೈಬಿಡಲಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	10	2
%	0.98%	0.20%
ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಕಾರಣಗಳು	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ / ಉಗ್ರಾಣ	ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು / ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ
ಬಳಸಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1	0
%	0.10	0.00
ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಬಳಸದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು		
ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	6	1
%	0.59%	0.10%
ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಬಳಸದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ / ಉಗ್ರಾಣ	ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು
ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ನಂತರ ಕೆಡವಲಾಯಿತು	0	2
%	0%	0.20%

4) (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ದಿನ ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ? ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಗೂ/ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೊಠಡಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಥಳ, ಪಶುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದ ಸ್ಥಳ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 71: ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆ

ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ /ಉಗ್ರಾಣ	ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಥಳ	ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೊಠಡಿ	ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಸ್ಥಳ	ತೊರೆಯಲಾಗಿದೆ /ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲಾಗಿದೆ
ಬೆಳಗಾವಿ	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	1	0	0	0	0
	ಗದಗ	33	1	0	0	35
	ಬೆಳಗಾವಿ	0	0	0	0	0
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು	0	0	0	0	0
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	10	0	0	0	0
	ಕೋಲಾರ	0	0	0	0	0
ಕಲಬುರಗಿ	ಬೀದರ	28	0	0	0	0
	ಯಾದಗಿರಿ	17	0	0	0	0
	ಕೊಪ್ಪಳ	92	0	0	0	0
ಮೈಸೂರು	ಚಾಮರಾಜನಗರ	11	1	0	0	11
	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	1	2	0	0	2
	ಹಾಸನ	16	0	1	0	0
	ಒಟ್ಟು	209	4	1	0	48

6) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಶತ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ವರ್ಷವಾರು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?

ಕೋಷ್ಟಕ 72 : ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2010-11	996	940	94.38	5	5	100.00
2011-12	724	706	97.51	9	9	100.00
2012-13	1664	1604	96.39	24	22	91.67
2013-14	3040	2933	96.48	31	30	96.77
2014-15	5697	5399	94.77	82	80	97.56
ಒಟ್ಟು	12121	11582	95.55	151	146	96.69

(ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ - ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ)% = 0 ಆಗಿ H0, ಅಂದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ ಹಾಗೂ (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ - ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ)% $\neq$ 0 ಆಗಿ H1

95% ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, z ಮೌಲ್ಯವು 0.673 ಇರುವುದು. z ನ ಮೌಲ್ಯವು 1.96 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಗಳ ಮಧ್ಯದ

ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 95% ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 73 : ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
2010-11	996	22	2.21	5	0	0.00
2011-12	724	11	1.52	9	0	0.00
2012-13	1664	45	2.70	24	1	4.17
2013-14	3040	80	2.63	31	0	0.00
2014-15	5697	122	2.14	82	1	1.22
ಒಟ್ಟು	12121	280	2.31	151	2	1.32

(ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ - ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ)% = 0 ಆಗಿ H₀, ಅಂದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ.

ಹಾಗೂ (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ - ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ)% ≠ 0 ಆಗಿ H₁

95% ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, z ಮೌಲ್ಯವು 0.80 ಇರುವುದು. z ನ ಮೌಲ್ಯವು 1.96 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 95% ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

ಆದ್ದರಿಂದ, 73 (a) ಮತ್ತು 73 (b) ಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರವು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದಾಗ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ

ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಬಳಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದಾಗ, ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಅಂತರ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

7) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರತಿಶತಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಗಣನೀಯವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದೇ?

ಕೋಷ್ಟಕ 74: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ತುಲನೆ (2010-15)

ಜಿಲ್ಲೆ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
ಒಟ್ಟು	12321	1005	965	96	11267	10763	96%

(ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು-ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು)% = 0 ಆಗಿ H0, ಅಂದರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ.

.ಹಾಗೂ (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ - ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ)% $\neq$ 0 ಆಗಿ H1

95% ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, z ಮೌಲ್ಯವು 0.72 ಇರುವುದು. z ನ ಮೌಲ್ಯವು 1.96 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಸಮೂಹಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 95% ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅಂತರವು ಗಮನಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

8) 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವರ್ಷ ಸಾಕಾಗುವುದು) ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಶತ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಸಲಾದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ? ಈ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಇದೇ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಪಡೆದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆಯೇ?

2005-07 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	2005-07 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%	2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	%
1056	0	0.00	12342	42	0.34

((2010-15 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು) - (2005-07 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು))% = 0 ಆಗಿ H0, ಅಂದರೆ, 2010-15 ಮತ್ತು 2005-07 ಅವಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ. ಹಾಗೂ ((2010-15 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು) - (2005-07 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು))% $\neq$ 0 ಆಗಿ H1

95% ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, z ಮೌಲ್ಯವು 1.89 ಇರುವುದು. z ನ ಮೌಲ್ಯವು 1.96 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಕಾಲಾವಧಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 95% ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

9) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು) 2005 ರಿಂದ 2007 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಂದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವವೇ? ಏಕೆ?

ಕೋಷ್ಟಕ 75: 2005-07 ಮತ್ತು 2010-2015 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ತುಲನೆ

2005-07 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	2005-07 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	%	2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	%
1051	1024	97.43%	12272	11728	95.57%

((2005-07 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು) - (2010-15 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು))% = 0 ಆಗಿ H0, ಅಂದರೆ, 2005-07 ಮತ್ತು 2010-15 ಅವಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ.

ಹಾಗೂ ((2005-07 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು)-(2010-15 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು))% ≠ 0 ಆಗಿ H1

95% ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ, z ಮೌಲ್ಯವು 2.86 ಇರುವುದು. z ನ ಮೌಲ್ಯವು 1.96 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಕಾಲಾವಧಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 95% ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

10) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ವರೆಗಿನ ಬಳಕೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಂತೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ, ಎರಡೂ ಬಳಗೊಂಡಂತೆ) ಯಾವುದೇ ಮಾದರಿ ಇರುವುದೇ? ಅದು ಏನು?

ಕೋಷ್ಟಕ 76: ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಮಾದರಿ

ಬಳಕೆಯ ವಿಧ	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ	3.40%	0.95%	0.95%	0.91%	3.06%
ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೂರ್ಣ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತ	96.60%	99.05%	99.05%	99.09%	96.94%

2010-11 ಮತ್ತು 2014-15 ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಿದ ಪ್ರತಿಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು 3% ಇತ್ತು ಎಂದು ಈ ಮಾದರಿಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 2010-11 ರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಿದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗದಗದಲ್ಲಿನ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಿದ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ 20% ವು ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂಕಿಅಂಶವನ್ನು 3.40% ಕ್ಕೆ ತಿರುಚಿದೆ. 2011-14 ವರ್ಷಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರತಿಶತಗಳು ಸುಮಾರು 1% ದಷ್ಟಿದೆ. 2014-15 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರತಿಶತವು 3.06% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

11) ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಅತಿ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಥವಾ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಸದಸ್ಯರು) ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ವೃತ್ತಿ, ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸು ಆ ಕುಟುಂಬವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೇಲೆ

ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದೇ? ಹಾಗೇನಾದಾರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಯಾವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವು?

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಗೈದಿರುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗದೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ದೃಢೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತಹ ವರ್ಧನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿರಹಿತ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆಯು ಕೂಡ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎತ್ತಿ ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

12) ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಒಂದು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವವೇ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ನಿಯತಾಂಕಗಳು	ಪ್ರತಿಶತ
ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ	91
ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿರುವುದು ಅಥವಾ ಬಳಸುವುದು	85
ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು	89

10. ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಯಾನಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿರುವವು, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಹಾಗೂ ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಜನರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಣವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು, ಹಾಗೂ ಈ ಅಭಿಯಾನಗಳು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಈ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಪೂರ್ವ-ಯೋಜಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುವುದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿತು. ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಳವಾದ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೃತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಯೋಜನಾ ತಂಡವು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿತು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿಧಾನಗಳ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಆದರೆ, ಆ ಯೋಜನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ

ಸಮಾಜದ ಮೇಲಾಗುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದವು. 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ತನ್ನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ: ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ರೂಪುರೇಷೆಯು ಒಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಳಸದೇ ಇರುವವರ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಬಲ್ಲ ಪ್ರಚೋದಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಯೋಜನಾ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯ ನಿಯೋಜನೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು 2019 ರೊಳಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಒಮ್ಮತದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿವೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾದ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುವಂತಹ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಅಡ್ಡಭೇದದಲ್ಲಿನ ಚರಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಈ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಆಯ್ಕೆ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ 12342 ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖದ ಅವಧಿಯು ಜೂನ್ 2016 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2017 ರ ವರೆಗೆ ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ . ತಪ್ಪು ವರದಿಗಳು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುವ ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಿತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೂಡ, ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಸಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರಾಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಕುಟುಂಬದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಗದಗ, ಬೀದರ, ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಆ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ತಮ್ಮ ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವೇ ಪಮುಖ ಕಾರಕವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವರು. ಅಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಹಳ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುದಾನದ ಅಲಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು

ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವವು ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವವು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನದ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅನುದಾನದ ವಿತರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕೃತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರೂಪುರೇಷೆಗಳು ಬಹುಶಃ ಜಿಐಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಆನ್ಲೈನ್ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆದಾಯಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಗೈದಿರುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗದೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ದೃಢೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತಹ ವರ್ಧನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ 2010-15 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪತಿಶತವು 4.43% ಇತ್ತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಪ್ರತಿಶತವು 4.43% ಇತ್ತು. ಇದು ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಪ್ರತಿಶತವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಇದು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗೃತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುವಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಶೌಚಾಲಯದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದರವರೆಗೂ ಸುಧಾರಿಸಿದೆಯಾದರೂ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಇರುವವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಹಾನಿಕರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅರಿವು ಪಡೆದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಬಹಿರ್ದೇಶನ ನಡವಳಿಕೆಯ ಆರಾಮಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುವರು.

ಜಾಗೃತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ತೀವ್ರವಾದ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನಗಳ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಫೋಷಣೆಗಳು, ಜಾಥಾಗಳು, ಕಿರು ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳಂತಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು, ವೈಯಕ್ತಿಕ/ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು, ಒಳಾಂಗಣ/ಒಳಾಂಗಣ/ಹೊರಾಂಗಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಸಭೆಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ರಸಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಪ್ರಮಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪಾದಯಾತ್ರೆಗಳು, ಶ್ರಮದಾನಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ,

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ನಾವೀನ್ಯತೆಯಾದ ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಕರ ಒಂದು ಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಭಿಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮನೆಯಿಂದ-ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವುದು ಸ್ವಚ್ಛತಾ ದೂತರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಪಡೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಕೂಡ, ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 8% ಕುಟುಂಬಗಳ ಜನರಿಗೆ ಈ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ದೂತರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿತ್ತು. ಸಮೀಕ್ಷಾ ತಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಕಂಡವು. ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆ ಅಭಿಯಾನದ ಚಿಹ್ನೆ ಅಥವಾ ಘೋಷಣೆ ಅಥವಾ ಭಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಇರುವುದು ಕಂಡಿತು, ಹಾಗೂ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಹುರುಪು ಇತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಭಿಯಾನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಭಿಯಾನದ ಈ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಇದರಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡದೆಯೇ, ಕೇವಲ ಅಂತರ್ಗತ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಭೌತಿಕ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಹರಿಸಿರುವುದು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವು ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವೆನ್ನುವ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇದರ ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಅರಿವು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಐಇಸಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪುನವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಯಾವುದು ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತಹ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಒಟ್ಟಾರೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗುವುದು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು 100% ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಹ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ನೀತಿಯ ಚರಾಂಶಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವವು. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದಾಯ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಗಳಂತಹ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಚರಾಂಶಗಳು ಕೂಡ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

11 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳು

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಈ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

1. ದೃಢವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನ: ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದೆಯೇ ಕೇವಲ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಿಂದ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿರುವವು. ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆಯೇ, ಜನರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ನಿಜವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಅವರ ಆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು, ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮನೋರೂಢಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಜನರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರಣ ಎಂದು ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವ ಹಲವು ಜನ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯೇ ಅವರ ಪ್ರಧಾನ ಆಯ್ಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಹಲವು ಜನರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲಕರವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವ ಈ ಜನರಿಗೆ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿ ಬಯಲು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲ ವಿಸರ್ಜಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕುವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಾಗುವ ನಕರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಇಲ್ಲಿನವರೆಗೂ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಐಇಸಿ ಯು ತೀರಾ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಶಿಸಲಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಜನರಿಂದ ಪಡೆದಿರುವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಐಇಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆವಹಿಸುವುದು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಲು ಕೆಲವು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ತೋರಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಗದಗ, ಬೀದರ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯ, ಸ್ಥಳೀಯ, ಬಹು ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಸಂವಹನ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಗಮನ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಹಾಗೂ ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕಲಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಸಣ್ಣ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ತಂಡಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅವರು ಯಾವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತಹ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ

ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಿ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು.

ಕ್ರಮಗಳು:

- ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಹಾಗೂ ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕಲಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಂತೆ, ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಕ ಜನರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ, ಅವರ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ/ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಬಯಲು ಮುಕ್ತ ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂವಹನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಡನೆ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಮುದಾಯದ ಜನರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಕು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ನಂತರ, ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಸಂದೇಶಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನಿರಿಸಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು.
- ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸರಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿ.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಐಇಬಿಸಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ.
- ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ: ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಬಯಲು ಮುಕ್ತ ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ/ಕುಟುಂಬದ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ

ಒಂದು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ.

- ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ: ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗಲು ಅವರಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಕ್ತೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ.
- ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ: ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ.
- ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು: ರಾಜ್ಯ/ಪ್ರಾದೇಶಿಕ/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಇಲಾಖೆಗಳು; ವಿಭಾಗೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು; ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳು (ಪುರಸಭೆಗಳು, ನಗರ ಮಂಡಳಿಗಳು) ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ (ಯೋಜಕರು, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕರು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತಗಾರರು, ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ತರಬೇತಿ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ.
- ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಕರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ: ಫಲಾನುಭವಿ ಸಮೂಹಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಕ್ತೀಕರಿಸಿದ ಸಂದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ, ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸಂವಹನಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುವಕರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ದೂತರ (ಬದಲಾವಣೆಯ ದೂತರ) ಕಸುವು ನೀಡಿ: ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ, ಹಾಗೂ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಂತಹವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪದವಿಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೀಡಿಯೋಗಳು, ಚಿತ್ರ ಸಂಚಲನೆಯ (ಅನಿಮೇಷನ್) ಆಟಗಳು/ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು, ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ರಸಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಪಠ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸರಣಾ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ.

2. ಸಮುದಾಯದ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ವಿರುದ್ಧ 'ಸಮುದಾಯದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ' (ಸಿಎಲ್ಡಿಎಸ್) ಗಳಂತಹ ಸಮುದಾಯದ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬದಲಾಗಿ ಸಮುದಾಯ-ವ್ಯಾಪಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವವು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ, ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಇದೊಂದು ನವೀನ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಖುದ್ದಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಃ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.²

ಇದರಲ್ಲಿ ನೈಜ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು — ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು — ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

---

² <http://www.communityledtotalsanitation.org/page/clts-approach>

ಕ್ರಮಗಳು

1. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬಯಲು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರೋಗಗ್ರಸ್ಥರಾಗುವ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತಿರುವರು.
2. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ತೀವ್ರವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕ್ರೋಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸುಗಮೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
3. ಈ ತೊಡಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಜನರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಪರಸ್ಪರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯತೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

3. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸಣ್ಣ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಒದಗಬಹುದು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಶೌಚಾಲಯದ ಗುಂಡಿ/ರೊಚ್ಚು ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಹಾಗೂ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಅಭಾವ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳಾಗಿವೆ. ಸಮಯ ಕಳೆದಂತೆ ಬಳಕೆದಾರರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವರು ಈ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಬಹುದು. ಈ ತರಹದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಲ್ಬಣಿಸುವ ಮೊದಲು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕ್ರಮಗಳು:

- ಬಹುತೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡುಬಡತನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಸ್ಥಳ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರಿಸಲು ಅವುಗಳ

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

- ಸಂಬಂಧಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿಯಮಿತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಗುಂಡಿಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.
- ಗುಂಡಿಗಳು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಅಧಿನಿಯಮ (ಎಂಎನ್‌ಆರ್‌ಐಜಿಎ) ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕ್ರಮದ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗುಂಡಿಗಳೊಳಗಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಜೈವಿಕ-ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನರ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

4. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಚನೆ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಳಸುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಬಹುತೇಕ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕೋರಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು

ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಉಳಿದಿರುವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮಗಳು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಆದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಕುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು/ನಿರ್ಮಲ ಗ್ರಾಮ ಪುರಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.

ಕ್ರಮಗಳು:

- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಆಗಲು ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಜನರಿಗಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ನೀಡಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

5. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು

ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವಿತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೇವೆಗಳು ಒಪ್ಪಿರುವ ಸಮಯ, ವೆಚ್ಚ, ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ವಿಫಲತೆ-ನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. .

ಕ್ರಮಗಳು:

- ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸ್ವಚ್ಛ ಉಪ-ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಈ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಚ್ಛ ದೂತರೊಂದಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವರು.
- ಒಂದು ಪುಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ ಇದರ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ-ದೂತರು ಅಥವಾ ಉಪ-ಸಮಿತಿಯವರು ಮೊದಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಅರ್ಧವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದು.
- ಒಂದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಇದರ ಮೂಲಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಖಾತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು:

1. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತರಬೇತಿಗಳ ಆನ್ಲೈನ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಯುವಕರ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಹತೆಗಳೆರಡರ ಗುರಿಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವ 'ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ನೀರು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ' ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜಾಗೃತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು (75% ರಿಯಾಯಿತಿಯೊಂದಿಗೆ) ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರಿಗೆ

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಹಾರದ ಅವಕಾಶಗಳು ಕೂಡ ಇರುವವು.

ಕ್ರಮಗಳು

- ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತದ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

2. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕ/ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಯ ಅಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಅನಿಯಮಿತ ಸರಬರಾಜುಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಎಂದು ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಅಲಭ್ಯತೆ/ಅಭಾವ. ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಅಲಭ್ಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರತಿಶತವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಬೀದರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಹಾಸನ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಹುತೇಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಮನೆಗಳ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಕೂಡ ಸುಧಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಸಮಂಜಸವಾದ ಲಭ್ಯತೆ (ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು.

ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಕರವನ್ನಾಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವನ್ನಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೀಸಲಾದ ನೀರಿನ ಕೊಳಾಯಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಛತ್ತೀಸ್ಘಡದಂತಹ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನ ಕೊಳಾಯಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವವು.

ಕ್ರಮಗಳು

- ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಕೂಡ ಸಂಯೋಜಿಸ ಬೇಕಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
- ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಂಭಾವ್ಯ ಆಯವ್ಯಯದ ಹಂಚಿಕೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ.
- ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ.

2. ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಇಂಧನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಸಹ-ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಇಂಧನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ, ಮಾನವನ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಇಂಧನವನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳು ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಈ ವರ್ಗದ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಹಳ ವಿರಳವಿರುವುದರ ಕಾರಣ, ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಜನರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಐದು ಸದಸ್ಯರುಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಮಾನವನ ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು 2 ಘನ ಮೀಟರುಗಳ ಗಾತ್ರವಿರುವ ಒಂದು ಜೈವಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕವು ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೆಲವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಆ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಉಣಿಸಲ್ಪಡುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು

ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾದುದು; ಆ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅತಿಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಘಟಕದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಘಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಹದಗೆಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನಿಲವು ಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಘಟಕದಿಂದ ಗಬ್ಬು ವಾಸನೆಯು ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದಲ್ಲಿ, ಅದು ಬಹಳ ದೀರ್ಘ ಕಾಲದವರೆಗೂ ದಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಉಣಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀಡದೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಆ ಯಂತ್ರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ³ ಈ ಯಂತ್ರದ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಗುಂಡಿಯು ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು, ಹಾಗೂ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಇಂಧನದ ಪರಿಹಾರವು ಕೂಡ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಘಟಕದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಂತರ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಿಸಿ ಐಸಿಇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೊಳೆತಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಒಂದು ಜೈವಿಕ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಬಹುದು.

ಕ್ರಮಗಳು

- ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಜೈವಿಕ

³ http://www.biotech-india.org/EcoFriendly_Biogas.aspx

ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂವಹನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು.

- ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗೆ ಕೂಡ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಿಸಿದ ಐಇಬಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು (2013-14, 2014-15, 2015-16)
- ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ - 2015-16, ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
- ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಕ್ಷಾತಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ HHN1

ಸಮೀಕ್ಷಾ ಹಾಳೆ

ಭಾಗ ಎ: ಸಾಮಾನ್ಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಿಲ್ಲೆ :

ದಿನಾಂಕ:

ಗ್ರಾಮ: ಪಂಚಾಯತ್:

ತಾಲ್ಲೂಕು:

ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಬಳಸಲಾಗದಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯವರನ್ನೇ ಭೇಟಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು:

ಮನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ: ಮೊಬೈಲ್ :

ವಯಸ್ಸು : ಪು/ಸ್ತ್ರೀ

ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಜಿಯೋ-ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ

ಭಾಗ :: ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳು

ಪ.ಜಾ./ ಪ.ಪಂ./ ಇ.ಹಿಂ.ಜಾ./ಸಾಮಾನ್ಯ/ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಂಗವಿಕಲ

ಧರ್ಮ: ಹಿಂದು/ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್/ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಬೌದ್ಧ ಜೈನ ಸಿಖ್

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ / ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳು

- ೧ ಕೃಷಿ
- ೨ ವ್ಯಾಪಾರ
- ೩ ನೌಕರ
- ೪ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕ
- ೫ ಇತರೆ (ದಯವಿಟ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ):
- ೬ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ: ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ

ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಕುಟುಂಬವೇ? ಹೌದು /ಅಲ್ಲ

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ:   ಪುರುಷರು   ಮಹಿಳೆಯರು

ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನ: ಹೌದು /ಇಲ್ಲ

ಭಾಗ ಅ: HH ಶೌಚಾಲಯದ ವಿವರಗಳು

1. ಮನೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿದೆ

ಚಿ. ಮನೆಯ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆಯೇ ಇದೆ

ಛಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಆದರೆ ಮನೆಯ ಗಡಿಯೊಳಗೆ

ಛಿ. ಮನೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಗೆ, ಅಂದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ,

ಇತ್ಯಾದಿ

2. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯದ ವೆಚ್ಚ:

ಚಿ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ:

ಛಿ. ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಖರ್ಚಾದ ಮೊತ್ತ:

ಛಿ. ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ:

3. ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು?

ಚಿ. 2005-06 2006-07 2010-11 2011-12 2012-13 2013-
2014 2014-2015

4. ಸಂಪೂರ್ಣರಚನೆ: ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೈ ತೊಳೆಯುವ ಘಟಕ

ಉಪರಚನೆ: ಅವಳಿ ಗುಂಡಿ . ರೊಚ್ಚು ತೊಟ್ಟಿ . ಜೈವಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು . ಸಾಮಾನ್ಯ
ಬಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

5. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?

ಚ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ . ಹೌದಾದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು

ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರೇ? ಹೌದು ಇಲ್ಲ

ಛ) ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ

ಆಯ್ಕೆ	ಸ್ಥಿತಿ	ಕಾರಣ
ಚ	ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಕೆಯ ನಂತರ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ ☐	
ಛ	ಬಳಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ ☐	
ಞ	ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ☐	
ಟ	ಬಳಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ☐	
ಠ	ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ನಂತರ ಕೆಡವಲಾಗಿದೆ/ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ ☐	

ಠ) ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ . ಹೌದಾದಲ್ಲಿ, ಏಕೆ?

ಠ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ

6. ಒಂದು ವೇಳೆ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಏಕೆ

ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ?

ಚಿ) ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು

ಛಿ) ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ

ಞಿ) ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು

ಝ) ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು

ಞಿ) ಇತರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ

7. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು?

ಬಳಸದಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನು, ಅವರು ಯಾರು? ಹಾಗೂ ಬಳಸದಿರುವವರು ಏಕೆ

ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ?

ಸದಸ್ಯರು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೃತ್ತಿ/ ವರಮಾನ	ಬಳಸುತ್ತಿರುವವರು ಅಥವಾ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ
ತಂದೆ					ಬಳಸುತ್ತಿರುವವರು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ ☐ ☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐
ತಾಯಿ					ಬಳಸುತ್ತಿರುವವರು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ ☐ ☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐

ಸದಸ್ಯರು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೃತ್ತಿ/ ವರಮಾನ	ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಥವಾ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ
					<p>ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐</p>
ಮಗ					<p>ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ ☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐</p>
ಮಗಳು					<p>ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ ☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐</p>

ನದಸ್ಯರು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೃತ್ತಿ/ ವರಮಾನ	ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಥವಾ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ
ಅಜ್ಜ					<p>ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ</p> <p>☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐</p> <p>ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು</p> <p>ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ</p> <p>ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ</p> <p>☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆಧ್ಯತೆ</p> <p>☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐</p>
ಅಜ್ಜಿ					<p>ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ</p> <p>☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐</p> <p>ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು</p> <p>ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ</p> <p>ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ</p> <p>☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆಧ್ಯತೆ</p> <p>☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐</p>
ಇತರರು:					<p>ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು: ಆರಾಮ ☐ ಸುರಕ್ಷತೆ</p> <p>☐ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ☐</p> <p>ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ: ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ☐ ಗುಂಡಿಗಳು</p> <p>ಆಗಾಗ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ</p> <p>ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ</p>

ಸದಸ್ಯರು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೃತ್ತಿ/ ವರಮಾನ	ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಥವಾ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ
					☐ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ☐ ಅನಾನುಕೂಲಕರ ☐ ಸ್ವಚ್ಛವಿಲ್ಲ ☐

8. ಬಳಸದಿರುವಂತಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಚಿ. ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರ/ಉಗ್ರಾಣ

ಛಿ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಥಳ

ಛಿ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ

ಜಿ. ತೊರೆಯಲಾಗಿದೆ/ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲಾಗಿದೆ

ಜಿ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳು

ಜಿ. ಇತರೇ (ದಯವಿಟ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ)

9. ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದು?

ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ನೆರೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿರುವುದು

ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಸುಧಾರಿತ

ಆದಾಯ/ವೃತ್ತಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯ

10. ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?

ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ನೆರೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿರುವುದು ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳು

ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸುಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ವೃತ್ತಿಪರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಅಗತ್ಯತೆ ಸುರಕ್ಷತೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸುಧಾರಿತ ಆದಾಯ/ವೃತ್ತಿ

11. ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಶುಚಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ

12. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಅನುದಾನದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ನೀವು ಬಯಸುವಿರಾ?

13. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವರು ಎಂದು

ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು?

14. ಶೌಚಾಲಯದ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ನೀವು ಅದನ್ನು

ಬಳಸುವಿರಾ?

ಹೌದು /ಇಲ್ಲ

ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಾರಣವೇನು?

15. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಲುವೇನು?

ಚ) ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯ

ಛ) ಅದು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರ

ಞ) ಸಮುದಾಯದ ಮನೋರೂಢಿ ಬದಲಾಗುವವರೆಗೂ ಅದು ಮುಂದುವರೆಯುವುದು

ಋ) ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು

ಋ) ಇತರೇ (ದಯವಿಟ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿ)

ಫಲಾನುಭವಿಯ ಸಹಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವವರು

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು

ಸಹಿ

ಅನುಬಂಧ - 2 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿವರಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಕಾರವಾರ	ಚಿತ್ತಕುಳ	ಚಿತ್ತಕುಳ	56	
	ಕಾರವಾರ	ದೇವಲಮಕ್ಕಿ	ದೇವಲಮಕ್ಕಿ	27	
	ಕಾರವಾರ	ದೇವಲಮಕ್ಕಿ	ನೈತಿಶ್ಯವರ್	21	
	ಕಾರವಾರ	ದೇವಲಮಕ್ಕಿ	ಬರ್ಗಲ್	13	
	ಕಾರವಾರ	ಆಮದಳ್ಳಿ	ಆಮದಳ್ಳಿ	104	
	ಕಾರವಾರ	ಆಮದಳ್ಳಿ	ತೋಡೂರು	56	
	ಕಾರವಾರ	ಮೂಡ್ಲೇರಿ	ಮುಕ್ಕಬಾಗ್	14	
	ಕಾರವಾರ	ಮೂಡ್ಲೇರಿ	ಮಾಟವಾಡ	14	
	ಕಾರವಾರ	ಮೂಡ್ಲೇರಿ	ಅಡ್ಡಾವ	1	
	ಕಾರವಾರ	ಮೂಡ್ಲೇರಿ	ಮೂಡ್ಲೇರಿ	115	
	ಶಿರಸಿ	ಬನವಾಸಿ	ಬನವಾಸಿ	158	
	ಶಿರಸಿ	ಇಸ್ಲೂರು	ಇಸ್ಲೂರು	66	
	ಶಿರಸಿ	ಇಸ್ಲೂರು	ಸಣ್ಣಕೇರಿ	15	
	ಶಿರಸಿ	ಹುತ್ತಗಾರ್	ಹುತ್ತಗಾರ್	19	
	ಶಿರಸಿ	ಹುತ್ತಗಾರ್	ಗಣೇಶನಗರ	55	
	ಶಿರಸಿ	ಹುತ್ತಗಾರ್	ಪುಟ್ಟನಮನೆ	16	
	ಶಿರಸಿ	ಬಿಸಲಕೊಪ್ಪ	ಮಲಲ್ಲಾಂವ್	45	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಕೊಪ್ಪ	14	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಕಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪ	12	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಕಾಲುಗಾರ್	3	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	3	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಬಳೆಗದ್ದೆ	7	
	ಶಿರಸಿ	ಬಿಸಲಕೊಪ್ಪ	ಬಿಸಲಕೊಪ್ಪ	56	
	ಶಿರಸಿ	ಬಿಸಲಕೊಪ್ಪ	ಯಕ್ಕಂಬಿ	37	
	ಶಿರಸಿ	ಉಣ್ಣಳ್ಳಿ	ಉಣ್ಣಳ್ಳಿ	38	
	ಶಿರಸಿ	ಉಣ್ಣಳ್ಳಿ	ಕಬ್ಬೆ	18	
	ಶಿರಸಿ	ಉಣ್ಣಳ್ಳಿ	ಕರೆಕೊಪ್ಪ	2	
	ಶಿರಸಿ	ಉಣ್ಣಳ್ಳಿ	ಕಳ್ಳಿ	8	
	ಶಿರಸಿ	ಹುಳೇಕಲ್	ಹಂಚಾರತ	64	
	ಶಿರಸಿ	ಹುಳೇಕಲ್	ಬಕ್ಕಳ	57	
	ಶಿರಸಿ	ಇಟ್ಟುಳಿ	ಹೊಸನಗರ	8	
	ಒಟ್ಟು				1122

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಗದಗ	ಗದಗ	ಅಡವಿ ಸೋಮಾಪುರ	ಅಡವಿ ಸೋಮಾಪುರ	99
	ಗದಗ	ಅಡವಿ ಸೋಮಾಪುರ	ದೊಡ್ಡ ತಾಂಡಾ	47
	ಗದಗ	ಅಡವಿ ಸೋಮಾಪುರ	ಪಾಪನಾಶಿ ತಾಂಡಾ	53
	ಗದಗ	ಅಂತೂರು	ಅಂತೂರು	43
	ಗದಗ	ಅಂತೂರು	ಬೆಂತುರ	49
	ಗದಗ	ಬೆಳಧಾಡಿ	ನಬಪುರ	34
	ಗದಗ	ಬೆಳಧಾಡಿ	ಬೆಳಧಾಡಿ	54
	ಗದಗ	ಬೆಳಧಾಡಿ	ಕಬ್ಬೆ ತಕಟ್ಟಿ	33
	ಗದಗ	ಬೆಳಧಾಡಿ	ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಪುರ	39
	ಗದಗ	ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ	ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ	100
	ಗದಗ	ಹರಳಪುರ	ಹರಳಪುರ	81
	ಗದಗ	ಹಟಲಗೇರಿ	ಹಟಲಗೇರಿ	59
	ಗದಗ	ಹೊಂಬಾಳ	ಹೊಂಬಾಳ	80
	ಗದಗ	ಹುಲಕೋಟಿ	ಹುಲಕೋಟಿ	108
	ಗದಗ	ಕುರ್ತಕೋಟಿ	ಕುರ್ತಕೋಟಿ	76
	ಗದಗ	ನೀರಳಗಿ	ನೀರಳಗಿ	50
	ಗದಗ	ತಿಮ್ಮಾಪುರ	ತಿಮ್ಮಾಪುರ	83
	ಒಟ್ಟು			

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕಾಡೋಳಿ	ಕಾಡೋಳಿ	102
	ಬೆಳಗಾವಿ	ನೀಳಜಿ	ನೀಳಜಿ	100
	ಬೆಳಗಾವಿ	ಮುತಗ	ಮುತಗ	100
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಕೇರೂರು	ಕೇರೂರು	50
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಖನ್ನಡಕಟ್ಟಕಾಲತ್	ಖಡಕ್ಲಾತ್	100
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಅಪ್ಪಾಚಿವಾಡಿ	ಮಟ್ಟಿವಾಡಿ	49
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಅಪ್ಪಾಚಿವಾಡಿ	ಸುಳಗಾಂವ್	33
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಅಪ್ಪಾಚಿವಾಡಿ	ಹಡ್ಡಾಳ್	32
	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಅಪ್ಪಾಚಿವಾಡಿ	ಅಪ್ಪಾಚಿವಾಡಿ	86
	ಖಾನಾಪುರ	ಬೀದಿ	ಆದಿ	121
	ಖಾನಾಪುರ	ಬೀದಿ	ಬೀದಿ	42

ಖಾನಾಪುರ	ಬೀದಿ	ಗಾಳಿ ಹಳ್ಳಿ	10
ಖಾನಾಪುರ	ಬೀದಿ	ಹಿಂಡಳಗಿ	11
ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	ಬೋಕನೂರು	8
ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	7
ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	ಬೋಕನೂರು	19
ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	ಸೊನ್ನೊಳ್ಳಿ	25
ಖಾನಾಪುರ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	ಬೆಳೆಗುಂಡಿ	40
ಖಾನಾಪುರ	ಜಂಬೋಟಿ	ಜಂಬೋಟಿ	51
ಖಾನಾಪುರ	ಬೇಕವಾಡ	ಹಡಲ್ಲ	24
ಖಾನಾಪುರ	ಬೇಕವಾಡ	ಖೈರ್ವಾಡ	9
ಖಾನಾಪುರ	ಬೇಕವಾಡ	ಬೇಕವಾಡ	37
ಖಾನಾಪುರ	ಬೇಕವಾಡ	ಬಂಕಿ ಬರ್ಸಿ ಕತ್ತಿ	14
ಖಾನಾಪುರ	ನಂದಗಡ	ನಂದಗಡ	35
ಒಟ್ಟು			1105

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು ಪೂರ್ವ	ಹಾಲನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	70
	ಬೆಂಗಳೂರು ಪೂರ್ವ	ಕಣ್ಣೂರು	ಬಂಡೆ ಬೊಮ್ಮನಂದ್ರ	40
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ದಾಸನಪುರ	ಕಟ್ಟು ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	23
	ಬೆಂಗಳೂರು ಪೂರ್ವ	ಔದಗಲ್ಲಿ	ಕಿತ್ತಗನೂರು	88
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ದಾಸನಪುರ	ದಾಸನಪುರ	17
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಕೆ. ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಕಟ್ಟು ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	19
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಕಿತ್ತನ ಹಳ್ಳಿ	ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ	37
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಬೆಟ್ಟ ಹಲಸೂರು	ಬೆಟ್ಟ ಹಲಸೂರು	38
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಬೆಟ್ಟ ಹಲಸೂರು	ಗಾಡೇನಹಳ್ಳಿ	41
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಬೆಟ್ಟ ಹಲಸೂರು	ತಾರಹುಣ್ಣೆ	9
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಗೋಪಾಲಪುರ	ಗೋಪಾಲಪುರ	81
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ಹುಸ್ಕೂರು	62
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ಪಿಳ್ಳಹಳ್ಳಿ	38
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ಮರಹಳ್ಳಿ	50
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ಹೊನ್ನನಂದ್ರ	25
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ನರಸೀಪುರ	24
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಕೂರು	ರಣಜಿಪಾಳ್ಯ	13

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಸೂರು	ದೊಡ್ಡಿಪಾಳ್ಯ	7
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಅಗರ	ಅಗರ	25
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಅಗರ	ಅಗರ	12
	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ	ಹದ್ರಿಪುರಕ್	ನರನಹಳ್ಳಿ	100
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಸೋಮನ ಹಳ್ಳಿ	ಸೋಮನ ಹಳ್ಳಿ	56
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಸೋಮನ ಹಳ್ಳಿ	ಗಿರಿ ಗೌಡನ ದೊಡ್ಡಿ	27
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಸೋಮನ ಹಳ್ಳಿ	ಮುಕೋಡ್ಲು	17
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಅಗರ	ಬೈರಸಂದ್ರ	14
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಕೆ. ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಗಂಗಸಂದ್ರ	17
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಕೆ. ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಕಲ್ಲೇಗೌಡನ ಪಾಳ್ಯ	60
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಅಗರ	ಸಾಲದೊಡ್ಡಿ	9
	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಅಗರ	ಟಾಟಗುಣಿ	14
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಸೂರು	ವಡೇರಹಳ್ಳಿ	12
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಸೂರು	ತೊರೆನಾಗಸಂದ್ರ	25
	ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ	ಹುಸ್ಸೂರು	ಬೆಟ್ಟನಾಗರೆ	35
	ಒಟ್ಟು			1105

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಭದ್ರಾವತಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	ದೇವರಹಳ್ಳಿ	45
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಅನಾಥರಗಂಗಿ	ದೇವನರಸೀಪುರ	66
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಅಂತರಗಂಗಿ	ರತ್ನಪುರ	4
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಅಂತರಗಂಗಿ	ಅಂತರಗಂಗಿ	45
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	22
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	ಗುಡ್ಡದನೆರಳಕೆರೆ	14
	ಭದ್ರಾವತಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	ಕುಮಾರನಹಳ್ಳಿ	23
	ಹೊಸನಗರ	ರಿಪ್ಪನ್‌ಪೇಟೆ	ಬರುವೆ	17
	ಹೊಸನಗರ	ಕೋಡೂರು	ಶಿಖವಳ್ಳಿ	16
	ಹೊಸನಗರ	ಕೋಡೂರು	ಕರಿಗೆಸರು	4
	ಹೊಸನಗರ	ಯಳಗಲ್ಲು	ಯಳಗಲ್ಲು	6
	ಹೊಸನಗರ	ಕೋಡೂರು	ಕೋಡೂರು	30
	ಹೊಸನಗರ	ಸೋನಳೆ	ವರಂಬಳ್ಳಿ	27
	ಹೊಸನಗರ	ಜೇನಿ	ಜೇನಿ	3

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿ
	ಹೊಸನಗರ	ಜೇನಿ	ಮಸಗಳ್ಳಿ	54
	ಹೊಸನಗರ	ನಗರ	ನಗರ	82
	ಹೊಸನಗರ	ನಗರ	ಎಂ. ನಗರ	118
	ಹೊಸನಗರ	ಎಂ. ಗುಡ್ಡೆಕೊಪ್ಪ	ಎಂ. ಗುಡ್ಡೆಕೊಪ್ಪ	80
	ಹೊಸನಗರ	ಮಾರುತಿಪುರ	ಹೊಸಕೆಸರೆ	6
	ಹೊಸನಗರ	ಮಾರುತಿಪುರ	ಮಾರುತಿಪುರ	14
	ಹೊಸನಗರ	ಮಾರುತಿಪುರ	ಮಜವನ	6
	ಹೊಸನಗರ	ಮಾರುತಿಪುರ	ಪುಣಜೆ	11
	ಹೊಸನಗರ	ಕೋಡೂರು	ಕೋಡೂರು	43
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ರಾಮಚಂದ್ರಪುರ	14
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಪುರವೈಮನೆ	16
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಎಚ್. ಕಲ್ಲುಕೊಪ್ಪ	7
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಕೋಡೂರು	1
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ದೊಡ್ಡ ಬೆಳಗೋಡು	6
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಹಳಸಳಮಳವಳ್ಳಿ	7
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಹೆಬ್ಬೈಲು	23
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ನಿಂದ್ರೆ	3
	ಹೊಸನಗರ	ಪುರವೈಮನೆ	ಚಿಕ್ಕ ಬೆಳಗೋಡು	4
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಮನಸೆಟ್ಟೆ	10
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಮಳಲಿ	7
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಸಲಗೇರಿ	16
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಸುತ	14
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	3
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ಗೊರಗೋಡು	21
	ಹೊಸನಗರ	ಮೇಲಿನಬೆಸಿಗೆ	ವಸವೆ	6
	ಹೊಸನಗರ	ತ್ರಿನಿವೆ	ನೆಳ್ಳುಂಡೆ	15
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಅಲಗೆಉರಿಮಂದ್ರಿ	15
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	15
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಬಿಲಗೋಡು	5
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಹುಂಸವಳ್ಳಿ	5
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಹಿಲಗೋಡು	13
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಅಮಚೆ	2
	ಹೊಸನಗರ	ಹರಿದ್ರಾವತಿ	ಬಣೆಗೆ	5

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿ
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಕೊಮ್ಮನಾಳು	ಆಲದಹಳ್ಳಿ	9
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಕೊಮ್ಮನಾಳು	ಬನ್ನಿಕರೆ	31
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಕೊಮ್ಮನಾಳು	ಬಿಕ್ಕೋನಹಳ್ಳಿ	15
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಕೊಮ್ಮನಾಳು	ಬೂದಿಗರೆ	16
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಬಿದರೆ	ಬಿದರೆ	57
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಬಿದರೆ	ಹೊನ್ನವಿಲೆ	15
	ಹೊಸನಗರ	ಹುಂಚ	ಹುಂಚ	33
	ಹೊಸನಗರ	ಹುಂಚ	ಹೊಂದಲಗದ್ದೆ	7
	ಒಟ್ಟು			

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿ
ಕೋಲಾರ	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಐನೋರ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ಐನೋರ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	67
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಐನೋರ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ಒಂಭತ್ತುಗುಳಿ	18
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಮಾವ ಹಳ್ಳಿ	ಮಾವ ಹಳ್ಳಿ	45
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಚಿಕ್ಕ ಆನಂದಹಳ್ಳಿ	ಪಕರಹಳ್ಳಿ	34
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಚಿಕ್ಕ ಆನಂದಹಳ್ಳಿ	ಹುಡುಕುಳ	41
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಚಿಕ್ಕ ಆನಂದಹಳ್ಳಿ	ವಟ್ಟಕುಂಟ	41
	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	ಚಿಕ್ಕ ಆನಂದಹಳ್ಳಿ	ಚಿಕ್ಕಕ್ಕದಹಳ್ಳಿ	5
	ಕೋಲಾರ	ನರಸಾಪುರ	ನರಸಾಪುರ	98
	ಕೋಲಾರ	ಅರಭಿಲ್‌ಕೊತ್ತನೂರು	ಅರಭಿಲ್‌ಕೊತ್ತನೂರು	29
	ಕೋಲಾರ	ಕೊಂಡರಾಜನಹಳ್ಳಿ	ಕೊಂಡರಾಜನಹಳ್ಳಿ	52
	ಕೋಲಾರ	ಕೊಂಡರಾಜನಹಳ್ಳಿ	ಅಮ್ಮೇರಹಳ್ಳಿ	48
	ಕೋಲಾರ	ಹೊನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ	ಹೊನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ	55
	ಕೋಲಾರ	ಅರಭಿಲ್‌ಕೊತ್ತನೂರು	ತ್ಯಾವನಹಳ್ಳಿ	30
	ಕೋಲಾರ	ಅರಹಳ್ಳಿ	ಹೊಡಲವಾಡಿ	10
	ಕೋಲಾರ	ಅರಹಳ್ಳಿ	ಸೀಪುರ	22
	ಕೋಲಾರ	ಅರಹಳ್ಳಿ	ಹೂಹಳ್ಳಿ	79
	ಮುಳಬಾಗಿಲು	ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ	ಮೇಲೇರಿ	51
	ಮುಳಬಾಗಿಲು	ಕಪ್ಪಲಮಡಗು	ಕಪ್ಪಲಮಡಗು	140
	ಮುಳಬಾಗಿಲು	ಅಂಬ್ಬಿಕಾಲ್	ಅಂಬ್ಬಿಕಾಲ್	75
	ಮುಳಬಾಗಿಲು	ಹನುಮನೂರು	ಹನುಮನೂರು	55
	ಮುಳಬಾಗಿಲು	ಸೊನ್ನವಾಡಿ	ಸೊನ್ನವಾಡಿ	76
ಒಟ್ಟು				1071

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಬೀದರ	ಔರಾದ್	ಬದಲ್‌ಗಾಂವ್	ಬದಲ್‌ಗಾಂವ್	31
	ಔರಾದ್	ಏಕಾಂಬ	ಏಕಾಮಬ	50
	ಔರಾದ್	ತಾಣ ಕುಷ್ನೂರು	ತಾಣ ಕುಷ್ನೂರು	102
	ಔರಾದ್	ಸಂತಪುರ	ಕಪ್ಪಿಕೇರಿ	30
	ಔರಾದ್	ಸಂತಪುರ	ಸಂತಪುರ	24
	ಔರಾದ್	ಜೋಜನ	ಜೋಜನ	88
	ಭಾಲ್ಕಿ	ಬೀರಿ	ಬೀರಿ	104
	ಭಾಲ್ಕಿ	ದಾವರಗಾಂವ್	ಚಿತ್ತ	36
	ಭಾಲ್ಕಿ	ದಾವರಗಾಂವ್	ಚಿತ್ತವಾಡಿ	37
	ಭಾಲ್ಕಿ	ದಾವರಗಾಂವ್	ಗೋನಳ್ಳಿ	14
	ಭಾಲ್ಕಿ	ದಾದಗಿ	ದಾದ್ಲಿ	98
	ಬೀದರ	ಅಮಲಾಪುರ	ಅಮ್ಲಾಪುರ	59
	ಬೀದರ	ಅಮಲಾಪುರ	ಗೋನರ್ನಳ್ಳಿ	45
	ಬೀದರ	ಮನ್ನಳ್ಳಿ	ಮನ್ನಳ್ಳಿ	122
	ಬೀದರ	ನಾಗೂರು	ಗೋದಂಪಳ್ಳಿ	102
	ಬೀದರ	ಮರ್ಕಳ	ಮರ್ಕಳ	43
	ಬೀದರ	ಮರ್ಕಳ	ಬೆನಕನಳ್ಳಿ	40
	ಬೀದರ	ಮರ್ಕಳ	ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ	24
	ಒಟ್ಟು			

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಯಾದಗಿರಿ	ಶಹಪುರ	ಇಬ್ರಾಹಿಂಪುರ	ಇಬ್ರಾಹಿಂಪುರ	87
	ಶೋರಾಪುರ	ಕಮಂತಗಿ	ಕಮಂತಗಿ	46
	ಶೋರಾಪುರ	ಕಮಂತಗಿ	ಬಾಲಶೆಟ್ಟಿ ಹಾಳ	58
	ಯಾದಗಿರಿ	ತಾಣಗುಂಡಿ	ಬೂಮಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ	55
	ಯಾದಗಿರಿ	ತಾಣಗುಂಡಿ	ತಾಣಗುಂಡ	67
	ಶಹಪುರ	ವಡಗೇರ	ವಡಗೇರ	144
	ಶೋರಾಪುರ	ನಾರಾಯಣ ಪುರ	ನಾರಾಯಣ ಪುರ	17
	ಶೋರಾಪುರ	ನಾರಾಯಣ ಪುರ	ಕಟ್ಟುಗೋಲನ ಹಳ್ಳಿ	57
	ಶೋರಾಪುರ	ಹುಣಸಗಿ	ಹುಣಸಗಿ	132
	ಶೋರಾಪುರ	ಕೊಡೆಕಲ್	ಕೊಡೆಕಲ್	74
	ಯಾದಗಿರಿ	ಮುದ್ದಾಳ್	ಮುದ್ದಾಳ್	55
	ಯಾದಗಿರಿ	ಮುದ್ದಾಳ್	ಕಟ್ಟುಗೋಲನ ಹಳ್ಳಿ	54

	ಯಾದಗಿರಿ	ಪುಟಪಾತ್	ಜವಾಹರ್ ನಗರ್	122
	ಶಹಪುರ	ಹಾಲೋಗರ	ಕುಮೋನೂರು	50
	ಒಟ್ಟು			1018

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿ
ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಬುಡಗುಂಪ	ಬುಡಗುಂಪ	68
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಗುಲಾಡಲಿ	ಗಬ್ಬರ್	70
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹಾಲೆಗೇರಿ	ಹಾಲೆಗೇರಿ	63
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರೆಬಾಗ್ನಲ್	ಅಲ್ಲನಗರ್	80
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರೆಬಾಗ್ನಲ್	ಹೈರೆಬಾಗ್ನಲ್	56
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರೆಬಾಗ್ನಲ್	ಕಾರ್ಕಿಹಳ್ಳಿ	25
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರೆಬಾಗ್ನಲ್	ಚಿಕ್ಕಬಾಗಾಲ್	155
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರ್ಸಂಧೋಗಿ	ಬುಧಿಹಾಲ್	71
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರ್ಸಂಧೋಗಿ	ಹೈರ್ಸಂಧೋಗಿ	138
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೈರ್ಸಂಧೋಗಿ	ಹ್ಯಾಂಡ್ರಲ್	57
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹೊಸಲಿ	ಹೊಸಲಿ	47
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹುಲಿಗಿ	ಹಾಲೆನಾಪುರ	46
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕಲ್ವವರ್ಗೇರಿ	ಕಲ್ವವರ್ಗೇರಿ	37
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕಲ್ವವರ್ಗೇರಿ	ಅಬ್ಬೇರಿ	14
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕಲ್ವವರ್ಗೇರಿ	ಕೆಂಚಂಡೊನಿ	27
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುನಿಕೆರಿ	ಲಚನಕರ	135
	ಕೊಪ್ಪಳ	ಶಿವಪುರ	ಶಿವಪುರ	61
		ಒಟ್ಟು		

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಹರ್ದಾನಹಳ್ಳಿ	ಹರ್ದಾನಹಳ್ಳಿ	60
	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಹರ್ದಾನಹಳ್ಳಿ	ಬಂಡಿಗೇರೆ	41
	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಮಾದಾಪುರ	ಕಾಡಹಳ್ಳಿ	61
	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಮಂಗಳ	ಮಂಗಳ	102
	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ವಿ. ಚತ್ರ	ವಿ. ಚತ್ರ	100
	ಗುಂಡೇಲಪೇಟ	ಶಿಂದನಾಪುರ	ಕೇಳೆಸುರುಪುರ	81
	ಗುಂಡೇಲಪೇಟ	ಕಣ್ಣೇಗಲ	ಕಣ್ಣೇಗಲ	98
	ಗುಂಡೇಲಪೇಟ	ಶಿವಪುರ	ಶಿವಪುರ	188

	ಗುಂಡೇಲಪೇಟ	ತೆರಕನಂಬಿ	ತೆರಕನಂಬಿ	102
	ಯಳಂದೂರು	ಯರಿಯೂರು	ಗಣಿಗನೂರು	101
	ಯಳಂದೂರು	ಮದ್ದೂರು	ಮದ್ದೂರು	100
	ಯಳಂದೂರು	ಮಾಂಬಳ್ಳಿ	ಮಾಂಬಳ್ಳಿ	57
	ಯಳಂದೂರು	ಯರಗಂಬಳ್ಳಿ	ಯರಗಂಬಳ್ಳಿ	100
	ಒಟ್ಟು			1191

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಮಂಗಳೂರು	ಬೆಲ್ಮಾ	ಬಡ್ಯಾರ್	3
	ಮಂಗಳೂರು	ಬೆಲ್ಮಾ	ಬೆಲ್ಮಾ	29
	ಮಂಗಳೂರು	ಬಳಪುಣೆ	ಬಳಪುಣೆ	136
	ಮಂಗಳೂರು	ಬೆಲ್ಮಾ	ಕಲ್ಲು ಗುಂಡೆ	21
	ಮಂಗಳೂರು	ಕೊಣಜೆ	ಕೊಣಜೆ	64
	ಪುತ್ತೂರು	ಪಣಜೆ	ಪಣಜೆ	16
	ಪುತ್ತೂರು	ನೂಜಿಬಲ್ಲಿಲ	ರಂಜಲಾಡಿ	20
	ಪುತ್ತೂರು	ನೂಜಿಬಲ್ಲಿಲ	ನೂಜಿಬಲ್ಲಿಲ	46
	ಪುತ್ತೂರು	ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ	ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ	38
	ಪುತ್ತೂರು	ಪೆರಬೆ	ಕುಂತೂರು	13
	ಪುತ್ತೂರು	ಪೆರಬೆ	ಪೆರಬೆ	13
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಣಿಯೂರು	ಚರ್ವಕ	8
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಣಿಯೂರು	ದೋಳ್ಕಾಡಿ	12
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಣಿಯೂರು	ಕಣಿಯೂರು	6
	ಪುತ್ತೂರು	ನಿಡ್ಬಳ್ಳಿ	ನಿಡ್ಬಳ್ಳಿ	18
	ಪುತ್ತೂರು	ಕೊಡಿಂಬಾಡಿ	ಕೊಡಿಂಬಾಡಿ	17
	ಪುತ್ತೂರು	ಕೊಡಿಂಬಾಡಿ	ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ	34
	ಪುತ್ತೂರು	ವೊಳಮೊಗರು	ವೊಳಮಗರು	42
	ಪುತ್ತೂರು	ಅರ್ಯಪು	ಅರ್ಯಪು	26
	ಪುತ್ತೂರು	ಅರ್ಯಪು	ಕುರಿಯ	11
	ಪುತ್ತೂರು	ಹಿರೇಬಂಡಡಿ	ಹಿರೇಬಂಡಡಿ	9
	ಪುತ್ತೂರು	ನೆಲ್ಕಾಡಿ	ನೆಲ್ಕಾಡಿ	30
	ಪುತ್ತೂರು	ಕೌಕ್ರಾಡಿ	ಇಚ್ಚಂಪಳಿ	22
ಪುತ್ತೂರು	ಕಡಬ	ಕೊಡಿಂಬಾಲ	58	
ಪುತ್ತೂರು	ಕೆಡಂಬಾಡಿ	ಕೆಡಂಬಾಡಿ	53	

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
	ಪುತ್ತೂರು	ಬೆಳಂದೂರು	ಬೆಳಂದೂರು	88
	ಪುತ್ತೂರು	ಗೋಲಿತೊಟ್ಟು	ಕೊಣಾಳು	22
	ಪುತ್ತೂರು	ಗೋಲಿತೊಟ್ಟು	ಅಳಂತಾಯ	16
	ಪುತ್ತೂರು	ಗೋಲಿತೊಟ್ಟು	ಗೋಲಿತೊಟ್ಟು	11
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಡಬ	ಕಡಬ	6
	ಪುತ್ತೂರು	ಕೊಂಬಾರು	ಕೊಂಬಾರು	50
	ಪುತ್ತೂರು	ಮುಂಡೂರು	ಮುಂಡೂರು	64
	ಪುತ್ತೂರು	ಮುಂಡೂರು	ಕೆಮ್ಮಿಂಜೆ	4
	ಪುತ್ತೂರು	ಮುಂಡೂರು	ಸಾರ್ವೆ	7
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಬಕ	ಕಬಕ	27
	ಪುತ್ತೂರು	ಕಬಕ	ಕೊಡಿಂಬಾಲ	11
	ಪುತ್ತೂರು	ನಾರಿಮೊಗರು	ನಾರಿಮೊಗರು	68
	ಒಟ್ಟು			

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಹಾಸನ	ಹಾಸನ	ಅಂಬುಗ	ಬಸ್ತಿ ಹಳ್ಳಿ	81
	ಹಾಸನ	ಬಿ. ಕಟಿಹಳ್ಳಿ	ಸಂಕೇನಹಳ್ಳಿ	52
	ಹಾಸನ	ಬಿ. ಕಟಿಹಳ್ಳಿ	ಶ್ರೀರಾಮ ನಗರ	14
	ಹಾಸನ	ಬಿ. ಕಟಿಹಳ್ಳಿ	ಬಿ. ಕಟಿಹಳ್ಳಿ	44
	ಹಾಸನ	ಬೂವನ ಹಳ್ಳಿ	ಬೂವನ ಹಳ್ಳಿ	249
	ಹಾಸನ	ಬೂವನ ಹಳ್ಳಿ	ಗಾವೇನ ಹಳ್ಳಿ	16
	ಹಾಸನ	ಬೈಲಹಳ್ಳಿ	ಬೈಲಹಳ್ಳಿ	71
	ಹಾಸನ	ಚನ್ನಂಗಿಹಳ್ಳಿ	ಬಾಚಿಹಳ್ಳಿ	17
	ಹಾಸನ	ಚನ್ನಂಗಿಹಳ್ಳಿ	ಕಬ್ಬತ್ತಿ	24
	ಹಾಸನ	ಚನ್ನಂಗಿಹಳ್ಳಿ	ಚನ್ನಂಗಿಹಳ್ಳಿ	16
	ಹಾಸನ	ಚನ್ನಂಗಿಹಳ್ಳಿ	ಕಿತ್ತಾನೆ	59
	ಹಾಸನ	ಹನುಮಂತ ಪುರ	ಹನುಮಂತ ಪುರ	89
	ಹಾಸನ	ಹರಳ ಹಳ್ಳಿ	ದಾಸ್ರಕೊಪ್ಪ	22
	ಹಾಸನ	ಕಂದಳಿ	ಈಚಲ ಹಳ್ಳಿ	77
	ಹಾಸನ	ಕಂದಳಿ	ಆಂಚಿ ಹಳ್ಳಿ	16
	ಹಾಸನ	ಕಂದಳಿ	ಕಂದಳಿ	84
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಕಟ್ಟಾಯ ಕಾವಲ್	33

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪಂಚಾಯತ್	ಗ್ರಾಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಬ್ಯಾಡರಹಳ್ಳಿ	13
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಮಂತಿಕೊಪ್ಪಳು	7
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಜಿನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ	10
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	12
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಕೊಡರಾಮನಹಳ್ಳಿ	9
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಆಂಜನೇಯಪುರ	7
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	5
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ದೊರನಹಳ್ಳಿ	23
	ಹಾಸನ	ಕಟ್ಟಾಯ	ಕಟ್ಟಾಯ	6
	ಹಾಸನ	ಕೊರವಂಗಳ	ಎಚ್. ಮೈಲಾನಹಳ್ಳಿ	51
	ಹಾಸನ	ಕೌಸಿಕ	ಕೌಸಿಕ	69
	ಹಾಸನ	ತೇಜೂರು	ಹಚ್ಚಗೌಡನ ಹಳ್ಳಿ	22
	ಹಾಸನ	ತೇಜೂರು	ತೇಜೂರು	30
	ಒಟ್ಟು			1228

1. ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ

ಸ್ಥಳ: ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿ

ದಿನಾಂಕ: 2-9-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 10

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಜಿ.ಪಂ. ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಕೆಲವು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣ ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.
- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

- ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ರಾಜ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ನಗರವು ಇನ್ನೂ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವೇ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರು (ರೂ. 15000/- ಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರೂ. 20000/-).
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.
- ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಅದು ಕೆಲವು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು 100% ಬಯಲು

ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಮುಕ್ತ ಆಗಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಪರಿವರ್ತನಾ ಅಭಿಯಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ತೊಡಗುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು.

2. ಜಿಲ್ಲೆ: ಚಾಮರಾಜನಗರ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಸ್ಥಳ: ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 18-7-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 20

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾ ನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೆಲವು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣ ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವೇ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರು (ರೂ. 15000/- ಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರೂ. 20000/-).
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಲು 60% ದಿಂದ 65% ಇರುವುದು, ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇದು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಅಲ್ಲ. ಅವರ "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" ವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣ ನೀಡಿ ಕೆಲವು ಪುರುಷರು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಎಂದು ತಮಗೆ ಭರವಸೆ ಇರುವುದಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

3. ಜಿಲ್ಲೆ: ಹಾಸನ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಹಾಸನ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 11-7-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 31

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೆಲವು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣ ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಾದಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಇತರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 80-85% ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಗುಂಪು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿತು. ಉಳಿದ 15-20% ಬಳಕೆ

ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ವಯಸ್ಸಾದ ಹಿರಿಯರ ಕಾರಣದಿಂದ, ಏಕೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಈ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷಿತ ಜನರು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಕೇವಲ 70-75% ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತ ಆಗಿರುವರು. ಅವರ ಮನೋರೋಧಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಏಕೆಂದರೆ, ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಡಳಿತವು ಗರಿಷ್ಠ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದೆ.

4. ಜಿಲ್ಲೆ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಹೊಸನಗರ

ಗ್ರಾಮ: ಎಂ. ಗುಡ್ಡೆಕೊಪ್ಪ, ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿ

ದಿನಾಂಕ: 28-6-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 11 ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಕೆಲವು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿದಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ಕಾರಣ ತಾವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು/ಸಾರಾಂಶ:

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಇಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಆದರೂ ಕೂಡ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 15-20% ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇಲ್ಲ. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬದವರು ಕೂಡ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಿರುವುದರಿಂದ, ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಬಯಲು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

5. ಜಿಲ್ಲೆ: ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಶಿರಸಿ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್. ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 24-06-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 25

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಲುಗಳಿರುವವು, ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಂತೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣ, ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ ಇತ್ತು. 'ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮನೆಯ ಆವರಣದೊಳಗೆಯೇ ಇರುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಮನೆಯು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೊರಗಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೂಡ ಬಳಸಬಹುದು' ಎಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡಿದರು.

6. ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಳಗಾವಿ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಬೆಳಗಾವಿ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿ

ದಿನಾಂಕ: 28-9-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 12

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಹೇಳಿದರು.

- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.
- ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಗುಂಡಿಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ, ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರವರೆಗೂ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವವು, ಹಾಗೂ ಇವುಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಹಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವವು.

7. ಜಿಲ್ಲೆ: ಗದಗ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಗದಗ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 15-6-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 16

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀರಿನ ತೀವ್ರ ಅಭಾವವಿರುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದರು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.

- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಸುರಕ್ಷಾ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ತ್ಯಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಡಿಪಿಆರ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

8. ಜಿಲ್ಲೆ: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 4-7-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 8

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.

- ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸಲು ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು.
- ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಹಾಗೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವಿರುವುದು. ಆದರೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಮಟ್ಟಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೋರಾದ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.
- ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಗುಂಡಿಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಕೂಡ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

9. ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೀದರ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಬೀದರ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 24-10-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 9

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.

- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ನೀರಿನ ಅಭಾವವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಕರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

10. ಜಿಲ್ಲೆ: ಕೊಪ್ಪಳ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಕೊಪ್ಪಳ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 8-6-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 10

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯವು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು.
- ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.
- ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರಲು ನೀರಿನ ಅಭಾವವೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಬಯಲು ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಕೆಲವು ಜನರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಮಲವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಬಹಳ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೂಡ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

- ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ತೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಗುಂಡಿಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಡಳಿತವು 2016 ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಕೊಪ್ಪಳವನ್ನು ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು (ಗಂಗಾವತಿ) 2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2016 ರೊಳಗಾಗಿ ಬಯಲು ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವರು. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇಡೀ ಆಡಳಿತವು ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದೆ.

11. ಜಿಲ್ಲೆ: ಯಾದಗಿರಿ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಯಾದಗಿರಿ

ಸ್ಥಳ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 20-05-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 18

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ನೀರಿನ ಅಭಾವವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಕರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ, ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡಿ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟರು. ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

12. ಜಿಲ್ಲೆ: ಕೋಲಾರ

ತಾಲ್ಲೂಕು: ಕೋಲಾರ

ಸ್ಥಳ: ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭಾಂಗಣ

ದಿನಾಂಕ: 7-9-2016

ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ: 10

ಈ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಗಳು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಾನಿರ್ವಾಹಕರು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು ತಾವುಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು 3 - 4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದುರ್ಬಲರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸಭೆ/ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಒದಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

- ಶೌಚಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಸಹ, ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವವು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ, ಹಾಗೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಪ್ರಕಾರ, ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಾಗಿರುವವು. ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಲಾಭ ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯದ ಸೌಕರ್ಯದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕೋಲಾರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಜೀವನದ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು

	ಮೊದಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್ ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು
1	ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು.	ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ	
2	0 ಪ್ರತಿಶತದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ	ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ	
3	ಕೋಷ್ಟಕ 13 ರಲ್ಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ "ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಲಂಬಸಾಲನ್ನು ಇರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ.	ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ (ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಉಳಿಸಲಾಗಿದೆ)	ಈ ಲಂಬಸಾಲು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಕೋಷ್ಟಕದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧವಿನ್ಯಾಸಪುಟವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
4	ಕರಡು ಪ್ರತಿಯ ಪುಟ 35 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಇಂದ್ರಮೃಳ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಕಾಗುಣಿತದ ತಪ್ಪುಗಳು ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.	ಅದರಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ.	
5	ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯು 93% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಯ ಅಭಿಯಾನಗಳು ಅಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.	ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.	ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಯು ಕರಡು ವರದಿಯಲ್ಲಿ 99% ಇರುವುದಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಹಾಗೂ ಅದು ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನೀವು ವರದಿಯ ಯಾವ ವಿಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಿರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರೆ ನಾವು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ

	ಮೊದಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್ ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು
	(ಕರಡು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ 93% ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.)		ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುವೆವು.
6	ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತುಲನೆಯಲ್ಲಿ, ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು ಕೋಷ್ಟಕ 31 ರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.	ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.	ಬೀದರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವ ಕೆಲವು ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.
7	ಕೋಷ್ಟಕ 34 ರಲ್ಲಿ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ, "45 ಮಹಿಳೆಯರು" ಎಂಬುದನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು '45 ಕುಟುಂಬಗಳು' ಎನ್ನುವುದು ಇರಬಹುದು.	ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ.	ಈ ಉಲ್ಲೇಖವು ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ: " ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು 40 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿರುವರು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು."
8	ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 444 ಮತ್ತು 445 ಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 44 ಮತ್ತು 45 ರಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.	ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.	
9	ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ, "ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ 18 ಜನರು ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಕೋಷ್ಟಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿರುವ, "ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ" ದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು	ಇದನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.	ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗದಗದಲ್ಲಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು

	ಮೊದಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು	ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್ ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು
	ಇದಕ್ಕಿರುವ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮರು-ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.		ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಬಹು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಈ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದು.
10	ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ, "ಹಿರಿಯ ವಯಸ್ಕರು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವಿದೆ ಆದರೆ ಆ ಕೋಷ್ಟಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿರುವ, "ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ" ದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡೂ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾದ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.	ವಿವರಣೆಯನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.	ಹಾಸನದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯು ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವವು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು, ಹಾಗೂ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವದ ನೆನಪುಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ.
11	ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 655 ಮತ್ತು 666 ಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 65 ಮತ್ತು 66 ರಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.	ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.	
12	ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳೆಂದು ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ.	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು

1) ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕೃತ ವರದಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಗಳು ಕರಡು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಗಳೊಡನೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ಮೊದಲು ಈ ಪ್ರತಿಶತಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊರತುಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಶತಗಳು ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ತಪ್ಪು ವರದಿಗಳು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುವ ಅವಲೋಕನಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೆಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2) ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳ ಅವಲೋಕನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಣಾ ವರದಿ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ಇದನ್ನು ವರದಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

3) ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ: 1) ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ 2) ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹೇಳಿಕೆ 3) ದತ್ತಾಂಶ

ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಜೊತೆಗೆ, "ಪರಿಚಯ" ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು "ಹಿನ್ನೆಲೆ", "ಪ್ರತಿಫಲನ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು" ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು "ಪರಿಮಿತಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳು" ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಸ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

4) 'ಅನುಬಂಧಗಳು' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, "ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು", "ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿ" ಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಂತೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ಉಲ್ಲೇಖದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ:

1) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ಪರಿಷ್ಕೃತ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

2) ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಿಸಿಎಕ್ಸ್: ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

Annexure 4: Terms of Reference

---

1. Title of the study:

The study is titled “Evaluation of the Utilization of Individual Household Latrines Constructed in the State.”

2. Department implementing scheme:

As per the Memorandum of Understanding entered with the Government of Karnataka, the Agency has been given power as per norms set by the World Bank for monitoring and implementing the sanitation programme.

The Hon’ble Minister for Rural Development & Panchayat Raj is the President of the Agency and guides the Agency in policy decisions and holding periodical reviews. The Governing Council of the Agency is headed by the Additional Chief Secretary and Development Commissioner which accords administrative approval for scheme to be implemented and reviews the progress periodically. The Principal Secretary to Government RDPR department is the Vice Chairman of the Governing Council and guides the agency by regular reviews and policy decisions in carrying out its activities. The Commissioner KRWSSA is the Chief Executive of the Agency and member secretary of the Governing Council and General Body. He is responsible for the management of day to day affairs and planning and execution of works.

3. Background Information:

The combination of poor sanitation facilities and open defecation is a concern for both environmental and human health. Edwin Chadwick first made the link between lack of sanitation and disease in the mid-19th century. Through examination of the poor living conditions, disease, and life expectancy of English and Welsh residents, and using statistics from the General Registration (Chadwick, 1842), Chadwick concluded-

“The defective town cleansing fosters habits of the most abject degradation and tends to the demoralization of large numbers of human beings, who subsist by means of what they find amidst the noxious filth accumulated in neglected streets and bye-places”.

Attributing disease to uncleanness, Chadwick advocated for cleaning, draining, and ventilating as means to improve health. John Snow built upon Chadwick’s claim by

discovering the link between uncleanliness and human health. Snow, using the Broad Street Pump incident as an example, showed how sewage-specifically, a baby's diaper polluted with cholera-from a nearby cesspit contaminated the county's water source and thus inflicted anyone who drank the water from the pump (Summers, 1989). Water was identified as the source of transmission, exemplifying the effects of poor sanitation on human health via water-borne diseases.

Similar to the diaper that contaminated the water source in London, human excreta from public defecation can also generate environmental and human health concerns. One gram of fresh faeces from an infected person can contain up to 10⁶ viral pathogens, 10⁶-10⁸ bacterial pathogens, 10⁴ protozoan cysts or oocysts, and 10-10⁴ helminth eggs (Mara et al., 2010). Public defecation in open fields can lead to human contact with excreta via various water routes: contamination of fingers, field crops, food flies, etc.

A relevant example is a study by Rajgire (2013) who looked at the effect of open defecation practices on the chemical and bacteriological quality of water in Open Defecation Free (ODF) and Open Defecation Not Free (ODNF) villages in the Amravati district of India. In these villages, individuals used water from various sources, including open well, tube well, hand pump, and water supplied by Gram Panchayat (GP) for drinking and domestic use. Using data from 138 villages, Rajgire's (2013) results show that faeces contaminated 17% of the water samples from ODF villages, and 48% of the samples from ODNF villages. Using antibiotic resistance analysis, both the ODF and ODNF villages' water samples were shown to have a poor water quality index.

Poor health due to inadequate sanitation is a by-product of a complex human environment cycle: public defecation in open fields enters and contaminates water sources, and these polluted water sources interact with crops, food, and flies, among others, and eventually transfer their contaminants to humans. This cycle can be broken through installation of adequate sanitation measures, such as latrines or toilets. However, construction is not enough; there must both be a demand for such facilities and the presence of a proper supply, so that the toilets that are installed are actually used and continually maintained.

Jawaharlal Nehru (1889-1964), India's first prime minister, remarked, "The day every one of us gets a toilet to use, I shall know that our country has reached the pinnacle of progress". Yet the presence of a toilet in of itself is not enough to ameliorate India's poor sanitation: the value of a toilet must be realized and appreciated so that when a toilet is constructed, it is actually used. Demand for toilets is reliant upon the value individuals place on toilets. To increase this value requires an understanding of the individual and the society how

sanitation is understood historically, culturally, and socially-and thus what mechanisms can be implemented to decrease value for alternative forms of defecation, add value to sanitation and toilets, and thus increase the individual demand for toilet construction and usage.

The Government has enacted multiple programs to tackle deficiencies in rural sanitation. Beginning in 1986, India has had four different national rural sanitation campaigns, with each hoping to improve the delivery and implementation of the former. As outlined in Table 1, the reforms include the Central Rural Sanitation Program (CRSP) in 1986, the Total Sanitation Campaign (TSC) in 2001, the Nirmal Bharat Abhiyan (NBA) in 2012, and the Swachh Bharat Abhiyan (SBA) more recently in 2014. Table 1 compares and contrasts the latter three sanitation reforms. Without a uniform mechanism, and more importantly, knowledgeable and effective leaders in localized communities to carry out such campaigns, sanitation reforms-despite their praiseworthy approaches-are oftentimes plagued by a focus on the short-term construction of toilets, rather than long-term infrastructure or educational activities.

The State has been implementing a number of sanitation programmes from 1985 with Government of India assistance and external aid. The goal is to ensure that there is no open defecation anywhere in the rural and urban areas of the State.

Open Defecation in the State (and the Country too) is not because there are no toilets. If that were to be the case, once all the households and public buildings are provided with toilets, the problem of Open Defecation would come to an end. But that has neither happened nor seems to be easily happening. It is reported that 2 Most people who live in India defecate in the open. Most people worldwide who defecate in the open live in India. Karnataka is no exception. As the rest of the world steadily eliminates open defecation, this behaviour stubbornly persists in India. Indeed, with 67% of rural households and 13% of urban households defecating in the open according to the 2011 census, India now accounts for 60% of the world's open defecation.² The SQUAT survey highlighted that people in India continue with open defecation despite having household latrines. The reasons for open defecation and other relevant findings of the report included-

- A. A latrine worth using is expensive and non-affordable.
- B. Fully government-constructed latrines are the least likely to be used. A majority of people who live in households with a fully government constructed latrine defecates in the open; and one-third of such latrines are not usually used by anyone at all.
- C. Of people who defecate in the open, 47% explain that they do so because it is pleasurable, comfortable, or convenient.

- D. Of individuals who defecate in the open despite having access to a latrine in their household, fully 74% cite these same reasons.
- E. Open defecation is not generally considered unhealthy. Most people believed that open defecation is part of a healthy, wholesome way of life.

It is reported in the 2013-14 annual report of the Department of Health Research though 100 percent households have access to individual, that community or shared toilets, only around 81.56 percent are using it as toilet. Yet another report in the Washington Post narrates people of Mukhrai (a village in Mathura district of Uttar Pradesh) stating, *“Having a toilet so close to the house is not a good idea. The pit is too small; it will fill up quickly. I don’t want the bother of cleaning it up frequently. Going out to the open field is healthier. The open breeze outside is better than sitting inside this tiny room”*.

In the article *“Why India’s sanitation crisis needs more than toilets”* Soutik Biswas writes that *“Toilet use did not necessarily increase with prosperity: in Haryana, one of India’s richest states, most people in the villages continue to defecate in the open. Also, men living in households with toilets are more likely to defecate in the open than women”,* and that *“the act of emptying the pit latrine is associated with the socially degrading caste system,”* said Sangita Vyas, Managing Director at Rice, a New Delhi-based research group that studies sanitation issues. *“People fear a situation when their pit fills up and there is nobody willing to clean it because of the social stigma. That fear discourages sustained use of toilets.*

Some cite lack of water as the reason as to why IHHLs end up being unused, alternatively used or not used. But, an article titled *“Build toilets in the mind first”* by Bhupesh Bhandari written for the Business Standard newspaper dated 28th August 2014 tells that *“research carried out by the World Bank shows there is no correlation between water availability and open defecation. In fact, women, followed by infirm people, are the biggest champions of toilets inside homes. There is only one block (sub-district) in the country that is totally free of open defecation - in the water-scarce Churu district of Rajasthan”*. Later the same article informs that *“the biggest deterrent to toilets is actually the Indian mindset..... There is ample evidence to suggest that toilets built with government help are often used as store rooms or even cowsheds. The Punjab government had launched a programme to build community toilets in the state, but these quickly fell into disuse”*.

It has also been found in an evaluation study that individual household latrines (IHLs) are converted to storage units, animal housing, or are neglected entirely (O’Reilly 2010). In yet another study it is reported that around 81 percent of all the individual toilets constructed are being used as regular toilets. Among those which are not being used as regular toilet, 13

percent are not in use at all, 4 percent are being used as storage space or cattle sheds and the rest 2 percent are being used as bathing or washing space or urinals.

Total sanitation and getting rid of open defecation requires not merely providing toilets, but also persuasion to use it by all daily and regularly. Those who get the toilets should not feel that they are stuck with it.

4. Aims and Objectives of SBM:

The aims and objectives of NBA is to improve the standard of hygiene of the rural population by educating them on the need of sanitation; individual cleanliness, family and community oriented cleanliness; to provide sanitation facilities to all schools and Anganwadis in the villages, to inculcate good habits among the rural children; to see that community themselves dispose of solid and liquid waste in proper manner. Achieving success in all these areas, is primary objective of NBA/SBM. For the purpose of this evaluation, we will focus only on the extent to which individual household toilets constructed under SBM or any other scheme providing it are being used.

The unit cost of individual household latrines for the past 5 years is as follows-

Sl. No	Name of the Scheme	Unit Cost	Incentives given in Rs. by		
			GOI	GOK	07.05.09 to 01.05.11
1	TSC- 2009-2011	3000	1500	1500	
2	TSC 2011-2012	3700	2200	1500	
3	Nirmal Bharat Abhiyan (from 1st April 2012 to 01.10.2014)	4700	3200	1500	
4	Swachh Bharat Mission (from 02.10.2014 onwards).	12000	9000	4000	

Under SBM both BPL and rural APL beneficiaries (APL beneficiaries restricted to SC/STs small and marginal farmers, landless labourers with homestead, physically handicapped and women headed households) are eligible for payment of incentive of Rs. 12000 (GOI 9000 + GOK 3000) and Rs. 15000 to SC/STs (Rs. 3000 over and above from the grant of SCP/TSP) from 02.10.2014 for those who construct individual household toilets for the work orders issued on 02.10.2014 and onwards.

The physical and financial progress of construction of Individual House Hold Latrines (IHHL) from 2010-11 to 2014-15 is as follows-

SI	Year	IHHLs Constructed	Amount provided (crores)	Amounts actually spent
1	2010-11	810,104	58.54	78.62
2	2011-12	414,782	125.66	68.13
3	2012-13	296,429	193.53	96.68
4	2013-14	101,928	94.01	199.76
5	2014-15	876,919	451.55	591.83

5. Purpose and Scope of Evaluation:

The scope of work includes the entire State of Karnataka. However, the actual evaluation will be limited to a sample comprising of 25% of the district population. The sample districts and villages etc. are detailed in the paragraph titled “*Sampling Size and Method of Evaluation*” which follows later.

The purpose of evaluation is to study and report as to whether the individual household toilets constructed in the past exist as on the day of evaluation or not? If not, what happened to them? Amongst those existing, how many are fully constructed and how many partly constructed/broken? Amongst the fully constructed usable toilets, how many are being used by (a) all members of the household, and, (b) only few members of the household? Where toilets are usable but not used by any member, what is the use to which it has been put to and why? What is the reason for non-usage/partial usage of the toilets? What can be done to ensure that toilets are used by all members of the household, always?

Evaluation questions

1. What is the percentage of Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15 which are found to exist as on the date of evaluation as (a) completely built and capable of being used (irrespective of being fully or partly used or not used all), (b) incomplete and not capable of being used, and, (c) do not exist at all?

2. What percentage of the Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15 and built completely and capable of being used, are indeed being used by all the

members of the household on a regular basis? This information may be given year wise.

3. In case of those IHHL which are not being used by all members of the household, how many members and who (relation, sex, age, education level etc.) are those who are using not using them and why? Also, how many members and who (relation, sex, age, education level etc.) are those who are using not using them? What are the motivational factors for using IHHL?

4. Amongst the Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15 (all except non-existent ones) not being used as on the date of evaluation, what is the percentage of IHHL which were (a) used for some time and then discontinued, and, (b) were never used at all? What were the reasons for discontinuance in case (a) and for not using at all in case (b)?

5. What is the present day usage of the IHHLs (all except non-existent ones) not being used on the date of evaluation? (Examples could be used as storehouse, rubbish collection place, animal tying room etc.)

6. Is the percentage of the Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15, being used by all members of the household statistically significantly different between BPL and APL households? This information may be given year wise.

Similarly, what is the inference for IHHLs being used by some members of the household for BPL and APL households?

7. Is the percentage of the Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15, being used by all members of the household statistically significantly different between urban and rural households?

8. The unit cost of IHHLs in the years 2005 to 2007 was considerably less than that of 2010-11 to 2014-15. What is the percentage of 2005 to 2007 constructed (any one year may be enough for evaluation) which are non-existent as on the date of evaluation? Is this significantly different for the average of the same for the entire period 2010-11 to 2014-15?
9. The unit cost of IHHLs in the years 2005 to 2007 was considerably less than that of 2010-11 to 2014-15. Is the percentage of the Individual House Hold Latrines/Toilets (IHHL) constructed in the years 2010-11 to 2014-15, being used by all members of the household statistically significantly different than that of any of the years from 2005 to 2007? Why?
10. Is there a pattern in the usage of IHHLs (full and partial use both included) that can be seen from 2010-11 to 2014-15? What is it?
11. Does the education, income, social status, profession, availability of land or age of the decision maker (generally the eldest member or the highest earning member) have any significant association with the usage of IHHLs by a household? If indeed so, which are those and how significant they are?
12. Does availability of water, presence of or the usage of toilets in the households surrounding a household (peer/social acceptability) and children of the household going to schools have any significant association with the usage of IHHLs by the household?
13. What changes should be incorporated in the programme of providing IHHLs so that more and more of them are utilized regularly by all members of all households?

Sampling size and Method of Evaluation:

The beneficiary wise, Gram Panchayat wise information for all districts is available on the website www.mwds.gov.in for the period 2012 to 2015. For earlier data, the district Coordinators/Gram Panchayats will have to be contacted.

(a) About the Sample: For the purpose of sampling, the entire State of Karnataka will be the meta population. The four revenue divisions of Bengaluru, Mysore, Belgaum and Kalburgi form the first cluster from which three districts are selected in each division forming the second cluster. The selection of second cluster is not random; of the three selected, one is which has the highest literacy rate or is most urbanized, or both, the second is one that has best water availability and the third is which is either most backward in the division or has

least water availability, or both. Within these all the Gram Panchayats will form the population of evaluation sampling units. At least twenty five Gram Panchayats will be selected from these, covering at least 3taluks, in which all the IHHLs constructed in the years 2010-11 to 2014-15 (the year of sanction will be the criteria for allocation of year of construction) and one of the years from 2005-06 to 2007-08 (to answer evaluation questions 9 and 10) will be the sampled units. The second stage cluster is as follows-

Sl. No	Revenue Division	Districts Selected
1	Bangalore	Bangalore Urban, Shimoga and Kolar.
2	Mysore	Dakshina Kannada, Hassan and Chamarajanagar.
3	Belgaum	Belgaum, Uttarkannada and Gadag.
4	Kalburgi	Koppal, Bidar and Yadgir

(b) **About Method of Evaluation:** The evaluation will be done by the actual inspection of the IHHL in the selected Gram Panchayats. Each and every IHHL of the period 2010-11 to 2014-15 will be photographed (digitally) and geo-referenced by reporting the latitude and longitude. The location of the IHHL vis a vis the house (within living area of the house, outside living area but within boundaries of the house, totally outside the house are i.e. in some common area etc.) will be noted. In case of non-existent toilets or fully and regularly used toilets, the beneficiary or the decision maker of the household will be personally interviewed to elicit answers on a questionnaire that would provide the information for answering evaluation questions. In case of toilets being partially used or incomplete or incapable of being used, the personal interview should be of the decision maker of the household only.

Added to this, there will be Focused Group Discussion (FGD) with elected representatives and officers of the department concerned.

If possible, the report should carry a chapter comparing the PIT technology with the Bio-digester model developed by DRDO.

Deliverables time Schedule:

The Commissioner, State Water and Sanitation Mission, Karnataka will provide available year wise district wise/taluk wise data to the Consultant Evaluation Agency and issue will issue necessary instruction to the concerned ZPs, TPs and GPs to co-operate and facilitate for collection of the necessary data during the course of study. It is expected to complete the study in 6 months time excluding the time taken for approval. The evaluating agency is expected to adhere to the following timelines and deliverables.

- a. Work plan submission : **One** month after signing the agreement.
- b. Field Data Collection : **Three** months from date of work plan approval
- c. Draft report Submission : **One** month after field data collection
- d. Final Report Submission : **One** month from draft report submission
- e. Total duration : **6** months.

Qualifications and experience of the Team:

The evaluating agency should have research experience of long duration and should be well versed Kannada language and the State geography and demography. They should have personnel with-

- Experience in conducting Evaluation of large programmes in Solid Waste Management sectors.
- Ability to produce necessary documentation and reports and publish within stipulated period.
- Must have worked in similar projects.
- Have subject experts among panel with clear understanding of sanitation, hygiene and waste management.
- Experience with the State Government on similar work preferable.
- Qualifications of or equivalent to BE in Environmental Engineering/Civil Engineering, and Graduate in Statistics and Social sciences.

The agency should furnish detailed profile/bio data of each of the members of the team to be proposed for the evaluation assignment.

Qualities Expected from the Evaluation Report:

The following are the points, only inclusive and not exhaustive, which need to be mandatorily followed in the preparation of evaluation report:-

- a) By the very look of the evaluation report it should be evident that the study is that of State Water and Sanitation Mission, Karnataka, of the Rural Development and Panchayath Raj Department of the Government of Karnataka, and Karnataka Evaluation Authority (KEA) which has been done by the Consultant. It should not intend to convey that the study was the initiative and work of the Consultant, merely financed by the State Water and Sanitation Mission, of the Government of Karnataka.
- b) Evaluation is a serious professional task and its presentation should exhibit it accordingly. Please refrain from using glossy, super smooth paper for the entire volume overloaded with photographs, graphics and data in multicolor fancy fonts and styles.
- c) The Terms of Reference (ToR) of the study should form the first Appendix or Addenda of the report.
- d) The results should first correspond to the ToR. In the results chapter, each question of the ToR should be answered, and if possible, put up in a match the pair's kind of table, or equivalent. It is only after all questions framed in the ToR that is answered, that results over and above these be detailed.
- e) In the matter of recommendations, the number of recommendations is no measure of the quality of evaluation. Evaluation has to be done with a purpose to be practicable to implement the recommendations. The practicable recommendations should not be lost in the population maze of general recommendations. It is desirable to make recommendations in the report as follows:-

(1) Short Term practicable recommendations

These may not be more than five in number. These should be such that it can be acted upon without major policy changes.

(2) Long Term practicable recommendations

There may not be more than ten in number. These should be such that can be implemented in the next four to five financial years, or with sizeable expenditure, or both but does not involve policy changes.

(3) Recommendations requiring change in/of policy:

These are those which will need lot of time, resources and procedure to implement or those which intend to drastically modify the scheme.

Cost and Schedule of Budget release

Output based budget release will be as follows

- a. The **First instalment** of Consultation fee amounting to 30% of the total fee shall be payable **as advance** to the Consultant after the approval of the inception report, but only on execution of a bank guarantee of a scheduled nationalized bank valid for a period of at least 12 months from the date of issuance of advance.
- b. The **Second instalment** of Consultation fee amounting to 50% of the total fee shall be payable to the Consultant after the approval of the Draft report.
- c. The **Third and final instalment** of Consultation fee amounting to 20% of the total fee shall be payable to the Consultant after the receipt of the hard and soft copies of the final report in such format and number as prescribed in the agreement, along with all original documents containing primary and secondary data, processed data outputs, study report and soft copies of all literature used to the final report.

Tax will be deducted from each payment as per rates in force. In addition, the evaluator is expected to pay statutory taxes at their end.

Contact person to get further details about the study:

Sri. Krishnappa Additional Director State Sanitation Mission (Ph No. 9448396504 & 080-22032576), Sri. Jagadish, Consultant, (Phone no. 9448396582) Miss. Sindhu. S - 9980269139 and will be the contact persons for giving information and details for this study. (Email Id of Sanitation Mission is wsrcdpr@gmail.com).

Review Committee:

The Commissioner – NBA may constitute a Review Committee under his/her chairperson to evaluate the technical and financial proposals and to finalize the selection of the agency. Also this Committee will review the quality of the work of the agency in the field and also the outputs submitted before the release of payments. The decision of the Committee will be final for all the above aspects.

The entire process of evaluation shall be subject to and conform to the letter and spirit of the contents of the government of Karnataka order no. PD/8/ EVN (2) /2011 dated 11th July 2011 and orders made there under.

**The Terms of Reference were approved by the Technical Committee of
KEA in its 21st Meeting held on 29th September 2015.**

Sd/-

Chief Evaluation Officer

Karnataka Evaluation Authority

ಪ್ರಾರಂಭ ವರದಿ

(INCEPTION REPORT)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಇವರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ

“ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ”

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನ

ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಇವರಿಂದ

ಹೈದರಾಬಾದ್

ಮಾರ್ಚ್ 2016

1. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರಹಾನಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಎರಡು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅನೇಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನಿಂದ ಹರಡುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು. ಈ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ಹಾವಳಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ನಿಧಾನಗತಿಯ ಹಾನಿ ಸಹ ಅನೇಕ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸವಾಲುಗಳೆಂದರೆ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಈ ಅನುದಾನದ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತರಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಹಾನಿಯಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

2. ಸಂದರ್ಭ:-

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಭಿಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಅಭಿಯಾನ ಗುರಿಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆ, 1986, ಒಟ್ಟು

ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನ 2001ರಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಲ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ - 2012 ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ 2014 ರಲ್ಲಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸತ್ವಯುತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮೂಹಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ಸಹ ಸ್ವಂತ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಈಗಿನ ನೈಜಸ್ಥಿತಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಕೊರತೆಗಳ ಪೈಕಿ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇದರಿಂದಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಟರಿಣಾಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಯಲನ್ನು ಶೌಚಾಲಯವಾಗಿ ಬಳಸದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಥವಾ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯೊಂದೇ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಶೌಚ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಶೌಚವನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಬರಿಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ

ಬಹಿರ್ದೇಶನೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದು ಅವರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಎನ್ನುವುದು ಸಹ ಮನದಟ್ಟಾಗಬೇಕು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವರ್ಷ	ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒದಗಿಸಿದ ಅನುದಾನ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಖರ್ಚಾದ ಮೊತ್ತ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
01.	2010-11	8,10,104.00	58.54	78.62
02.	2011-12	4,114,782.00	125.66	68.13
03.	2012-13	2,96,429.00	193.53	96.98
04.	2013-14	1,01,928.00	94.01	199.76
05.	2014-15	8,76,919.00	451.55	591.83
ಒಟ್ಟು		25,00,162.00	923.29	1045.02

3. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು:-

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಹಾಗೂ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ, ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಕೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದರೆ, ಅ) ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಎಷ್ಟು ಜನ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಆ) ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

4. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶಾಲವಾದ ಗುರಿ:-

2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಎಷ್ಟು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದರ ಪೈಕಿ

ಅ) ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ. (ಪೂರ್ಣ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು)

ಆ) ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ

ಇ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

- 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಎಷ್ಟನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಸತತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರೂ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ. (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾ ಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿ) ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾ ಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿ).
- ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿವೆ.
- ಎಷ್ಟು ಶೇಕಡ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಅ) ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಂತರ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವುದು. ಮತ್ತು (ಆ) ಯಾವತ್ತೂ

ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಈಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣಗಳು.

- ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಅಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಶೌಚಾಲಯಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಮತ್ತು / ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ಸಂಗ್ರಹಮನೆ, ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಸ್ಥಳ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು.

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹತ್ವವಾಗಿ ಇವೆಯೇ? ನಿರ್ಣಯಿಸಿ.

- 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಕೆಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹತ್ವ ಇದೆಯೇ? ನಿರ್ಣಯಿಸಿ.
- 2005-2007 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಇದು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಜೊತೆ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ವವಿದೆಯೇ?

- 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದುಗಳಲ್ಲಿ 2005-07 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಳಕೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹತ್ವ ಇದೆಯೇ? ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಇದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವ ಬಗೆ? ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
- ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವವರ ವಿದ್ಯೆ, ವರಮಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತು, ಉದ್ಯೋಗ, ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ, ಅಥವಾ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆಯೇ? ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
- ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಕುಟುಂಬದ ಸುತ್ತ, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಈ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ವವಾದ ಪ್ರಭಾವವಿದೆಯೇ? ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ.

ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸುವಂತಾಗಲು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ.

5. ಅನುಸಂಧಾನ:-

ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಆಯಾಮಗಳಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:-

ಅ) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ.

ಆ) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಗಳ ಈಗಿನ ಬಳಕೆ.

ಅ) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ:-

1. ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ.

2. ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ, ಭಾಗಶಃ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಹಾಳಾದ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪಾಲು.

ಆ) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ರಚನೆಗಳ ಈಗಿನ ಬಳಕೆ

1) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ಎಷ್ಟು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ?

ಅ) ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು.

ಆ) ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮಾತ್ರ

ಇ) ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ

ಯಾವ ಸದಸ್ಯರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

2) ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿರುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಈಗಿನ ಬಳಕೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.

3) ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.

ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮಾಡುವುದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಭ್ಯಾಸವೆಂದು ಈ ಸಲಹೆಗಾರರ ಅಭಿಮತ. ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು 1) ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಅಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆದಾರರ ಅಸಹಾಯಕತೆ 2) ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರತಿರೋಧ. 3) ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಇವೆಲ್ಲದರಕ್ಕಿಂತ ಬಯಲು ಶೌಚದಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗಿರುವ ಅಸಡ್ಡೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ -ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ - ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳೂ ಸಹ ಅವರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದರಿಂದ ಸಲಹೆಗಾರರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

6. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ:

ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ರಾಜ್ಯ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭಿಯಾನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಬಳಿಯಿರುವ ದಾಖಲಾತಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ದೇಶ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗಿದಾರರು ಆದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿ, ಗ್ರಾಮ

ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ವಾದಮ ಆಳವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವರು.

* ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಲಿಕೆಗಳು.

* 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಭೇಟಿ.

* ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಸಮಾಲೋಚನೆ-ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ.

ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಲಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಹ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚರ್ಚೆಯ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಭೇಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತರ ಜೊತೆ ಆಳವಾಗಿ ಸಂವಹನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಲು:-

2005-07 ಸಾಲಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ (2010-11 ರಿಂದ 2014-15) ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಲು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಲು/ ವಿವರ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಇರುತ್ತದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ 12 ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಶೋಧನ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತಂಡದಲ್ಲಿ 3 ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಂಡಗಳ ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಸಂಯೋಜಕರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತಂಡವು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಯ್ದು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು (ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 10 ಅಥವಾ ಒಟ್ಟು 120 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು) ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, ಇತರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಗುನಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಅರಿವು, ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಲಹೆಗಾರರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು 2005-07 ಮತ್ತು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರ ಅವಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್.ಎಫ್.ಪಿ. ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತೀಕರವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮಾದರಿಗಳ ಗಾತ್ರ ಕೆಳಗಿನಂತಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಭಾಗ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಮಾದರಿಯ ಗಾತ್ರ (2010-11 ರಿಂದ 2014-15)	ಮಾದರಿಯ ಗಾತ್ರ (2005-ರಿಂದ 2007 08)
ಬೆಂಗಳೂರು	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ) ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕೋಲಾರ	ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 1100 ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ನಿಜವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು	ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ 100 ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಥವಾ ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ
ಮೈಸೂರು	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಸನ		

	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಅದು	ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನಿಜವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಅದು
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಗದಗ		
ಕಲಬುರ್ಗಿ	ಕೊಪ್ಪಳ ಬೀದರ್ ಯಾದಗಿರಿ		
ಒಟ್ಟು	12.		

ಎರಡನೇ ಗುಂಪು

ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಸಲಹೆಗಾರರು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳಿರುವಂತೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಅ) ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿರುವುದು.

ಆ) ಉತ್ತಮವಾದ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ.

ಇ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿಂದಿಳುದಿರುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ.

ಮೂರನೇ ಗುಂಪು

ಈ ಗುಂಪನ್ನು ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು 25 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಿಂದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅ) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳು

ಆ) 2005-07ರ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದ ನಂತರ ಸಲಹೆಗಾರರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು ಪ್ರತಿ ಶೌಚಾಲಯದ ಘಟಕವನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರು ಹಾಗೂ ಅದರ ಫೋಟೋ ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಜೊತೆ ಸಹ ತೆಗೆಯುವರು

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು ಆರಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ನಂತರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಪಾಲಿಕೆ (ವಿವರಪಟ್ಟಿ) ಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರು

ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಹನವು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ, ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ತಂಡವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. 12 ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 12 ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವರು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಘಟನೆ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಂಡವನ್ನು ಸಲಹೆಗಾರರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

* ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಜ್ಞರನ್ನು ತಂಡದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮಾಡುವರು.

* ದೊಡ್ಡ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿರುವ ಒಬ್ಬರ ತಂಡದ ಎರಡನೇಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

* ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಅನುಭವ ಇರುವ ಒಬ್ಬರು ಮೂರನೇಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಖ್ಯ ತಂಡವು ಈ ಕೆಳಕಂಡವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಸರು	ತಂಡದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಧನೆ
ಡಾ. ಎಸ್.ಪಿ. ಶ್ರೀಮತಿ	ಪ್ರಧಾನ ತನಿಖೆ (ವಿಚಾರಣೆ)ಮಾಡುವವರು
ಶ್ರೀಮತಿ ಶೈಲಿ ಮಾಲು	ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮೊದಲನೆಯ ಸದಸ್ಯರು
ಕು: ಮಂಜರಿ ಚಂದ್ರ	ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎರಡನೆಯ ಸದಸ್ಯರು

ಮುಖ್ಯ ತಂಡ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 2016 ರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ (ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ) ಮುಖ್ಯ ತಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೋರ್ ಕಾರ್ಬನ್ ಕಛೇರಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಘಟಕವು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ತಯಾರಿಸಿರುವ ಆರಂಭ ವರದಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವರದಿಗಳು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:

ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ

ಈ ಪ್ರಾರಂಭದ ವರದಿಯು ತಯಾರಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸುವರು ಹಾಗೂ ಈ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು. ಇವರು ಇತರೆ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವರು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ತನಿಖೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಹಿತಾಸಕ್ತ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವರು. ಆಕೆಯು ಅಂತಿಮ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯ ನಿಜವಾದ ಸಾರಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಿಮ ವರದಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವರು.

ತಂಡದ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಸದಸ್ಯರು

ಇವರು ಪ್ರಾರಂಭದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸುವರು ಮುಖ್ಯ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ತಂಡಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವರು ಮತ್ತು ಆ ತಂಡಗಳಿಂದ ಮಧ್ಯಂತರ ವರದಿಗಳನ್ನು ತುಯಾರಿ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವರು. ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ನೆರವಾಗುವರು.

ಸಹಾಯಕ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ತಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು, ತಂಡದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವರು, ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವರದಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ವರದಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ತಂಡಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವರು.

ಸಂಪರ್ಕನೀತಿ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತರ ಸಲಹೆ

ಸಾಧ್ಯವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತಂಡವು ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಆಸಕ್ತರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂತಿಮ ಫಲಿತಾಂಶದ ವರೆವಿಗೂ ಸತತವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿನಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದು.

1. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು, ತಂಡದ ನಿಜವಾದ ಸಾರಾಂಶ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು
2. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದರ ಮೊದಲು ಫಲಿತಾಂಶದ ಅನುಭವವನ್ನು ಮರಳಿಪಡೆಯುವುದು.

7. ಅನುಸರಣೆಯ ಮಾತೃಕೆ

ಅಧ್ಯಯನದ ಶರತ್ತುಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ	ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ	ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಂತ್ರ
<p>ಶೇಕಡಾವರು, 1. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನದ ದಿನದಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವವುಗಳ ಪೈಕಿ. 2. ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಬಳಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದು (ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಿ ಅಥವಾ ಬಳಸದೇ ಇರಲಿ) ಎ) ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂಥವು ಬಿ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದಿರುವಂಥವು.</p>	<p>1. ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ 2. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ. 3. ಆರಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು.</p>	<p>1. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿರುವ ದತ್ತಾಂಶಗಳು. 2. ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಲಿಕೆ-1 3. ಆರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ 4. ಛಾಯಚಿತ್ರಗಳು.</p>
<p>2. ಶೇಕಡಾವರು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಷವಾರು ನೀಡಿ.</p>	<p>1. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆದಾರರು. 2. ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ. 3. ದಾಖಲೀಕರಣ.</p>	<p>1. ಸೂಚಿಸಿದ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಾಲಿಕೆಗಳು/ವಿವರವಾದ ಪತ್ರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ 2. ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಹನ. 3. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಹನ</p>
<p>3. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಹಾಗೂ ಯಾರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ/ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ (ಸಂಬಂಧ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮಟ್ಟ ಇತರೆ) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರೇರಕವಾದ ಅಂಶಗಳ ಯಾವುವು</p>	<p>ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಸದಸ್ಯರು.</p>	<p>ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಯೋಜಿಸಿರುವ ವಿವರಪಟ್ಟಿಗಳು, ಕುಟುಂಬ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ</p>

<p>4. ಶೇಕಡವಾರು, 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ದಿನ ಬಳಕೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರ ಪೈಕಿ.</p> <p>ಎ) ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.</p> <p>ಬಿ)ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.</p>	<p>ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕ್ಷೇತ್ರಪರಿಶೀಲನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ</p>	<p>ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದ ಮಾಲೀಕರೊಡನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂವಹನ.</p>
<p>5. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ದಿನ ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬಳಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (ಉದಾ: ದಾಸ್ತಾನು ಮನೆ, ನಿರುಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಡುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿ.</p> <p>6. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಏನು ಮಹತ್ವ? ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಷವಾರು ನೀಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಏನು ಮಹತ್ವ?</p>	<p>ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ. ಆರಿಸಿದ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ತಂಡಗಳಿಂದ ಛಾಯಚಿತ್ರಗಳು</p>	<p>ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರು, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ</p>
<p>7. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರವರೆಗೆ</p>	<p>ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ</p>	<p>ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿವರ</p>

<p>ನಿರ್ಮಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಏನು ಮಹತ್ವ?</p>	<p>ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆದಾರರು. ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಾಯಕಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ</p>	<p>ಪಟ್ಟಿಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಚರ್ಚೆಗಳು ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ</p>
<p>8. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 2005-06 ರಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. 2005-07ರ ಮಧ್ಯೆ (ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಸಾಕು) ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು? ಇದು 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಹತ್ವವಿದೆಯೇ?</p>	<p>ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು 1.2005-07 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವುಗಳು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದವುಗಳು.</p>	<p>ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಹಿತಿ ತುಂಬಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಲು ಇದೆ. ಈ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಅವರೊಡನೆ ಸಂವಹನೆ ಅವಶ್ಯ.</p>
<p>9. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು 2005-07 ರಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. 2010-11 ರಿಂದ 2014-15ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು 2005-07 ಕ್ಕಿಂತ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹತ್ವವಾಗಿವೆಯೇ? ಏಕೆ?</p>	<p>ಎರಡು ಗುಂಪಿನ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರಿಗೆ 1)2005-07ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳು. 2) 2010-11 ರಿಂದ 2014-15 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (2ನೇ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ)</p>	<p>ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರಿಂದ ಪಡೆದ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ</p>

<p>10. 2010-11 ಹಾಗೂ 2014-15 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾದರಿ ಇದೆಯೇ? ಅದು ಯಾವುದು? (ಪೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಭಾಗಶಃ ಬಳಕೆ ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ)</p>	<p>ಆರಿಸಿದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು/ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು</p>	<p>ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಹೆಚ್.ಹೆಚ್-1 ಎನ್.</p>
<p>11. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತಿ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯ ಅಥವಾ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಳಿಸುವ ಸದಸ್ಯರು) ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆದಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತು, ವೃತ್ತಿ, ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆಗೆ</p>	<p>ಆರಿಸಿದ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂತಸ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನ, ಆರಿಸಿದ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆ ಸಂವಹನ</p>	<p>ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಹೆಚ್.ಹೆಚ್.ಎನ್-1</p>
<p>12. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಗೂ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ವದ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ?</p>	<p>1. ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ. 2. ಆರಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.</p>	<p>ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ.</p>
<p>13. ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಸತತವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು?</p>	<p>1. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ. 2. ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ/ ಅಧ್ಯಯನ</p>	<p>ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ.</p>

8. ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ:

ಆಧಾರಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಕರಾರಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಲಹೆಗಾರರು ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

- ತಂಡದ ರಚನೆ - ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ.
- ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ.
- ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು/ ವಿವರಪಟ್ಟಿಗಳು (ಅನುಬಂಧ-1) ಮತ್ತು ಕಛೇರಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು.
- ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಹನೆಗಾಗಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಳ್ಳಿಪುರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ.
- ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು - ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯು ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಧಾರ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಈ ಸಲಹೆಗಾರರು ಕೆಳಕಂಡ ಕಾಲಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಚಟುವಟಿಕೆ	ಕಾಲಮಿತಿ
		20
1.	ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ನೆರವೇರಿಸುವುದು.	9.02.16 ರಂದು ಮುಗಿದಿದೆ.
2.	ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಚರ್ಚೆ, ತಂಡದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ತಯಾರಿ - ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ/ ಚೆಕ್‌ಲಿಸ್ಟ್	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
3.	ಒಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಭೇಟಿ.	ಮುಗಿದಿದೆ.
4.	ಪ್ರಾರಂಭ ವರದಿ - ಕೆ.ಇ.ಎ. ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.	22.05.2016
5.	ಕ್ಷೇತ್ರ ತಂಡದ ನಿಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ.	01.04.2016 ರಿಂದ 30.06.2016
6.	ಮಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ಕರಡು ವರದಿ ತಯಾರಿಕೆ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಜುಲೈ 2016ರ ಮೊದಲ ವಾರದೊಳಗೆ
7.	ಕರಡು ವರದಿಯ ಮಂಡನೆ.	ಜುಲೈ 2016ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ
8.	ಅಂತಿಮ ವರದಿ - ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಂಡನೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ / ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ/ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ

9.	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.	ಮುಕ್ತ.
----	---	--------

9. ಇತಿಮಿತಿಗಳು

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಎಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಲಹೆಗಾರರು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿ ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ: ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ / ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು/ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ ವಿಭಾಗವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವಿವರಗಳು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಿತವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ ನಿಗದಿತ ಮಾಹಿತಿ ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಒಂದು ಸಂದಿಗ್ಧ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಡತ ಸಂ.: ಕೆಇಎ 200 ಇವಿಎನ್ 2015

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
Karnataka Evaluation Authority

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2010-11 ರಿಂದ 2014-2015 ರ ವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ
ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಬಳಕೆಯ
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ